

Tuteronomi

Kapas akom

I. Iten ei puk: Tutoronomi. Ei kapas a pop seni ruu kapasen Krik: “Tutoros” wewen “aruuan” me “nomos” wewen “allük”. Iei mine wewen ei kapas “Ekewe allük ra aliwin fän aruuan”.

II. Chon makei ei puk: Chomong sousilelap lon Paipel ra tipeeu ngeni pwe Moses a makei.

III. Itelapomongen ei puk: Chechemeni.

IV. Kapas aüch^{ean} ei puk: Kot a amanaua o afeiö^{chü} nöün aramas i a echeniir. Iei mine nöün aramas repwe chechemeni än Kot föfö^r ngeniir, repwe echeni o aleasochisi i, pwe repwe manau o feiö^{ch} fochofoch.

V. Masouen ei puk Tutoronomi: Lon ei puk a mak ekoch än Moses afalafal ngeni ekewe chon Israel lon ewe fanü Moap ia ra kaüla ie mü^{rin} ar saitam lon ewe fanü^{apö} o molotä ngeni ar repwe tolong lon ewe fanü Kanaan, pwe repwe fanü^{eni}. Ikkei ekoch pworaus mi fokun aü^{chea} lon ei puk:

1. Moses a aliwinisefäli pworausen ekewe föfö^r mi amwarar ra fis ngeniir lon ekewe faik ier ra la. A tüngor ngeni ekewe aramas, pwe repwe chechemeni usun än Kot emweniir lon ewe fanü^{apö}, a pwal tüngor ngeniir pwe repwe aleasochis me allükülük ngeni Kot.
2. Moses a aliwinisefäli ekewe engol allük o tichiki wewen ewe aeuin allük, a pwal tüngor ngeniir pwe repwe angang ngeni

Kot echök. Mürin a aliwinisefäli ekewe sokopaten allük repwe longolongun man-auen chon Israel lupwen ar repwe nom lon ewe fanüen pwon.

3. Moses a achema ngeni ekewe aramas wewen än Kot pwon ngeniir o tüngror ngeniir pwe repwe apöchökülasefäli ar apwönüetä ekewe allük.
4. Josua a angei ewe wis pwe epwe siwili Moses le emweni nöün Kot kewe aramas. Moses a föri echö köl usun än Kot allükülük o afeiöchü chon ekewe ainangen Israel. Mürin a mäla lon ewe fanü Moap ötiuen ewe chanpupu Jortan. Ekewe wokisin mi aüchea me lon ei puk ra mak lon sopun 6.4-6. Ikkei ekewe kapas Jesus a aita ngeni ewe allük mi lap seni meininis: “Kopwe echeni ewe Samol mi Lapalap om Kot ren unusen lelukom, ren unusen ngünüm pwal ren unusen tufichum.”

VI. Tettelin masouen ei puk:

Aeuin än Moses afalafal 1.1-4.49

Aruuen än Moses afalafal 5.1-26.19

1. Ekewe engol allük 5.1-10.22

2. Ekoch allük, pwüüing me kapasen fön 11.1-26.19

Ekewe kapasen öüröür usun ar repwe tolong

lon ewe fanü Kanaan 27.1-28.68

Ewe pwon a försefäl 29.1-30.20

Än Moses kapasen kasop 31.1-33.29

Moses a mäla 34.1-12

Moses a achemasefäli än Kot pwon ngeni Israel

*me fäsonun ewe chuk Horep**1.1-8*

¹ Ikkei ekewe kapas Moses a üreni chon Israel meinisin, lupwen ra nom lon ewe fanüapö ötiuen ewe chanpupu Jortan. Iei ewe lemolun Jortan mi sasape ngeni Suf lefilen Paran me epek me Tofel, Lapan, Haserot me Tisahap me pwal epek.

² Iwe, ükükün ränin ar sai seni ewe chuk Horep feila ngeni chukuchukutän Etom tori Katesparnea engol me eu rän.

³ Iwe, lon aeuin ränin ewe engol me aeuin maram lon afaiken ier mürin ar towu seni Isip, Moses a kapas ngeni ekewe aramasen Israel meinisin mine ewe Samol mi Lapalap a allük ngeni fän äsengesiiir.

⁴ Ei a fis mürin an akufu Sihon ewe kingen chon Amor mi nemenem lon Hespon, pwal Ok ewe kingen Pasan mi nemenem lon Astarot me Etrei.

✧

⁵ Iwe, lupwen ekewe aramas ra nom ötiuen ewe chanpupu Jortan lon ewe fanü Moap, Moses a popuetä le awewei ngeniir ei allük. Iwe, a apasa,

⁶ “Ewe Samol mi Lapalap ach we Kot a kapas ngenikich me fäsonun ewe chuk Horep, ‘A naf fansoun ämi nonom ren ei chuk.

⁷ Iei oupwe kul o sai. Oupwe sai ngeni fanüen chon Amor mi chukuchukutä, pwal ngeni fanüen chon aruur lon ewe lemolun Jortan. Oupwe sai ngeni ewe fanü mi chukuchukutä me ewe fanü mi maasies, ngeni ewe fanü Nekep me ewe fanü aroset, ewe fanüen chon Kanaan me Lapanon tori ewe chanpupu watte itan Oifrat.

⁸ Nengeni, üa ngenikemi ewe fanü. Oupwe tolong o fanüeni ewe fanü ngang ewe Samol mi Lapalap üa pwon fän akapel pwe üpwe ngeni ämi kewe lewo Apraham, Isaak me Jakob, pwal ngeni mwirimwirir kana.’ ”

Ewe filin souapwüing

1.9-18

(Eks 18.13-27)

⁹ Iwe, Moses a üreni ekewe aramas, “Lon ewe fansoun sa nom ren ewe chuk Horep üa ürenikemi, ‘Esap tufich ngeniei ai üpwe akaleäman le mwärelong fän weiresin tümwünümi.

¹⁰ Ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a achomon-gakemiila pwe ikenai oua chomong usun ekewe fün läng.

¹¹ Amwo ewe Samol mi Lapalap än ämi kewe lewo we Kot epwe alapala iteitemi fän engeröü lap seni iteitemi iei. Iwe, epwe pwal afeiöchükemi usun a fen pwon ngenikemi.

¹² Ifa usun, epwe tufich ai üpwe akaleäman le mwärelong fän weiresin tümwünümi me choun ämi anini?

¹³ Oupwe filätä mwän mi mirit me tipachem me mwokos seni ämi kewe ainang, pwe üpwe seikiretä womi.’

¹⁴ Iwe, ämi oua pälüeni: Ekei kapas ka ürenikem ra mürina pwe aipwe föriir.

¹⁵ Iei usun üa angei ekewe mwänirelan ämi ainang mi mirit o mwokos o anomuur womi, pwe ekoch repwe nemenem won ngeröü me pükü, ekoch won lime me engol, nge ekoch repwe meilapen ämi kewe ainang.

¹⁶ Iwe, lon ewe fansoun üa allük ngeni nöümi souapwüing, ‘Oupwe aüselinga ekewe fitikoko mi fis lefilen pwimi o apwüingü fän pwüing, ese lifilifil ika ewe fitikoko a fis lefilen pwimi chon Israel, ika lefilen eman chon Israel me eman chon ekis.

¹⁷ Ousap lifilifil aramas lon ämi kapwüing. Oupwe aüseling ngeni ekewe mi kis usun chök ngeni ekewe mi lap. Ousap niuokusiti mesen aramas, pun ewe kapwüing än Kot. Nge are ewe fitikoko a kon weires ngenikemi, oupwe uwato rei pwe üpwe apwüingala.’

¹⁸ Iwe, lon ewe fansoun üa allük ngenikemi usun ekei mettoch meinisin pwe oupwe föriir.”

Moses a tinala chon op seni Kates-parnea

1.19-33

(Num 13.1-33)

¹⁹ “Iwe, sa sai seni ewe chuk Horep o pwerelong lon unusen ewe fanüapö mi watte o eniwokus, usun oua küna. Sa pwal pwerelong lon fanüen chon Amor mi chukuchukutä, usun ewe Samol mi Lapalap ach we Kot a allük ngenikich. Iwe, lupwen sa tori Kates-parnea,

²⁰ üa ürenikemi, ‘Ämi oua tori ewe fanüen chon Amor mi chukuchukutä, ewe ia ewe Samol mi Lapalap ach we Kot epwe ngenikich.

²¹ Nengeni, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a ngenikemi ewe fanü. Oupwe feitä o fanüeni, usun ewe Samol mi Lapalap än ämi kewe lewo we Kot a ürenikemi. Ousap niuokus, oup pwal apilükingau.’

²² Mürin, ämi meinisin oua feito rei o üreniei: Ousipwe tinala mwän me mwach, pwe repwe ouwasacha o operi ewe fanü fän itach. Iwe, repwe

asileto pworaus rech usun ewe al sipwe aleni me lapalapen ekewe telinimw sipwe toriir.

²³ Ekei kapas ra öch me rei. Iei mine üa filätä engol me ruoman mwän me leimi, eman seni eu me eu ainang.

²⁴ Iwe, ra feila o feitä won ewe fanü mi chukuchukutä, ra pwal tori ewe lemolun Eskol o operi.

²⁵ Iwe, ra angei ekoch uän irän ewe fanü o uwätiau rech. Ra pwal uwato pworaus pwe ewe fanü ewe Samol mi Lapalap ach we Kot epwe ngenikich a mürina.

²⁶ Nge oua ü ngeni ewe allük än ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, pwe ousap mochen feila lon ewe fanü. ✧

²⁷ Iwe, oua lal lon imwemi imw mangaku o üra, 'Pokiten ewe Samol mi Lapalap a oput äm, a emwenikeemiwu seni ewe fanü Isip pwe epwe atokeemilong fän nemenien ekewe chon Amor o arosakeemila.

²⁸ Ia aipwe feila ie? Pwiim ra akükünüela letipem ren ar apasa, pwe ekewe aramas ra watte o mwänemong senikem. Ar kewe telinimw ra pwal pöchökül, nge tittir ra tori läng. Nge ikenan ra pwal küna ekewe mwirimwirin Anak.'

²⁹ Mürin üa ürenikemi, 'Ousap niueitiir ika ni-uokusitiir.

³⁰ Ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot mi akom mwemi epwe püsin fiu fän itemi, usun oua fen küna pwe a fiu fän itemi me lon Isip.

³¹ Lon ewe fanüapö oua pwal küna usun ewe Samol mi Lapalap a emwenikemi lon ekewe al

✧ 1:26: Tut 9.23; Ipr 3.16

meininis tori ei leni, usun eman mwän a eki nöün.’
 ☆

32 Ikkei mwo ai kei kapas, nge ämi ousap lükü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, ☆

33 ewe a akom mwemi lon ewe al, pwe epwe kütta eu leni ia oupwe aüetä imwemi imw mangaku ie. Iwe, a akom mwemi lon ekkei lepwin, pwe epwe aiti ngenikemi ewe al oupwe fetal won, a pwal akom mwemi lon ewe kuchu lerän.”

Kot a apwüngü chon Israel

1.34-40

(Num 14.20-45)

34 “Iwe, ewe Samol mi Lapalap a rongorong ämi kapas, a song o pwon fän akapel,

35 ‘Esap wor eman me lein ekei mwän seni ei täppin aramas mi ngau epwe küna ewe fanü mi mürina üa pwon fän akapel pwe üpwe ngeni ämi kewe lewo, ☆

36 chilon chök Kalep nöün Jefune we mwän, i epwe küna ewe fanü. Iwe, üpwe ngeni i me mwirimwirin kana ewe fanü a fen fetal won, pun a fokun aleasochis ngeniei ren unusen lelukan.’

37 Iwe, ewe Samol mi Lapalap a pwal song ngeniei pokitemi o üra, ‘Pwal en kosap tolong lon ewe fanü.

38 Nge Josua nöün Jefune we mwän mi angang ngonuk epwe tolong. Kopwe apöchöküla lelukan, pun epwe atolonga chon Israel lon ewe fanü pwe repwe fanüeni.’

39 Mürin, ewe Samol mi Lapalap a üra, ‘Nöümi semirit oua apasa pwe repwe oola, ir nöümi kewe

resap mwo silei met mi öch ika met mi ngau lon ei rän, repwe tolong lon. Iwe, üpwe ngeniir ewe fanü pwe repwe fanüeni.

⁴⁰ Nge ämi oupwe kul o sai ngeni ewe fanüapö awenewenen ewe Setipar.’ ”

Chon Israel ra kuf me lon Horma

1.41-46

⁴¹ “Mürin oua üreniei, ‘Äm aia tipis ngeni ewe Samol mi Lapalap. Iei aipwe feila o maun, usun ewe Samol mi Lapalap äm we Kot a allük ngenikem.’ Iwe, iteiten eman me eman mwän me leimi a rietä an pisekin maun ngeni lukalapan o ekieki pwe epwe mecheres an epwe feitä lon ewe fanü mi chukuchukutä.

⁴² Nge ewe Samol mi Lapalap a kapas ngeniei, ‘Kopwe üreniir pwe resap feitä o maun, pun ngang üsap nom lefiler. Iwe, repwe kuf ren chon oputeer.’

⁴³ Iwe, üa ürenikemi ekei kapas, nge ämi ousp mochen aüselinga. Oua chök ü ngeni än ewe Samol mi Lapalap allük o öücho le feitä lon ewe fanü mi chukuchukutä.

⁴⁴ Mürin, ekewe chon Amor mi nonom lon ewe fanü mi chukuchukutä ra towu o asükemiila, usun achi ra asü aramas, ra pwal akufukemi me lon Etom tori Horma.

⁴⁵ Mürin, oua liwinsefäl o kechiu fän mesen ewe Samol mi Lapalap. Nge i esap rongorong mweliemi ika aüselingakemi.

⁴⁶ Iei usun oua nonomotam Kates lon chomong rän.”

2

Ekewe ier chon Israel ra nom lon ewe fanüapö 2.1-25

¹ “Mürin sa kul o saila ngeni ewe fanüapö awenewenen ewe Setipar, usun ewe Samol mi Lapalap a kapas ngeniei. Iwe, sa saifetal won ewe chukuchukutän Etom lon chomong rän. ✧

² Mürin, ewe Samol mi Lapalap a üreniei,

³ ‘A naf fansoun ämi saifetal won ewe fanü mi chukuchukutä. Oupwe kul o feila ngeni efeng.’

⁴ A pwal üreniei pwe üpwe allük ngenikemi, ‘Iei a arapakan ämi pwerelong lon fanüen pwimi ekewe mwirimwirin Esau mi nom lon Etom. Iwe, repwe niuokusitikemi. Nge oupwe tümwünüöchükemi, ✧

⁵ pwe ousap maun ngeniir. Pun üsap ngenikemi fanüer, sap mwo nge ükükün puun pechen eman aramas. Pun üa ngeni Esau ewe chuk Etom pwe epwe fanüeni.

⁶ Oupwe kamö seniir enemi mongö me ünümemi koluk ren moni.’

⁷ Iwe, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a afeiöchü angangen pöümi meinisin. I a tümwünü ämi saifetal lon ewe fanüapö mi watte. Ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a etikemi lon ekei faik ier, pwe ousap osupwang ren och mettoch.

⁸ Iei usun sa saila seni pwiich ekewe mwirimwirin Esau mi nonom lon Etom o feila won ewe alen Arapa mi feito seni Elat me Esionkeper. Mürin sa kul o sailong won ewe al ngeni ewe fanüapön Moap.

⁹ Iwe, ewe Samol mi Lapalap a üreniei, ‘Kosap öpünüpün ngeni chon Moap ika maun ngeniir,

✧ 2:1: Num 21.4 ✧ 2:4: Ken 36.8

pun üsap ngonuk och seni fanüer pwe kopwe fanüeni. Üa ngeni ekewe chon Moap ir ekewe mwirimwirin Lot ewe fanü Ar pwe repwe fanüeni.’ ” ☆

¹⁰ (Me lom ekewe chon Em ra nonom ikenan, ir eu mwichen aramas mi watte o chomong, ra pwal mwänemong usun ekewe mwirimwirin Anak.

¹¹ Iwe, ra pwal iteni chon Refa usun chök ekewe mwirimwirin Anak, nge chon Moap ra aita ngeniir chon Em.

¹² Iwe, ekewe chon Hor ra pwal nonom lon Etom me lom, nge ekewe mwirimwirin Esau ra asürela seni fanüer, ra aroserele o nonom lon lenier. Iei usun chon Israel ra pwal föri ngeni chon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap a ngeniir pwe fanüer.)

¹³ “Mürin, ewe Samol mi Lapalap a apasa, ‘Oupwe ütä o feila pekilan ewe öüwö Seret.’ Iei mine sa feila pekilan ewe öüwö Seret.

¹⁴ Iwe, seni ewe fansoun lupwen sa towu seni Kates-parnea tori sa feila pekilan ewe öüwö Seret ükükün ilik me walü ier. Lon ei fansoun unusen ewe täppin aramas ir sounfiu ra rosola, usun ewe Samol mi Lapalap a pwon fän akapel pwe epwe fis ngeniir. ☆

¹⁵ Pun a let pwe ewe Samol mi Lapalap a ü ngeniir tori ra rosola meinisín me lon ewe leni ia ra nonom ie.

¹⁶ Iwe, lupwen ekewe sounfiu meinisín ra mäla me lein ekewe aramas,

¹⁷ ewe Samol mi Lapalap a üreniei,

¹⁸ ‘Lon ei rän kopwe le pwerelong lon kiännin Moap me lon Ar.

¹⁹ Nge lupwen kopwe arap ngeni kiännin fanüen chon Amon, kosap öpünüpün ngeniir ika maun ngeniir, pun üsap ngonuk och seni fanüer pwe kopwe fanüeni. Pun üa ngeni ekewe chon Amon ir ekewe mwirimwirin Lot ewe fanü pwe fanüer.’ ” ☆

²⁰ (Ei fanü a pwal iteni fanüen chon Refa, pun me lom chon Refa ra nonom ikenan. Nge ekewe chon Amon ra aita ngeniir chon Samsun.

²¹ Iwe, chon Samsun eu mwichen aramas mi watte o chomong, ra pwal mwänemong usun ekewe mwirimwirin Anak. Nge ewe Samol mi Lapalap a aroserela, lupwen chon Amon ra asürela seni fanüer o nonom lon lenier.

²² Iei usun Kot a föri fän iten ekewe chon Etom, ir mwirimwirin Esau mi nonom lon Etom. A arosala chon Hor, lupwen chon Etom ra asürela seni fanüer o nonom lon lenier tori ikenai.

²³ Iwe, ekewe chon Kaftor mi feito seni Kaftor ra arosala ekewe chon Aw mi nonom lon ekewe sop tori Kasa. Iwe, ra nonom lon lenier.)

²⁴ “Mürin, ewe Samol mi Lapalap a üreniei, ‘Iei kopwe ütä o sai. Kopwe pwerela pekilan ewe lemolun Arnon. Nengeni, üa atolonga fän nemeniom Sihon ewe re Amor, kingen Hespon, fiti fanüan. Kopwe maun ngeni o popuetä le fanüeni fanüan.

²⁵ Seni ikenai üpwe popuetä le eniwa o eniwokusu ekewe aramas meinisin mi nom won fanüfan pokitom. Iwe, repwe rong usun pworau-som, repwe chechek o niueituk.’ ”

Chon Israel ra akufu Sihon
2.26-37
(Num 21.21-30)

☆ 2:19: Ken 19.38

26 “Mürin üa tinala chon künö seni ewe fanüapö Ketemot ren Sihon ewe kingen Hespon, pwe repwe uwala kapasen kinamwe o üreni,

27 ‘Kopwe mwüt ngenikem pwe aipwe pwere-long lon fanüom. Aipwe chök fetal won ewe al, nge aisap kul ngeni pelifichin ika pelimöngün.

28 Kopwe amömö ngenikem enem mongö me ünümem koluk. Kopwe chök mwüt ngenikem pwe aipwe pwere-long lon fanüom,

29 usun ekewe mwirimwirin Esau mi nonom lon Etom me ekewe chon Moap mi nonom lon Ar ra mwüt ngenikem. Aipwe chök fetal won ewe al tori aipwe feila pekilan ewe chanpupu Jortan o tolong lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap äm we Kot epwe ngenikem.’

30 Nge Sihon ewe kingen Hespon esap mwüt ngenikich pwe sipwe pwere-long. Pun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a apöchöküla mefian o atipeföreai lelukan, pwe epwe atolonga Sihon fän nemeniemi, usun a fis ikenai.

31 Iwe, ewe Samol mi Lapalap a üreniei, ‘Nengeni, üa popuetä le atolonga Sihon me fanüan fän nemeniemi. Oupwe popuetä le tolong lon fanüan o fanüeni.’

32 Mürin, Sihon me nöün sounfiu meinisin ra towu pwe repwe maun ngenikich me arun ewe telinimw Jahas.

33 Nge ewe Samol mi Lapalap ach we Kot a atolonga i fän nemeniach. Iwe, sa akufu Sihon me nöün kewe mwän pwal nöün aramas meinisin.

34 Lon ewe fansoun sa pwal liapeni an kewe telinimw meinisin o unusen atarela. Sa pwal niela mwän, fefin me semirit, nge sisap amanaua eman.

³⁵ Ekewe chök pwiin man pwal mine sa liapeni me lon ekewe telinimw sa angei fän itach pwe choon wokuch.

³⁶ Iwe, seni Aroer mi nom ünükün lemolutun ewe chanpupu Arnon pwal seni ewe telinimw mi nom lon ewe lemolutun tori Kiliat esap wor eu tittin telinimw mi tekia sisap atai. Ewe Samol mi Lapalap a atolongeer meinisin fän nemeniach.

³⁷ Nge sisap kan ngeni fanüen chon Amon ika ngeni ewe fanü arun ewe chanpupu Japok me ekewe telinimw mi nom lon ewe fanü mi chukuchukutä, pwal ekewe leni meinisin ewe Samol mi Lapalap esap mwüt ngenikich pwe sipwe tolong lon.”

3

Chon Israel ra akufu ewe king Ok seni Pasan

3.1-11

(Num 21.31-35)

¹ “Mürin sa kul o feila won ewe al a ale ngeni Pasan. Iwe, Ok ewe kingen Pasan me nöün sounfiu meinisin ra towu pwe repwe maun ngenikich me arun ewe telinimw Etrei.

² Nge ewe Samol mi Lapalap a üreniei, ‘Kosap ni-uokusiti ewe king, pun üa atolonga fän nemeniom, i me nöün kewe sounfiu meinisin pwal fanüan. Iwe, kopwe föri ngeni usun mine ka föri ngeni Sihon ewe kingen chon Amor mi nemenem lon Hespon.’

³ Iei usun ewe Samol mi Lapalap ach we Kot a pwal atolonga fän nemeniach Ok ewe kingen Pasan me nöün kewe sounfiu meinisin. Iwe, sa nirela meinisin, pwe esap wor eman a chüen manau.

⁴ Lon ena fansoun sa pwal liapeni an kewe telinimw meinsin, pwe esap wor eu telinimw sisap liapeni. Sa angei seniir ükükün wone telinimw, unusen kinikinin ewe fanü Arkop, mwün ewe king Ok seni Pasan.

⁵ Ekei telinimw meinsin ra fokun pöchökül, a pwal wor tittir mi tekia, asalalaper me lokkur. Sa pwal liapeni chomong sop esap wor tit ünüküür.

⁶ Iwe, sa niela mwän me fefin me semirit meinsin, usun sa pwal föri ngeni Sihon ewe kingen Hespon. Sa pwal ataela ekewe telinimw meinsin.

⁷ Nge ekewe pwiin man meinsin, pwal mine sa liapeni me lon ar kewe telinimw sa angei fän itach pwe choon wokuch.

⁸ Lon ena fansoun sa angei ewe fanü seni ekewe ruoman kingen chon Amor mi nom ötiuen ewe chanpupu Jortan, seni lemolon ewe chanpupu Arnon tori ewe chuk Hermon.”

⁹ (Iwe, ekewe chon Siton ra aita ngeni ewe chuk Hermon Sirion, nge ekewe chon Amor ra aita ngeni Senir.)

¹⁰ “Sa angei seniir ekewe telinimw meinsin mi nom won ewe fanü mi sonosonöch, unusen ewe fanü Kiliat me unusen ewe fanü Pasan tori ekewe telinimw Saleka me Etrei mi nom lon fanüen Ok ewe kingen Pasan.”

¹¹ (Iwe, Ok ewe kingen Pasan amüchülan me lein ekewe chon Refa mi chüen manau. An peet a för seni mächä ükükün langataman engol me ülüngat fiit, nge chölapan ükükün wonu fiit, a kaük won än aramas aükük. Ewe peet a chüen nom lon Rapa ewe telinimwen chon Amon.)

Chon ekewe ainangen Rupen me Kat me esopun

ewe ainangen Manasa ra nonom ötiuen ewe chanpupu Jortan

3.12-22

(Num 32.1-42)

¹² “Iwe, lon ena fansoun, lupwen sa fanüeni ei fanü, üa ngeni chon ekewe ainangen Rupen me Kat ewe fanü efengin Aroer mi nom ünükün lemolutun ewe chanpupu Arnon, pwal esop seni chukuchukutän ewe fanü Kiliat me telinimwan kewe.

¹³ Nge lusun ewe fanü Kiliat me unusen Pasan ewe mwün Ok, iei unusen ewe fanü Arkop, üa ngeni esopun ewe ainangen Manasa.” (Iwe, unusen ewe fanü Pasan a fanüen chon Refa me lom.

¹⁴ Iwe, Jair seni ewe ainangen Manasa a liapeni unusen ewe fanü Arkop, iei ewe fanü Pasan tori kiännin fanüen chon Kesur me chon Makat. Iwe, a aita ngeni ekewe sop Hawot-jair püsin itan we. Iei usun ra chüen iteni tori ikenai.)

¹⁵ “Iwe, ewe fanü Kiliat üa ngeni chon ewe eterekesin Makir.

¹⁶ Üa pwal ngeni chon ekewe ainangen Rupen me Kat ewe fanü seni Kiliat tori lemolutun ewe chanpupu Arnon. Nge lukalapen ewe lemol iei kiännin fanüer me peliör, nge kiännin fanüer me peliefeng ewe chanpupu Japok, iei pwal kiännin fanüen chon Amon.

¹⁷ Üa pwal ngeniir ewe fanü Arapa. Nge kiännin me pelilotou a fiti ewe chanpupu Jortan seni ewe Nomun Kalili tori ewe Setin Arapa, iei ewe Setin Mäla, fätüen ewe chuk Piska mi nom ötiu.

¹⁸ Lon ena fansoun üa allük ngenikemi, ‘Ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a ngenikemi ei fanü pwe oupwe fanüeni. Ekewe mwän meinisin mi

sip le maun me leimi repwe angei pisekin maun o akomwola pekilan ewe chanpupu Jortan mwen pwimi kewe aramasen Israel.

¹⁹ Nge pwülüemi me nöümi semirit pwal nöümi pwiin man repwe nonom lon ekewe telinimw üa fen ngenikemi, pun üa silei pwe a wor chomong nöümi pwiin man.

²⁰ Oupwe eti pwimi kewe chon Israel le maun tori ewe Samol mi Lapalap a asösöör, usun ämi oua pwal asösö. Iwe, ir repwe fanüeni ewe fanü ewe Samol mi Lapalap epwe ngeniir me lotoun ewe chanpupu Jortan. Mürin, eman me eman epwe liwiniti püsin fanüan üa fen ngeni.’ ✧

²¹ Lon ena fansoun üa pwal allük ngeni Josua, ‘Mesom a fen küna meinisín mine ewe Samol mi Lapalap om we Kot a föri ngeni ekewe ruoman king. Iei usun ewe Samol mi Lapalap epwe föri ngeni ekewe mwü meinisín kopwe toriir me pekila.

²² Kosap niuokusitiir, pun ewe Samol mi Lapalap om we Kot epwe püsin maun fän itom.’ ”

Esap mwümwütä än Moses epwe tolong lon Kanaan

3.23-29

²³ “Iwe, lon ena fansoun üa tüngormau ngeni ewe Samol mi Lapalap o üreni,

²⁴ ‘Ai Kot, Samol mi Lapalap, ka chök popuetä le pwäri ngeniei ngang noum chon angang om tekia me poum mi manaman. Pun meni sokun kot a wor lon läng ika won fanüfan a tongeni föri ekei sokun angang me föföör mi manaman usun en ka föri?’

✧ **3:20:** Jos 1.12-15

²⁵ Üa tüngor ngonuk pwe kopwe mwüt ngeniei üpwe pwerela pekilan ewe chanpupu Jortan o küna ewe fanü mi mürina, ewe fanü mi chukuchukutä o fokun mürina, pwal ewe chuk Lapanon.’

²⁶ Nge ewe Samol mi Lapalap a song ngeniei pokitemi pwe esap aüselingaei. Iwe, a fen üreniei, ‘Ko le ükütiu, kosap chüen kapas ngeniei usun ei mettoch.

²⁷ Kopwe feitä won ungen ewe chuk Piska o nenela pelilotoun me peliefengin ewe fanü, pwal peliörün me peliötuan. Kopwe nenengeniöchü ewe fanü, pun kosap feila pekilan ewe chanpupu Jortan. ☆

²⁸ Nge kopwe akünöü Josua, kopwe apworai o apöchöküla letipan, pun i epwe akom mwen ekewe aramas le feila pekila, epwe pwal afanüa ngeniir ewe fanü, en kopwe chök nenengeni.’

²⁹ Iei usun sa chök nonom lon ewe lemol sasape ngeni Pet-peor.”

4

Moses a fönöü chon Israel pwe repwe aleasochis 4.1-8

¹ Mürin, Moses a üreni ekewe aramas, “Ämi chon Israel, iei oupwe rongorong ngeni ekewe allük me pwüüng üpwe aiti ngenikemi, oupwe pwal aleasochisiir. Mürin oupwe manau, oupwe pwal tolong o fanüeni ewe fanü ewe Samol mi Lapalap än ämi kewe lewo we Kot epwe ngenikemi.

² Ousap apachätä och ngeni ekewe kapas üa allük ngenikemi, ousap pwal aimwü och seni. Iwe,

☆ **3:27:** Num 27.12-14; Tut 32.48-52

oupwe aleasochis ngeni ekewe allük än ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, usun üa allük ngenikemi.

☆

³ Iwe, ämi oua püsin küna mine ewe Samol mi Lapalap a föri me lon Paal-peor. Pun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a arosala seni leimi ekewe mwän meinisin mi fel ngeni Paal seni Peor. ☆

⁴ Nge ämi mi nüküchar won ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, oua chüen manau tori ikenai.

⁵ Nengeni, üa aiti ngenikemi ekewe allük me pwüüng usun ewe Samol mi Lapalap ai we Kot a allük ngeniei, pwe oupwe apwönüretä lon ewe fanü ämi oupwe le tolong lon pwe oupwe fanüeni.

⁶ Oupwe aleasochisiir o apwönüretä, pun ren ei epwe pwä ngeni chon ekewe mwü ämi tipachem me mirit. Iwe, lupwen repwe rongorong ekei allük meinisin, repwe apasa, ‘Ellet, chon ei mwü mi lapalap eu mwichen aramas mi tipachem o mirit.’

⁷ Pun meni mwü mi watte a wor an kot mi kan ngeni, usun ewe Samol mi Lapalap ach we Kot a kan ngenikich iteiten fansoun sa köri pwe epwe alisikich?

⁸ Nge meni mwü mi watte a wor an allük me pwüüng mi fokun pwüngüöch, usun ekei allük meinisin üa aiti ngenikemi ikenai?”

Moses a apworausasefäli usun mine a fis me fäsonun ewe chuk Horep

4.9-14

⁹ “Iwe, oupwe afälikemi o tümwünükemi pwe ousap manlükala ekewe mettoch mesemi ra fen küna, ousap pwal mwüt ngeni pwe repwe ettiwu

seni lon lelukemi lon ränin manauemi meinisin. Nge oupwe aiti ngeni nöümi me nöün nöümi,

¹⁰ usun mine a fis lon ewe rän oua ütä fän mesen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot me fäsonun ewe chuk Horep, lupwen a üreniei, ‘Kopwe amwichato rei ekewe aramas pwe repwe rongorong ai kapas o kaiö usun ar repwe menitiei lon ränin manauer meinisin won fanüfan. Iei usun repwe pwal aiti ngeni nöür.’

¹¹ Iwe, oua kanoto o ütä me fäsonun ewe chuk, lupwen ekkei a ngetengetetä seni ewe chuk tori fän läng. A pwal wor kuchuchol me rochokichin rochopwak.

¹² Mürin, ewe Samol mi Lapalap a kapas ngenikemi seni lukalapen ewe ekkei. Ämi oua rongorong ngingin ekewe kapas, nge ousap küna lapalapan. Mi chök wor eu möngüngü. ✧

¹³ Iwe, Kot a asile ngenikemi an pwon, ekewe engol allük, a allük ngenikemi pwe oupwe aleasochisiir. A pwal makeer won rüepék fau mi chöpöp. ✧

¹⁴ Lon ewe fansoun ewe Samol mi Lapalap a allük ngeniei, pwe üpwe aiti ngenikemi ekewe allük me pwüng, pwe oupwe aleasochisiir me lon ewe fanü ämi oupwe pwerelong lon pwe oupwe fanüeni.” ✧

Kapasen fön usun feiengauen angang ngeni anümwäl

4.15-40

¹⁵ Iwe, lon ewe rän ewe Samol mi Lapalap a kapas ngenikemi seni lon ewe ekkei me won ewe

✧ **4:12:** Eks 19.16-19; Ipr 12.18-19 ✧ **4:13:** Eks 31.18; 34.28; Tut 9.10 ✧ **4:14:** Eks 21.1

chuk Horep, ousap küna lapalapan. Iei mine
oupwe fokun afälikemi,

¹⁶ pwe ousap tipis ren ämi föri eu uluulun
anümwäl fän itemi lon lapalapan sokopaten uluul,
usun uluulun eman mwän ika fefin, ✧

¹⁷ uluulun sokun man mi nom won fanüfan,
uluulun sokun machang mi äkkäs fän läng,

¹⁸ uluulun sokun man mi tö won pwül, pwal
uluulun sokun ikenen leset meininis. ✧

¹⁹ Oupwe tümwünükemi, pwe lupwen oupwe
netä läng o küna akkar me maram me fü kana
pwal masouen fän läng meininis ousap tupula o fel
ngeniir ika pwal angang ngeniir. Pun ewe Samol
mi Lapalap ämi we Kot a mwütätä ngeni chon
ekewe mwü won fanüfan ekei mettoch pwe repwe
fel ngeniir.

²⁰ Nge ewe Samol mi Lapalap a angeekemi o
emwenikemiiwu seni Isip mi wewe ngeni eu le-
nien ketel mächä, pwe epwe nöunikemi, usun a fis
ikenai. ✧

²¹ Iwe, ewe Samol mi Lapalap a pwal song nge-
niei pokitemi o pwon fän akapel pwe üsap tongeni
feila pekilan ewe chanpupu Jortan o tolong lon
ewe fanü mi mürina ewe Samol mi Lapalap ämi we
Kot epwe ngenikemi pwe oupwe fanüeni. ✧

²² Pun ngang üpwe mäla lon ei fanü, nge üsap
feila pekilan ewe chanpupu Jortan. Nge ämi
oupwe feila pekila pwe oupwe fanüeni ewe fanü
mi mürina.

²³ Oupwe püsin äfälikemi pwe ousap manlükala

✧ **4:16:** Eks 20.4; Lif 26.1; Tut 5.8; 27.15 ✧ **4:18:** Rom 1.23

✧ **4:20:** Eks 19.5; Tut 7.6; 14.2; 26.18; Tit 2.14; 1.Pet 2.9 ✧ **4:21:**

Num 20.12

ewe pwon ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a föri ngenikemi. Ousap föri eu uluulun anümwäl lon lapalapen mettoch meinisin i a pinei senikemi.

²⁴ Pun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a usun chök eu ekkei mi kü, pwal eman Kot mi lukomong.

☆

²⁵ Iwe, lupwen epwe wor nöümi kana me nöün nöümi, nge oua nomotam lon ewe fanü, a tongeni fis pwe oupwe tipis ren ämi föri uluulun anümwäl lon lapalapen sokopaten mettoch. Iwe, ren ämi föri mine a ngau me fän mesen ewe Samol mi Lapalap, oupwe asonga.

²⁶ Ikenai üpwe köri läng me fanüfan pwe repwe atipisikemi, pwe are ousap aleasochisie, oupwe müttir rosola meinisin seni lon ewe fanü ämi oupwe fanüeni mürin ämi feila pekilan ewe channupupu Jortan. Ousap manauatam won, nge oupwe fokun mäla.

²⁷ Iwe, ewe Samol mi Lapalap epwe atoropasafeilikemi lein chon ekewe mwü, nge ekoch echök me leimi repwe manau lon ekewe fanü ia ewe Samol mi Lapalap epwe asükemiila ie.

²⁸ Ikenan oupwe angang ngeni sokopaten kot mi för seni mwüch me fau resap tongeni küna ika rongorong ika mongö ika tini, pun ir förrien pöün aramas. ☆

²⁹ Nge ika oupwe kütta ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot me ikenan, oupwe küna are oupwe kütta ren unusen lelukemi me unusen ngünümi. ☆

³⁰ Iwe, lupwen oua nom lon riaföü, nge ekei mettoch meinisin repwe torikemi lon kan rän mwach,

mürin oupwe liwiniti ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot o aleasochis ngeni.

³¹ Pun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot eman Kot mi eäni ümömöch, esap likitikemi ika nikemi, esap pwal manlükala an pwon fän akapel ngeni ämi kewe lewo.

³² Iwe, oupwe ais tichik usun ekewe fansoun ra la mwen ämi uputiu, seni ewe rän Kot a föri aramas won fanüfan. Oupwe pwal ais tichik seni epek läng tori epek, ika eu sokun mettoch mi manaman a fen fis, ika aramas ra fen rongorong usun ei sokun lapalap.

³³ Ifa usun, mi wor aramas ra rongorong mwelien eman kot seni lon ekkei usun ämi oua rongorong, nge ra chüen manau?

³⁴ Are ifa usun, mi wor eman kot a fen sotuni le feito o angeawu eu mwichen aramas seni eu mwü fän püsin itan ren asisil me manaman, ren maun, ren pöün mi manaman o aköüpöü, pwal ren watten föför mi eniwokus, usun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a föri fän itemi lon Isip me fän mesemi?

³⁵ Ekkei mettoch ra fis ngenikemi, pwe oupwe silei pwe ewe Samol mi Lapalap i wesewesen Kot, esap pwal wor eman lükün. ✧

³⁶ A aronga ngenikemi mwelian seni läng pwe epwe emiritikemi. Nge won fanüfan a aküna ngenikemi an ekkei mi lapalap, oua pwal rongorong an kapasowu me lon ewe ekkei.

³⁷ Iwe, pokiten a echeni ämi kewe lewo o afili mwirimwirir, a emwenikemiwu seni Isip ren an

✧ 4:35: Mark 12.32

nonom ngenikemi, pwal ren an manaman mi lapalap.

³⁸ A asüela me mwemi ekewe mwü mi watte o pöchökül senikemi, pwe epwe emwenikemiilong lon fanüer o ngenikemi pwe oupwe fanüeni, usun a fis ikenai.

³⁹ Iei mine ikenai oupwe chechemeni o iseis lon lelukemi pwe ewe Samol mi Lapalap i wesewesen Kot lon läng pwal won fanüfan, esap pwal wor eman lükün.

⁴⁰ Iwe, oupwe aleasochisi an kewe pwüüng me an kewe allük üa ngenikemi ikenai, pwe oupwe feiöch ämi me mwirimwirimi, oupwe pwal manauatam lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi pwe fanüemi tori feilachök.”

Ekewe telinimwen op ötiuen ewe chanpupu Jortan

4.41-43

⁴¹ Mürin, Moses a aimwüela ülüngat telinimw ötiuen ewe chanpupu Jortan,

⁴² pwe ewe mi niela eman aramas epwe tongeni sü ngeniir. Eman mi niela chon arun fän chechengau, nge esap oput i me mwan epwe tongeni sü ngeni eu me lein ekei telinimw o amanaua manauan.

⁴³ Ikkei iten ekewe telinimw: Peser mi nom lon ewe fanüapö mi sasonöch fän iten chon ewe ainangen Rupen, Ramot mi nom lon ewe fanü Kiliat fän iten chon ewe ainangen Kat, me Kolan mi nom lon Pasan fän iten chon ewe ainangen Manasa. ✧

✧ 4:43: Jos 20.8-9

*Kapas akom mwen aliwinsefälin ekewe allük**4.44-49*

⁴⁴ Iwe, ikkei ekewe allük Moses a ngeni ekewe aramasen Israel.

⁴⁵ Ikkei ekewe pwüüng me allük Moses a asile ngeni ekewe aramasen Israel, lupwen ra towu seni Isip,

⁴⁶ o nonom lon ewe lemöl ötiuen ewe chanpupu Jortan sasape ngeni Pet-peor lon fanüen Sihon ewe kingen chon Amor mi nemenem lon Hespon. Iwe, Moses me ekewe aramasen Israel ra akufu Sihon, lupwen ra towu seni Isip.

⁴⁷ Ra fanüeni fanüan, pwal fanüen Ok ewe kingen Pasan. Ir ekewe ruoman kingen chon Amor mi nonom ötiuen ewe chanpupu Jortan.

⁴⁸ Iwe, fanüer a popuetä seni Aroer mi nom ünükün lemölun ewe chanpupu Arnon o tori ewe chuk Sirion, a pwal iteni Hermon.

⁴⁹ A pwal pachelong unusen ewe fanü Arapa mi nom ötiuen ewe chanpupu Jortan tori ewe Setin Mäla fätiuen ewe chuk Piska.

5*Ekewe engol allük**5.1-22**(Eks 20.1-17)*

¹ Iwe, Moses a körifengeni chon Israel meinisin o üreniir, “Ämi chon Israel, oupwe aüselinga ekewe allük me pwüüng üpwe aronga ngenikemi ikenai. Oupwe kaiö ekewe allük o tümwünüöchüür, pwe oupwe apwönüretä.

² Ewe Samol mi Lapalap ach we Kot a föri eu pwon ngenikich me fäsonun ewe chuk Horep.

³ Ewe Samol mi Lapalap esap föri ei pwon ngeni semelapach kewe, nge a föri ngenikich meinisin mi chüen manau o nom ikei ikenai.

⁴ Iwe, ewe Samol mi Lapalap a fos newenewen ngenikemi me won ewe chuk seni lukalapen ewe ekkei.

⁵ Lon ena fansoun üa ü leflen ewe Samol mi Lapalap me ämi, pwe üpwe asile ngenikemi alon ewe Samol mi Lapalap. Pun ämi oua niuokus pokiten ewe ekkei, iei mine ousap feitä won ewe chuk. Iwe, Kot a apasa:

⁶ Ngang ewe Samol mi Lapalap om Kot, üa emwenukowu seni ewe fanü Isip, ewe leni ia ra nöünuk amanau ie.

⁷ Kosap eäni eman kot lüki.

⁸ Kosap föri uluulun anümwäl fän itom kosap pwal alapalapa och mettochun pekitä lon läng are och mettochun pekitiu won fanüfan are och mettochun lon lölon failol.

⁹ Kosap chapetiu ngeniir are fel ngeniir, pun ngang ewe Samol mi Lapalap om Kot, eman Kot mi lukomong. Üa liwini än samasam föföringau won nöür kana tori aülüngatin are arüanün tettelin chokana mi oputaei. ✧

¹⁰ Nge üa kirikiröch ngeni ngeröün mwirimwirin chokana mi echeniei o aleasochisi ai allük kana. ✧

¹¹ Kosap föünimwäli itei ngang ewe Samol mi Lapalap om Kot. Pun ngang ewe Samol mi Lapalap üpwe ngeni eman me eman chappen tipisin an föünimwäli itei. ✧

✧ **5:9:** Lif 26.1; Tut 4.15-18; 27.15 ✧ **5:10:** Eks 34.6-7; Num 14.18; Tut 7.9-10 ✧ **5:11:** Lif 19.12

12 Kopwe tümwünü ewe ränin sapat pwe kopwe pinini, usun ngang ewe Samol mi Lapalap om Kot üa allük ngonuk. ✨

13 Wonu rän kopwe akangang o föri om angang meinisin.

14 Nge ewe afisuen rän ewe ränin sapat fän iten ngang ewe Samol mi Lapalap om Kot. Kosap föri och angang lon, sap en are noum mwän are noum fefin, sap noum chon angang mwän are chon angang fefin, sap pwal noum ätemwänin kow are noum aas are noum sokopaten man are ewe chon ekis mi nom leäpärum. Iwe, noum chon angang mwän me chon angang fefin repwe asösö usun chök en. ✨

15 Kopwe chechemeni pwe en ka pwal eman chon angang lon ewe fanü Isip, nge ngang ewe Samol mi Lapalap üa emwenukowu ren pei mi manaman o aköüpöü. Iei mine ngang ewe Samol mi Lapalap üa allük ngonuk pwe kopwe tümwünü ewe ränin sapat.

16 Kopwe asamolu semom me inom, usun ngang ewe Samol mi Lapalap om Kot üa allük ngonuk, pwe ränin manauom repwe chomongola, kopwe pwal feiöch me lon ewe fanü ngang ewe Samol mi Lapalap om Kot üpwe ngonuk. ✨

17 Kosap niela aramas. ✨

18 Kosap lisowu. ✨

✨ **5:12:** Eks 16.23-30 ✨ **5:14:** Eks 23.12; 31.15; 34.21; 35.2; Lif 23.3

✨ **5:16:** Tut 27.16; Mat 15.4; 19.10; Mark 7.10; 10.19; Luk 18.20; Ef 6.2; Ef 6.3 ✨ **5:17:** Ken 9.6; Lif 24.17; Mat 5.21; 19.18; Mark 10.19; Luk 18.20; Rom 13.9; Jas 2.11 ✨ **5:18:** Lif 20.10; Mat 5.27; 19.18; Mark 10.19; Luk 18.20; Rom 13.9; Jas 2.11

19 Kosap solä. ✧

20 Kosap eäni kapas chofana usun chon arum. ✧

21 Kosap mochenia ngeni pwülüen chon arum, kosap pwal mocheniaiti imwen chon arum are fanüan, are nöün chon angang mwän me chon angang fefin, are nöün kow me nöün aas are meinsin mine chon arum a eäni. ✧

22 Ikkei ekewe allük ewe Samol mi Lapalap a asile ngenikemi, lupwen oua mwichfengen me fäsonun ewe chuk. Iwe, a kapas ngenikemi fän mwelian mi leüömong seni lukalapen ewe ekkei, ewe kuchu me ewe rochokich. Nge esap chüen apachätä och. Mürin a makeretä won rüepék fau mi chöpöp o ngeniei.”

Än chon Israel niuokus

5.23-33

(Eks 20.18-21)

23 “Iwe, lupwen oua rongorong ewe möngüngü seni lukalapen ewe rochopwak lon ewe fansoun ewe chuk a kar, ekewe mwänirelan ämi kewe ainang me nöümi kewe souakom meinsin ra feito rei o apasa,

24 “Ewe Samol mi Lapalap ach Kot a pwäri ngenikich an ling me an tekia, sa pwal rongorong mwelian seni lukalapen ewe ekkei. Ikenai kich sa küna pwe aramas ra tongeni manau, inamwo ika Kot a fos ngeniir.

25 Nge pwota kich sipwe mäla iei? Pun ei ekkei mi watte epwe arosakichela. Are kich sipwe

✧ 5:19: Lif 19.11; Mat 19.18; Mark 10.19; Luk 18.20; Rom 13.9

✧ 5:20: Eks 23.1; Mat 19.18; Mark 10.19; Luk 18.20 ✧ 5:21: Rom 7.7; 13.9

rongsefäl mwelien ewe Samol mi Lapalap ach we Kot, sipwe fokun mäla.

²⁶ Pun ifa usun, mi wor eman aramas me lein aramas meinsin a rongorong mwelien ewe Kot mi manau, a fosewu seni lukalapen ekkei usun kich sa rongorong, nge a chüen manau?

²⁷ En kopwe kan ngeni ewe Samol mi Lapalap ach we Kot o aüselinga meinsin mine epwe apasa. Mürin, kopwe asile ngenikem meinsin mine ewe Samol mi Lapalap ach Kot epwe kapas ngonuk. Nge äm aipwe aüselinga o aleasochisi.’ ✧

²⁸ Iwe, lupwen ewe Samol mi Lapalap a rongorong ämi kapas ngeniei, a üreniei, ‘Üa rongorong än ekewe aramas kapas ra ürenuk. A wesewesen pwüng meinsin mine ra apasa.

²⁹ Amwo leluker epwe iei chök usun iteiten fansoun, pwe repwe menitiei o aleasochisi ai kewe allük meinsin, pwe repwe feiöch me mwirimwirir tori feilfeilachök.

³⁰ Iwe, kopwe feila o üreniir pwe repwe liwinsefäliti imwer imw mangaku.

³¹ Nge en Moses kopwe ütä rei ikei. Iwe, üpwe aiti ngonuk ekewe allük me pwüüng meinsin, nge en kopwe aiti ngeni ekewe aramas, pwe repwe apwönüretä me lon ewe fanü üpwe ngeniir pwe fanüer.’

³² Iei mine ämi chon Israel oupwe tümwünüöchü le apwönüetä usun mine ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a allük ngenikemi. Ousap aleasolap ngeni ekewe allük.

³³ Nge oupwe aleasochisi än ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot kewe allük a ngenikemi, pwe

✧ 5:27: Ipr 12.18-19

oupwe manau o feiöch, oupwe pwal manauatam lon ewe fanü oupwe fanüeni.”

6

Ewe allük mi lap

6.1-9

¹ “Iwe, ikkei ekewe allük me pwüüng ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a allük ngeniei, pwe üpwe aiti ngenikemi pwe oupwe apwönüeretä me lon ewe fanü oupwe sailong lon pwe oupwe fanüeni.

² Iei mine ämi me mwirimwirimi kana oupwe meniniti ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot lon ränin manauemi meinisin ren ämi aleasochisi an kewe pwüüng me allük meinisin üa ngenikemi, pwe ränin manauemi repwe chomongola.

³ Iei mine ämi chon Israel oupwe aüseling ngeni ekewe allük o tümwünüöchü le apwönüeretä, pwe oupwe feiöch o fokun chomongola, oupwe pwal nonomola lon ewe fanü mi pwülüöch o fanüeräs, usun ewe Samol mi Lapalap än ämi kewe lewo we Kot a pwon ngenikemi.

⁴ Kopwe aüseling Israel: Ewe Samol mi Lapalap ach Kot i chök ewe Samol mi Lapalap. ✧

⁵ Kopwe echeni ewe Samol mi Lapalap om Kot ren unusen lelukom, ren unusen ngünüm, pwal ren unusen tufichum. ✧

⁶ Ekei kapas üa allük ngonuk ikenai repwe nom lon lelukom.

⁷ Iwe, kopwe achocho le aiti ngeni noum kewe ekei kapas, kopwe pwal fos usur lupwen kopwe

✧ 6:4: Mark 12.29 ✧ 6:5: Mat 22.37; Mark 12.30; Luk 10.27

mot lon imwom pwal lupwen kopwe fetal won al, lupwen kopwe konola pwal lupwen kopwe pwätä.

⁸ Kopwe fötiretä won poum pwe eu pisekin achem, kopwe pwal fötiretä won chamwom.

⁹ Iwe, kopwe makeretä won penkasamen imwom pwal won asamalapen om telinimw.” ☆

Kapasen fön usun aleasochisi Kot

6.10-25

¹⁰ “Iwe, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe emwenikemiila lon ewe fanü a fen pwon fän akapel ngeni ämi kewe lewo Apraham, Isaak me Jakop pwe epwe ngenikemi, eu fanü mi wor telinimw watte o mürina, nge sap aüemi, ☆

¹¹ epwe pwal wor imw mi ur ren chomong mettoch mi mürina, nge sap ämi oua amasoueer, epwe pwal wor chönüttu, nge sap tuemi, pwal tanipin wain me iriän olif, nge sap fotukiemi. Iwe, lupwen oupwe mongö o möt,

¹² oupwe afälikemi pwe ousap manlükala ewe Samol mi Lapalap mi emwenikemiiwu seni ewe fanü Isip, ewe ia ra nöünikemi amanau ie.

¹³ Oupwe meniniti ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. Oupwe fel ngeni i chök o eäni itan le pwon fän akapel. ☆

¹⁴ Ousap fel ngeni pwal ekoch kot, ekewe kot än ekewe aramas mi nom arumi.

¹⁵ Are oupwe föri iei usun, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot mi nom lefilemi epwe song ngenikemi o arosakemiila seni won fanüfan, pun ewe Samol mi Lapalap eman Kot mi lukomong.

☆ **6:9:** Tut 11.18-20 ☆ **6:10:** Ken 12.7; Ken 26.3; Ken 28.13

☆ **6:13:** Mat 4.10; Luk 4.8

16 Iwe, ousap sotuni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, usun oua fen sotuni me lon Masa. ✧

17 Oupwe fokun aleasochisi ekewe allük me pwüüng än ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, usun mine a allük ngenikemi.

18 Oupwe föri mine a pwüüng o mürina me fän mesen ewe Samol mi Lapalap pwe oupwe feiöch. Oupwe pwal tolong o fanüeni ewe fanü mi mürina ewe Samol mi Lapalap a fen pwon fän akapel pwe epwe ngeni ämi kewe lewo.

19 Oupwe pwal tongeni asüela chon oputemi, usun ewe Samol mi Lapalap a pwon ngenikemi.

20 Iwe, are nöümi repwe aisinikemi lon kan fansoun mwach, 'Met wewen ekewe allük me pwüüng ewe Samol mi Lapalap ach we Kot a allük ngenikemi?'

21 Mürin oupwe üreniir, 'Äm aia nöün Faraο amanau me lon Isip, nge ewe Samol mi Lapalap a emwenikeemiwu seni Isip ren pöün mi manaman.

22 Iwe, ewe Samol mi Lapalap a föri asisil me manaman mi lapalap o afeiengau ngeni chon Isip me Faraο, pwal ngeni chon leimwan meinisin me fän mesem.

23 A emwenikeemiwu me ikenan, pwe epwe emwenikeemilong o ngenikem ewe fanü a fen pwon fän akapel pwe epwe ngeni ach kewe lewo.

24 Mürin, ewe Samol mi Lapalap a allük ngenikem pwe aipwe aleasochsi ekei allük meinisin o meniniti ewe Samol mi Lapalap ach we Kot, pwe aipwe feiöch iteiten fansoun, nge i epwe amwöchü manauem, usun a fis ikenai.

✧ 6:16: Mat 4.7; Luk 4.12; Eks 17.1-7

²⁵ Are aipwe tümwünüöchü le aleasochisi ekei allük meinisin me fän mesen ewe Samol mi Lapalap ach we Kot usun a allük ngenikem, äm aipwe pwüing ren.’ ”

7

Eu mwichen aramas mi pin fän iten Kot

7.1-11

(Eks 34.11-16)

¹ “Iwe, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe emwenikemiilong lon ewe fanü oukärän tolong lon pwe oupwe fanüeni, epwe pwal asüela chomong mwü me mwemi: ekewe chon Hit, chon Kirkas, chon Amor, chon Kanaan, chon Peris, chon Hiw me chon Jepus, ir ekewe fisu mwü mi watte o pöchökül senikemi. ✧

² Iwe, lupwen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe atolungeer lepöümi, nge ämi oua akufuur, oupwe fokun aroserela meinisin. Ousap föri eu pwon ngeniir, ousap pwal ümöümöch ngeniir.

³ Iwe, ousap pwüpwülü ngeniir, ousap pwal apwüpwülüa nöümi föpwül ngeni nöür mwän, ika nöümi mwän ngeni nöür föpwül.

⁴ Pun repwe atoka nöümi seni ewe Samol mi Lapalap pwe repwe fel ngeni pwal ekoch kot. Mürin, ewe Samol mi Lapalap epwe song ngenikemi o müttir arosakemiila.

⁵ Nge iei usun mine oupwe föri ngeniir: Oupwe amökätü ar kewe rongen asor o atatakisi ar kewe ür mi pin, oupwe pwal pöküetü ar kewe uluulun ewe anüfefin Asera o kenala ar kewe uluulun anümwäl mi fal. ✧

⁶ Pun ämi eu mwichen aramas mi pin fän iten ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. A afilikemi seni lein ekewe aramas meinisin mi nom won fanüfan, pwe epwe nöünikemi. ✧

⁷ Ewe Samol mi Lapalap esap tongeekemi o afilikemi pokiten oua chomong seni ekewe ekoch mwichen aramas, pun oua chokisikis seni ekewe mwichen aramas meinisin.

⁸ Nge ei a fis pokiten ewe Samol mi Lapalap a tongeekemi o amwöchü an pwon a pwon fän akapel ngeni ämi kewe lewo. Iei mine ewe Samol mi Lapalap a emwenikemiwu ren pöün mi man-aman o angasakemi seni ewe leni ia ra nöünikemi amanau ie, seni fän nemenien Farao ewe kingen Isip.

⁹ Iei mine oupwe silei pwe ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a wesewesen Kot, eman Kot mi allükülük, a tümwünü an pwon o pwärätä an tong ngeni ngeröün täppin aramas mi echeni o aleasochisi an allük kana.

¹⁰ Nge chokewe mi oputa i epwe nirela. Pun esap mang le awena ngeni ätewe a oputa i liwinin an föför. ✧

¹¹ Iei mine oupwe tümwünüöchü le apwönüetä ekewe allük me pwüüng üa ngenikemi ikenai.”

Feiöchün aleasochis

7.12-26

(Tut 28.1-14)

¹² “Iwe, are oupwe aüselinga ekei allük, are oupwe tümwünüöchü le apwönüetä, mürin ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe

✧ **7:6:** Eks 19.5; Tut 4.20; 14.2; 26.18; Tit 2.14; 1.Pet 2.9 ✧ **7:10:** Eks 20.5-6; 34.6-7; Num 14.18; Tut 5.9-10

pwal apwönüetä an we pwon o pwäri an tong ngenikemi, usun a fen pwon fän akapel ngeni ämi kewe lewo.

¹³ Iwe, Kot epwe tongekemi, epwe afeiöchükemi o achomongakemi pwe epwe wor chomong mwirimwirimi. Epwe pwal afeiöchü uän fotämi irä, fotämi wiich, fotämi irän wain me irä olif. Epwe pwal achomongala nöümi pwiin kow me apanen nöümi pwiin sip me lon ewe fanü Kot a fen pwon fän akapel ngeni ämi kewe lewo pwe epwe ngenikemi.

¹⁴ Oupwe feiöch mwen aramas meinisin won fanüfan. Esap wor eman mwän me leimi epwe ingau chan, esap pwal wor eman fefin epwe rit, esap pwal wor nöümi man me lein nöümi pwiin kow epwe fokun.

¹⁵ Iwe, ewe Samol mi Lapalap epwe epeti senikemi samau meinisin. Ekewe samaungau oua sileer me lon Isip resap ariaföüükemi. Nge Kot epwe anomuur won chokewe meinisin mi oputakemi.

¹⁶ Iwe, oupwe arosala ekewe aramas meinisin ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe atolongeer fän nemeniemi. Ousap tongeer, ousap pwal fel ngeni ar kewe kot, pun ei epwe eu lenien likatup ngenikemi. ✨

¹⁷ Iwe, are oupwe ekieki lon lelukemi: Ekei mwü ra watte senikem. Ifa usun, äm aipwe tongeni asürela seni fanüer?

¹⁸ Ousap niuokusitiir, nge oupwe chök chechemeni mine ewe Samol mi Lapalap ämi

✨ **7:16:** Tut 11.13-17

we Kot a föri ngeni Farao pwal ngeni chon Isip meinisin.

¹⁹ Oupwe chechemeni ekewe feiengau mi watte oua küna ren mesemi, ekewe asisil me manaman, pwal än ewe Samol mi Lapalap emwenikemiwu ren pöün mi manaman o aköüpöü. Ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe föri ngeni ekewe aramas meinisin oua niuokusitiir usun mine a fen föri ngeni chon Isip.

²⁰ Iwe, ewe Samol mi Lapalap epwe pwal tinato feiengau lefiler, tori chokewe mi chüen manau o op me mwemi repwe rosola.

²¹ Ousap fokun niuokusitiir, pun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a nom remi, i eman Kot mi lapalap o eniwokus.

²² Iwe, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe asüela chon ekewe mwü me mwemi ekis me ekis. Ousap tongeni aroserela fän eu chök, pwe ekewe manmwacho resap chomongola o afeien-gauakemi.

²³ Ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe atolonga chon oputemi fän nemeniemi, epwe pwal efisätä fitikoko watte lefiler tori ra rosola.

²⁴ Epwe pwal atolonga ar kewe king fän nemeniemi, nge ämi oupwe nirela pwe esap wor eman epwe chüen chechemeniir. Esap wor eman aramas epwe tongeni ü ngenikemi tori oupwe aroserela meinisin.

²⁵ Oupwe kenala ar kewe uluulun kot mi fal. Ousap mochenia ngeni ewe silifer me kolt mi nom wor, ousap pwal angei och fän itemi, pwe ousap tup ren. Pun ekei mettoch ra anioput me ren ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot.

26 Ousap uwalong lon imwemi uluulun anümwäl mi anioput, pwe ousap anümamau rer. Nge oupwe oput o cheang ngeni, pun ei sokun mettoch a anümamau me ren ewe Samol mi Lapalap.”

8

Ewe fanü mi mürina chon Israel repwe fanüeni 8.1-10

¹ “Iwe, oupwe tümwünüöchü le apwönüetä ekewe allük meinisin üa allük ngenikemi ikenai, pwe oupwe manau o chomongola, oupwe pwal tolong o fanüeni ewe fanü ewe Samol mi Lapalap a fen pwon fän akapel pwe epwe ngeni ämi kewe lewo.

² Oupwe chechemeni usun än ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot emwenikemiila lon ewe fanüapö lon ekewe faik ier ra la. A awarato weires womi pwe epwe atekisonakemi o sotunikemi, pwe epwe silei met mi nom lon lelukemi, ika oupwe aleasochisi an kewe allük ika ousap.

³ Iwe, a atekisonakemi o esen ngenikemi pwe oupwe echik. Mürin a amongö ngenikemi mana, och mongö ousap küküna, pwal semelapemi kewe resap küküna me mwan. Ei a föri, pwe epwe aiti ngenikemi pwe aramas resap manau ren mongö chök, pwe ra manau ren ekewe kapas meinisin mi towu seni awen ewe Samol mi Lapalap. ✧

⁴ Iwe, üfemi oua üföüf resap kamwala, nge pechemi resap pwo lon ekewe faik ier ra la.

✧ 8:3: Mat 4.4; Luk 4.4

⁵ Iei mine oupwe mefi lon lelukemi pwe ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a emiritikemi, usun eman mwän a emiriti nöün.

⁶ Iwe, oupwe föri usun mine ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a allük ngenikemi, oupwe awena manauemi ngeni an kewe allük o meniniti.

⁷ Pun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe emwenikemilong lon eu fanü mi mürina, eu fanüen öüwö me puäch me miich mi michitä me lon ekewe lemol pwal won ekewe chuk.

⁸ Ewe fanü eu fanüen wiich me parli, irän wain me fiik me apel, eu fanüen irä olif me chönün chunen.

⁹ Iwe, lon ewe fanü esap ätittin enemi mongö, ousap pwal osun och mettoch. Oua tongeni angei mächä seni föün ei fanü, oua pwal tongeni tuuw kapa seni fän ekewe chuk.

¹⁰ Iwe, oupwe mongö o mötüla, oupwe pwal mwareiti ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot fän iten ewe fanü mi mürina a ngenikemi.”

*Kapasen fön usun manlükala Kot
8.11-20*

¹¹ “Iwe, oupwe afälikemi pwe ousap manlükala ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot ren ämi aleasolap ngeni an kewe allük me pwüüng üa ngenikemi ikenai.

¹² Iwe, lupwen oua mongö o mötüla, lupwen oua pwal aüetä imw mi mürina o imweimw lor;

¹³ lupwen nöümi pwiin kow me sip ra chomongola, pwal nöümi kolt me silifer me meinisin mine a wor remi a chomongola,

¹⁴ ousap lamalamtekia lon lelukemi o manlükala ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot

mi emwenikemiwu seni ewe fanü Isip, ewe leni ia ra nöünikemi amanau ie.

¹⁵ Pun i a emwenikemiilong lon ewe fanüapö mi watte o eniwokus, ia a wor ie serepenit mi poison me chöökö. Lon ewe fanü mi pwasapwas pwülün, pun esap wor kolukun, a aünükemi koluk seni lon ewe achau mi fokun pöchökül.

¹⁶ Iwe, a pwal amongökemi mana lon ewe fanüapö, eu mongö ämi kewe lewo resap küküna me mwan. A awarato weires womi pwe epwe atekisonakemi o sotunikemi, pun epwe afeiöchükemi lesopolan. ✧

¹⁷ Iei mine oupwe afälikemi pwe ousap ekieki lon lelukemi: Äm pöchökül me äm tufich ra atoto äm pisekisek.

¹⁸ Nge oupwe chechemeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, pun i a ngenikemi pöchökül pwe oupwe pisekisek. Iwe, a apwönüetä an pwon a eäni fän akapel ngeni ämi kewe lewo, usun a fis ikenai.

¹⁹ Nge are oua manlükala ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot o kul ngeni pwal ekoch kot pwe oupwe angang o fel ngeniir, üa fokun fönökemi ikenai pwe oupwe wesewesen rosola.

²⁰ Are ousap mochen aleasochisi alon ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, oupwe wesewesen rosola usun chök chon ekewe mwü ewe Samol mi Lapalap epwe arosala me mwemi.”

9

*Kot epwe arosala chon ekewe mwü lon Kanaan
9.1-6*

✧ **8:16:** Os 13.5-6

¹ “Oupwe aüseling ämi chon Israel: Iei oupwe feila pekilan ewe chanpupu Jortan pwe oupwe fanüeni fanüen chon ekewe mwü mi watte o pöchökül senikemi, chor ra imweimw lon telin-imw mi watte o tit tori läng.

² Ir eu mwichen aramas mwirimwirin Anak, ra watte o mwänemong, oua sileer, oua pwal rong usun pworauser pwe esap wor eman a tongeni ü ngeniir.

³ Iei mine oupwe silei ikenai pwe ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a akomwola mwemi usun chök eu ekkei mi kü. Iwe, epwe akufuur o nirela me mwemi, nge ämi oupwe asürela o müttir aroserela, usun ewe Samol mi Lapalap a pwon ngenikemi.

⁴ Iwe, mürin än ewe Samol mi Lapalap asürela me mwemi, ousap ekieki lon lelukemi pwe a afanüa ngenikemi ei fanü pokiten ämi pwüng. Apwi, ewe Samol mi Lapalap a asüela chon ekewe mwü me mwemi pokiten ar föföringau.

⁵ Ousap tolong o fanüeni fanüer pokiten ämi pwüng me wenecharen lelukemi, nge pokiten än chon ekewe mwü föföringau ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a asürela me mwemi, pwe epwe apwönüetä ewe pwon a eäni fän akapel ngeni ämi kewe lewo Apraham, Isaak me Jakob.

⁶ Iei mine oupwe silei pwe ewe Samol mi Lapalap esap ngenikemi ewe fanü mi mürina pwe oupwe fanüeni pokiten ämi pwüng, pun ämi eu mwichen aramas mi tipeförea.”

Chon Israel ra ü ngeni Kot me fäsonun ewe chuk

Horep

9.7-29

⁷ “Iwe, oupwe chechemeni, nge ousap manlükala usun oua asonga ewe Samol mi Lapalap me lon ewe fanüapö. Seni ewe ränin oua towu seni Isip tori oua tolong lon ei fanü oua ü ngeni ewe Samol mi Lapalap.

⁸ Pwal me fäsonun ewe chuk Horep oua asonga ewe Samol mi Lapalap, pwe i a fokun song ngenikemi o ekiëkin nikemiila.

⁹ Lupwen üa feitä won ewe chuk pwe üpwe angei ekewe rüepëk fau mi chöpöp, ia a mak ie kapasen ewe pwon ewe Samol mi Lapalap a eäni ngenikemi, üa nonom won ewe chuk lon ükükün faik rän me faik pwin. Üsap mongö, üsap pwal ün.

✧

¹⁰ Mürin, ewe Samol mi Lapalap a ngeniei ekewe rüepëk fau mi chöpöp, a makei wor ngeni öütün ekewe fos meinisin a ürenikemi me won ewe chuk seni lukalapen ewe ekkei lon ewe ränin oua mwichefengen.

¹¹ Iwe, amüchülan ekewe faik rän me faik pwin, ewe Samol mi Lapalap a ngeniei ekewe rüepëk fau mi chöpöp, ia a mak ie kapasen ewe pwon.

¹² Mürin, ewe Samol mi Lapalap a üreniei, ‘Kopwe müttiritiu seni ikei, pun noum kewe aramas ka emwenirewu seni Isip ra föföringau. Ra müttir tokola seni mine üa allük ngeniir o föri eu uluulun anümwäl fän iter.’

¹³ Iwe, ewe Samol mi Lapalap a pwal üreniei, ‘Üa nengeni ekei aramas o küna pwe ir eu mwichen aramas mi tipeförea.

14 Kopwe mwüt ngeniei pwe üpwe aroserela o tölala iter seni won fanüfan. Mürin üpwe föri senuk eu mwichen aramas mi pöchökül o chomong seniir.’

15 Iei mine üa liwinsefälitu me won ewe chuk, nge ewe chuk a kar. Iwe, ekewe rüepék fau ia a mak ie kapasen ewe pwon ra nom lepei.

16 Lupwen üa nenengeni, üa küna pwe oua tipis ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. Oua föri fän itemi eu uluulun kow, oua pwal müttir alea-solap ngeni ekewe allük ewe Samol mi Lapalap a ngenikemi.

17 Iei mine üa aturätu ekewe rüepék fau mi nom lepei o amökküür me fän mesemi.

18 Mürin üa chapetiu fän mesen ewe Samol mi Lapalap faik rän me faik pwin usun me mwan. Üsap mongö, üsap pwal ün pokiten ämi tipis meinisin oua föri, pun oua föri mine a ngau fän mesen ewe Samol mi Lapalap, oua pwal asonga.

19 Pun üa niukusiti än ewe Samol mi Lapalap song ngenikemi me an lingeringeritikemi, pwe a ekiekin arosakemiila. Nge ewe Samol mi Lapalap a aüselinga ai tünigor lon pwal ei fansoun. ✧

20 Iwe, ewe Samol mi Lapalap a pwal song ngeni Aaron, pwe a ekiekin niela. Iei mine üa pwal tünigor fän äsengesin Aaron lon ewe chök fansoun.

21 Mürin üa angei ewe uluulun kow oua föri, ewe mettoch oua tipis ren, o aturalong lon ekkei. Üa pwal amökkü o atatakisi tori a usun chök pipisüsü. Mürin üa aturalong pipisüsün lon ewe öüwö mi pu seni ewe chuk.

✧ 9:19: Ipr 12.21

22 Iwe, oua pwal asonga ewe Samol mi Lapalap me lon Taperä, Masa me Kiprot-attawa. ✧

23 Nge lupwen ewe Samol mi Lapalap a tinikemiila seni Kates-parnea, a ürenikemi pwe oupwe feitä o angei ewe fanü a ngenikemi pwe oupwe fanüeni, ämi oua ü ngeni ewe allük än ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. Ousap lükü i, ousap pwal aleasochisi alon. ✧

24 Seni ewe rän üa silekemi, oua chök ü ngeni ewe Samol mi Lapalap.

25 Iei mine üa chapetiu fän mesen ewe Samol mi Lapalap lon ekewe faik rän me faik pwin, pun üa silei pwe a fokun ekiekin arosakemiila.

26 Iwe, üa tüngor ngeni, ‘Ai Kot Samol mi Lapalap, kosap arosala noum aramas, pun ir noum, ka angeseer ren om manaman, ka pwal emwenirewu seni Isip ren poum mi manaman.

27 Kopwe chechemeni noum kewe chon angang Apraham, Isaak me Jakop. Kosap nenengeni än ekewe aramas tipeförea ika ar föföringau ika ar tipis.

28 Pun chon Isip repwe apasa: Pokiten ewe Samol mi Lapalap esap tufichin emwenirelong lon ewe fanü a pwon ngeniir, a pwal oputeer, iei mine a emwenirewu pwe epwe nirela lon ewe fanüapö.

29 Nge ir noum aramas ka nöüniir, ka emwenirewu seni Isip ren om manaman mi lapalap, pwal ren poum mi aköüpöü.’ ”

✧ 9:22: Num 11.3; Eks 17.7; Num 11.34 ✧ 9:23: Num 13.17; Tut 1.21; Num 13.31; Tut 1.26; Ipr 3.16

10

Ekewe pwal rüepék fau mi chöpöp

10.1-11

(Eks 34.1-10)

¹ “Iwe, lon ewe fansoun ewe Samol mi Lapalap a üreniei, ‘Kopwe falei rüepék fau mi chöpöp usun chök ekewe me mwan, o feitä rei won ewe chuk. Kopwe pwal föri eu pworofel seni mwüch.

² Iwe, üpwe ruputi wor ekewe kapas mi mak won ekewe me mwan ka amökküür. Mürin kopwe isenirelong lon ewe pworofel.’

³ Iei mine üa föri eu pworofel seni ewe irä akasia, üa pwal falei rüepék fau mi chöpöp usun ekewe me mwan. Mürin üa feitä won ewe chuk o uweetä ekewe rüepék fau mi chöpöp lepei.

⁴ Iwe, ewe Samol mi Lapalap a ruputi won ekewe rüepék fau mi chöpöp usun maken won ekewe me mwan. A makei ekewe engol allük a fen ürenikemi, lupwen a kapasowu me won ewe chuk seni lukalapen ewe ekkei lon ränin ämi mwichefengen. Mürin, ewe Samol mi Lapalap a ngeniei ekewe rüepék fau.

⁵ Iwe, üa kul o liwinsefälitü me won ewe chuk. Üa isenalong ekewe rüepék fau mi chöpöp lon ewe pworofel üa föri me mwan, usun ewe Samol mi Lapalap a allük ngeniei. Iwe, seni ewe fansoun ra nom ikenan.”

⁶ (Iwe, ekewe aramasen Israel ra sai seni Peerot Penejaakan tori Mosera. Ikenan Aaron a mäla o peias. Nge Eleasar nöün mwän a siwili lon wisan wisen souasor. ✨

⁷ Iwe, seni ikenan ra sai ngeni Kutkota, nge seni Kutkota ra sai ngeni Jotpata, eu fanüen öüwö.

⁸ Lon ewe fansoun ewe Samol mi Lapalap a aimwüela chon ewe ainangen Lefi pwe repwe mwärei än ewe Samol mi Lapalap we pworun pwon. Repwe pwal ü fän mesen ewe Samol mi Lapalap pwe repwe angang ngeni o afeiöchü aramas ngeni itan, usun ra föri tori ikenai. ✧

⁹ Iei mine esap wor inetin me wisen chon ewe ainangen Lefi fanü me lein ekewe ainangen Israel. Iwe, ewe Samol mi Lapalap i wiser, usun a fen pwon ngeniir.)

¹⁰ “Iwe, üa nonom won ewe chuk lon ükükün faik rän me faik pwin, usun ewe aeuin fansoun. Iwe, ewe Samol mi Lapalap a pwal aüselingaei lon ei fansoun o tipeeu ngeniei pwe esap arosakemi-ila. ✧

¹¹ Mürin, ewe Samol mi Lapalap a üreniei, ‘Kopwe feila o emwenala ekewe aramas, pwe repwe tolong o fanüeni ewe fanü üa fen pwon fän akapel ngeni ar kewe lewo pwe üpwe ngeniir.’ ”

An Kot mochen ngeni chon Israel

10.12-22

¹² “Iwe, ämi chon Israel, met ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a mochen pwe oupwe föri? A chök mochen pwe oupwe meniniti i o föri meinisin mine a allük ngenikemi. Oupwe echeni o angang ngeni seni unusen lelukemi me unusen ngünümi.

¹³ Iwe, oupwe aleasochisi än ewe Samol mi Lapalap allük me pwüüng üa allük ngenikemi lon ei rän pwe oupwe feiöch.

14 Ewe läng mi fokun tekia pwal fanüfan me masouan meinisin än ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot.

15 Nge ewe Samol mi Lapalap a pwapwaäsini le echeni ämi kewe lewo o aflikemi me lein chon ekewe mwü meinisin, pun ämi mwirimwirir, usun a fis tori ikenai.

16 Iei mine oupwe limeti lelukemi, nge ousap chüen tipeförea.

17 Pun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, i eman Kot mi tekia seni ekewe kot me ekewe samol meinisin, eman Kot mi tekia o manaman pwal eniwokus, esap liflifil aramas, esap pwal angei lifangen amichimich. ☆

18 A eäni pwüing ngeni ekewe mi mäsen me fefin mi mä pwülüer, a pwal tongei ekewe chon ekis, a amongöniir o öüföüfeer.

19 Iei mine oupwe tongei ekewe chon ekis, pun oua piin wasöla lon ewe fanü Isip.

20 Iwe, oupwe meniniti ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, oupwe angang ngeni o fitipacheiti, oupwe chök eäni itan le pwon.

21 Iwe, oupwe mwareiti i chök. I ämi we Kot mi föri fän itemi ekei mettoch mi manaman o eniwokus mesemi ra küneer.

22 Iwe, lupwen ämi kewe lewo ra feila Isip, ra chök ükükün fik aramas. Nge ikenai ewe Samol mi Lapalap a achomongakemiila, pwe oua chomong usun chök ekewe füün läng.” ☆

11

☆ **10:17:** 1.Tim 6.15; Pwär 17.14; 19.16; Föf 10.34; Rom 2.11; Kal 2.6; Ef 6.9 ☆ **10:22:** Ken 46.27; Ken 15.5; 22.17

*Kot a tekia**11.1-7*

¹ “Iwe, oupwe echeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot o aleasochisi an akot, an öüröür, an kewe allük me pwüüng iteiten fansoun meinisin.

² Ikenai oupwe chechemeni pwe sap nöümi kewe mi küna ika mefi än ewe Samol mi Lapalap emirit, pwe ämi. Oua küna an tekia me pöün mi manaman o aköüpöü.

³ Iwe, oua küna an kewe manaman me an kewe föför a förir me lon Isip ngeni Farao ewe kingen Isip me unusen fanüan. ✧

⁴ Oua pwal küna mine a föri ngeni ewe mwichen sounfiun Isip, ngeni nöür oris me war woken, usun an amopuretiu lon ewe Setipar, lupwen ra tapwerikemi, pwal usun än ewe Samol mi Lapalap a aroserela. ✧

⁵ Iwe, oua silei mine a föri ngenikemi me lon ewe fanüapö tori oua feito lon ei leni,

⁶ pwal mine a föri ngeni Tatan me Apiram nöün Eliap kewe mwän seni ewe ainangen Rupen. Oua küna usun ewe pwül a sangfesen o oromirela fän mesen chon Israel meinisin fiti chon leimwer, pwal imwer imw mangaku, nöür chon angang me nöür man meinisin mi nom rer. ✧

⁷ Iwe, oua püsin küna ren mesemi ekei föför mi manaman meinisin ewe Samol mi Lapalap a föri.”

*Ekewe feiöch seni ewe fanüen pwon**11.8-32*

⁸ “Iwe, oupwe aleasochisi ekewe allük üa allük ngenikemi ikenai, pwe oupwe pöchökül le feila

pekilan ewe chanpupu Jortan o tolong lon ewe fanü oupwe le pwerelong lon pwe oupwe fanüeni.

⁹ Iwe, ren ämi aleasochisi ekewe allük, oupwe pwal manauatam lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap a pwon fän akapel ngeni ämi kewe lewo pwe epwe ngeniir me mwirimwirir, ewe fanü mi pwülüöch o fanüeräs.

¹⁰ Pun ewe fanü oupwe le tolong lon pwe oupwe fanüeni esap usun ewe fanü Isip oua towu seni. Ikenan oua angang weires le fotuki föün irä o föri warawar, pwe koluk epwe puwu ngeniir, usun eman a föri ngeni eu tanipin iasai.

¹¹ Nge ewe fanü oupwe le pwerelong lon pwe oupwe fanüeni eu fanüen chukuchukutä me lemol mi chöchön ren üt seni läng,

¹² pwal eu fanü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a tümwünü. Iwe, mesan a nenengeni ewe fanü seni lepoputän eu ier tori lesopolan.

¹³ Iwe, are oua aleasochisi ekewe allük üa allük ngenikemi ikenai, pwe oupwe echeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot o angang ngeni seni un-usen lelukemi me unusen ngünümi,

¹⁴ i epwe fang ngenikemi üt fän iten fanüemi lon fansoun öch, epwe ngenikemi ewe ütten leefen me ütten leräs, pwe oupwe tongeni ionalong kiniemi föün wiich me föün wain me ämi föün olif, pwe epwe wor ämi apüra.

¹⁵ Iwe, epwe apwükü fetil lon ämi tanipi fän iten nöümi pwiin kow, nge ämi oupwe mongö o mötüla.

¹⁶ Oupwe afälíkemi pwe ousap tupula o tokola ren ämi angang ngeni pwal ekoch kot o fel ngeniir.

¹⁷ Iwe, are oupwe föri iei usun, ewe Samol mi La-

palap epwe song ngenikemi. Epwe apüngala läng pwe esap püng üt, nge ewe fanü esap ua. Mürin oupwe müttir rosola seni ewe fanü mi mürina, ewe Samol mi Lapalap epwe ngenikemi. ✧

¹⁸ Iei mine oupwe atolonga ai kei kapas lon lelukemi pwal lon ämi ekiek. Oupwe fötiretä won pöümi pwe eu pisekin achem, oupwe pwal fötiretä won chamwemi.

¹⁹ Iwe, oupwe aiti ngeni nöümi kewe ekei kapas, oupwe fos usur lupwen oua mot lon imwemi pwal lupwen oua fetal won al, lupwen oua konola pwal lupwen oua pwätä.

²⁰ Oupwe makeretä won penkasamen imwemi pwal won asamalapen ämi kewe telinimw, ✧

²¹ pwe ränin manauemi me ränin manauen nöümi repwe chomongola me lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap a pwon fän akapel ngeni ämi kewe lewo pwe epwe ngeniir lon ükükün fansoun läng a nom asen fanüfan.

²² Iwe, are oua achocho le föri pwüngün ekei allük meinsin üa allük ngenikemi pwe oupwe apwönüretä, are oua echeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot o föri meinsin mine a allük ngenikemi, are oua pwal fitipacheiti,

²³ mürin ewe Samol mi Lapalap epwe asüela me mwemi chon ekei mwü meinsin, oupwe pwal fanüeni fanüen chon ekewe mwü mi watte o pöchökül senikemi.

²⁴ Ekewe leni meinsin ia pechemi repwe ipwelong ie epwe fanüemi. Iwe, kiännin fanüemi epwe seni ewe fanüapö mi nom ör tori ewe chuk

✧ **11:17:** Lif 26.3-5; Tut 7.12-16; 28.1-14 ✧ **11:20:** Tut 6.6-9

Lepanon mi nom efeng, pwal seni ewe chanpupu Oifrat mi nom ötiu tori ewe matau watte mi nom lotou.

²⁵ Iwe, esap wor eman aramas epwe tongeni ü ngenikemi. Ewe Samol mi Lapalap epwe föri pwe oupwe eu minen eniwokus me eniweniw ngeni chon ewe fanü meinisín ia oupwe ipwelong ie, usun a fen pwon ngenikemi. ✧

²⁶ Nengeni, ikenai üa anomu mwemi feiöch me anümamau.

²⁷ Oupwe feiöch are oua aleasochisi än ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot kewe allük üa ngenikemi ikenai.

²⁸ Nge oupwe anümamau, are oua aleasolap ngeni än ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot kewe allük, are oua tok seni ekei allük üa ngenikemi ikenai o fel ngeni pwal ekoch kot ousap sileer me lom.

²⁹ Iwe, lupwen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe emwenikemiilong lon ewe fanü oupwe le pwerelong lon pwe oupwe fanüeni, oupwe apasa ewe kapasen feiöch seni won ewe chuk Kerisim, nge ewe kapasen anümamau seni won ewe chuk Epal. ✧

³⁰ (Ekei chuk ra nom pekilan ewe chanpupu Jortan lotoun ewe al sasape ngeni epiläng lon fanüen chon Kanaan mi nonom lon Arapa awenewenen Kilka ünükün ewe irä ook mi nom lon More.)

³¹ Ämi oupwe le feila pekilan ewe chanpupu Jortan, pwe oupwe fanüeni ewe fanü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi. Iwe, lupwen oupwe fanüeni o nonom lon,

✧ 11:25: Jos 1.3-5 ✧ 11:29: Tut 27.11-14; Jos 8.33-35

³² oupwe tümwünüöchü le apwönüetä ekewe allük me pwüüng meinsin üa ngenikemi ikenai.”

12

Epwe wor eu chök lenien fel

12.1-28

¹ “Ikkei ekewe allük me pwüüng oupwe tümwünüöchü le apwönüetä lon ränin manauemi meinsin me lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap än ämi kewe lewo we Kot a ngenikemi pwe fanüemi.

² Iwe, ekewe fanü oupwe angei seni chon ekewe mwü, oupwe fokun ataela me lon ekewe leni meinsin ia ekewe aramas ra fel ngeni ar kewe kot ie, won ekewe chukutekia me won ekewe chukutekison, pwal fän iteiten irä mi muresires.

³ Oupwe amökkätü ar kewe rongen asor, oupwe atatakisi ar kewe ür mi pin o kenala ar kewe uluulun ewe anüfein Asera. Oupwe pwal pöküeti ar kewe uluulun anümwäl liosun ar kewe kot o amoola iter seni lon ewe leni. ☆

⁴ Ousap fel ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot usun ekei aramas ra fel ngeni ar kewe kot.

⁵ Nge oupwe feila ngeni ewe chök leni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe filätä seni lein fanüen ämi kewe ainang meinsin, pwe aramas repwe fel ngeni ie, epwe pwal föri pwe lenian. Ikenan oupwe feila ie,

⁶ ikenan oupwe pwal uwala ämi asoren kek me ämi kewe sokopaten asor, ämi eu leengol me ämi kewe asor oua fang, ämi asoren pwon me asor

☆ **12:3:** Tut 7.5

seni püsin letipemi, pwal ekewe mweinöün nöümi pwiin kow me sip.

⁷ Iwe, ikenan oupwe mongö me fän mesen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, oupwe pwal pwapwa me chon leimwemi ren meinsin mine oupwe föri, pun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a afeiöchükemi.

⁸ Iwe, ousap föri usun mine oua föri me lom. Pun tori ikenai iteiten eman me eman a chök föri mine a pwüing me ren.

⁹ Pun ousamwo tori ewe lenien asösö, ewe fanü ewe Samol mi Lapalap epwe ngenikemi pwe fanüemi.

¹⁰ Nge lupwen oupwe pwerela pekilan ewe chanpupu Jortan o nonom lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi pwe fanüemi, lupwen epwe pwal asösöükemi seni chon oputakemi mi nom ünükümi, pwe oupwe nonom lon fän kinamwe,

¹¹ oupwe uwato meinsin mine üa allük ngenikemi ren ewe leni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe filätä pwe aramas repwe fel ngeni ie. Oupwe uwato ämi asoren kek me ämi kewe sokopaten asor, ämi eu leengol me ämi kewe asor oua fang, ämi asoren pwon meinsin oua pwonei ngeni ewe Samol mi Lapalap.

¹² Iwe, oupwe pwapwa fän mesen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, ämi me nöümi mwän me nöümi fefin, nöümi chon angang mwän me chon angang fefin, pwal ekewe mwän seni ewe ainangen Lefi mi nom lon ämi kewe telinimw, pun esap wor fanüer me wiser remi.

¹³ Oupwe afälikemi pwe ousap eäni ämi asor lon

iteiten leni oua sani.

¹⁴ Nge oupwe chök eäni lon ewe leni ewe Samol mi Lapalap epwe filätä seni lein fanüen ämi kewe ainang. Ikenan oupwe eäni ämi kewe asoren kek, ikenan oupwe pwal föri meinsin mine üa allük ngenikemi.

¹⁵ Nge oua tongeni niela man o ochoch fituker ekis meinsin me lon ämi kewe telinimw ükükün ämi mochen, pwal ükükün än ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a afeiöchukemi. Chokewe mi limengau me chokewe mi limöch repwe tongeni mongö, usun ra ochoch chia ika sokun chia itan kasele.

¹⁶ Nge ousap fokun ünümi ewe cha, pwe oupwe ninätiau lep wül usun koluk. ☆

¹⁷ Iwe, ousap mongö ewe eu leengolun kiniemi föün wiich ika ünümi ewe eu leengolun ünümemi wain ika eäni ewe eu leengolun ämi apüra lon ämi kewe telinimw. Ousap pwal ochoch mweinöün nöumi pwiin kow ika sip. Ousap ochoch ämi asoren pwon oua pwon won, ika ämi asor seni püsin letipemi, ika ekewe sokopaten asor oua fang.

¹⁸ Nge oupwe mongö ekei asor fän mesen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot lon ewe leni a filätä, ämi me nöumi mwän me nöumi fefin, nöumi chon angang mwän me chon angang fefin, pwal ekewe mwän seni ewe ainangen Lefi mi nom lon ämi kewe telinimw. Iwe, oupwe pwapwa fän mesen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot ren meinsin mine oua föri.

☆ **12:16:** Ken 9.4; Lif 7.26-27; 17.10-14; 19.26; Tut 15.23

¹⁹ Nge oupwe afälikemi pwe ousap manlükala ekewe mwän seni ewe ainangen Lefi lon ükükün ränin manauemi won fanüemi.

²⁰ Iwe, lupwen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe awatteloi fanüemi usun a fen pwon ngenikemi, nge oua mochen ochoch fituk, pokiten oua mwäräkich won fituk, oupwe tongeni ochoch fituk ükükün ämi mochen.

²¹ Are ewe leni, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe filätä pwe aramas repwe fel ngeni ie, a kon toau senikemi, oua tongeni niela eman man seni nöümi pwiin kow ika sip ewe Samol mi Lapalap a ngenikemi. Iwe, oua tongeni ochoch ewe fituk me lon ämi kewe telinimw ükükün ämi mochen, usun üa fen allük ngenikemi.

²² Usun oua ochoch chia ika sokun chia itan kasele, iei usun oupwe pwal tongeni ochoch ei fituk. Iwe, chokewe mi limengau pwal chokewe mi limöch ra tongeni ochoch.

²³ Nge ousap fokun ünümi ewe cha, pun manau a nom lon cha. Iei mine ousap tongeni eni ewe manau mi nom lon ewe fituk.

²⁴ Ousap ünümi ewe cha, nge oupwe ninätiau lepwül usun koluk. ☆

²⁵ Iwe, ousap ünümi, pwe ämi me mwirimwirimi kana oupwe feiöch, pokiten oua föri mine a pwüng me fän mesen ewe Samol mi Lapalap.

²⁶ Nge ekewe mettoch mi pin oua wisen eäni asor, pwal ämi kewe asoren pwon oupwe uweerela lon ewe leni ewe Samol mi Lapalap a filätä.

²⁷ Iwe, oupwe eäni ämi asoren kek, ewe fituk

☆ **12:24:** Lif 17.10-14

me ewe cha won ewe rongen asor än ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. Oupwe pwal eäni ekewe asor oua tongeni ochoch fituker, nge chan ekewe mönün asor epwe ninitiu won ewe rongen asor än ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot.

²⁸ Iwe, oupwe fokun aleasochisi ekei kapas meinisin üa allük ngenikemi, pwe oupwe feiöch ämi me mwirimwirimi kana tori feilfeilachök, pokiten oua föri mine a mürina o pwüing me fän mesen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot.”

Kapasen fön usun fel ngeni anümwäl
12.29-13.18

²⁹ “Iwe, ewe Samol mi Lapalap epwe arosala chon ekewe mwü me mwemi, chokewe oupwe angei seniir fanüer pwe oupwe fanüeni o nonom lon.

³⁰ Mürin ar rosola oupwe afälikemi pwe ousap tup ren ämi apirüür, ousap pwal ais usun ar kewe kot o apasa: İfa lapalapen än chon ekei mwü fel ngeni ar kewe kot? Pun äm aipwe pwal föri ina usun.

³¹ Ousap fokun fel ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot usun ir ra fel ngeni ar kewe kot. Pun lon ar fel ngeni ar kewe kot ra föri sokun föför mi anioput ewe Samol mi Lapalap a oput. Ra fen mwo nge keni nöür ät me nengin ngeni ar kewe kot.

³² Iwe, oupwe tümwünüöchü le föri meinisin mine üa allük ngenikemi. Ousap apacha och ngeni ika angei och seni. ☆

☆ **12:32:** Tut 4.2; Pwär 22.18-19

13

¹ Iwe, are eman soufos ika eman soutan a ütä me leimi o pwäri ngenikemi pwe epwe fis eu asisil ika manaman,

² are ewe asisil ika manaman a kapas usun a fis, nge mürin a pwal apasa: Ousipwe fel ngeni pwal ekoch kot o angang ngeniir, sokun kot ousap sileer me mwan,

³ ousap aüselinga än ewe soufos ika ewe soutan kapas. Pun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a sotunikemi pwe epwe silei ika oua echeni i seni unusen lelukemi me unusen ngünümi.

⁴ Oupwe fetalla mürin ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot o meniniti, oupwe apwönüetä an kewe allük o aleasochisi alon, oupwe pwal fel ngeni o fitipacheiti.

⁵ Nge ewe soufos ika soutan epwe ninnila, pun a aiti ngenikemi pwe oupwe ü ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot mi emwenikemiiwu seni ewe fanü Isip o angasakemi seni ewe leni ia ra nöünikemi amanau ie. A pwal sotuni le atokakemi seni mine ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a allük ngenikemi pwe oupwe föri. Iei usun oupwe atowu ewe mi ngau seni lefilemi.

⁶ Iwe, are wesewesen pwiüm ika püsin noum mwän ika noum fefin ika püsin pwülüom ka fokun tongei, ika chiechiom ka fokun aücheani epwe atupuk lemonomon o apasa: Ousipwe feila o fel ngeni pwal ekoch kot, sokun kot en ika om kewe lewo ousap sileer me mwan,

⁷ ekewe kot än ekewe aramas mi nom unukum, ese lifilifil ika ra kan ngonuk ika ra toau senuk, seni lesopun ewe fanü tori pwal lesopun,

⁸ kosap tupula ren ika aüselinga. Iwe, kosap fokun tongei ika ächika ewe aramas, kosap pwal tukumala an kapas.

⁹ Nge kopwe fokun niela. En kopwe akomwen monei ngeni fau, mürin ekewe aramas meinsin repwe monei ngeni fau.

¹⁰ Kopwe monei ngeni fau pwe epwe mäla, pun a ekiakin atokokola seni ewe Samol mi Lapalap om we Kot, ewe mi emwenukowu seni ewe fanü Isip o angasok seni ewe leni ia ra nöünuk amanau ie.

¹¹ Mürin, chon Israel meinsin repwe rong usun o niuokus, pwe esap chüen wor eman me leimi epwe föri ei sokun föföringau.

¹² Iwe, are oua rongorong usun eu lein ämi kewe telinimw ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi pwe oupwe imweimw lon,

¹³ pwe aramasingau seni leimi ra fetalfeil lein aramasen ewe telinimw o atokerela ren ar apasa: Ousipwe feila o fel ngeni pwal ekoch kot, sokun kot ämi ousap sileer me mwan,

¹⁴ mürin oupwe achocho le kütta o akais pwüngün ei pworaus. Nge are a let o pwüng pwe ei föföri mi anioput a fis leimi,

¹⁵ oupwe fokun niela chon ewe telinimw ren ketilas. Oupwe ataela unusen ewe telinimw o niela chon pwal mönün lon ren ketilas.

¹⁶ Iwe, oupwe ionifengeni me lukalapen ewe telinimw pisekin lon meinsin o kenala ewe telinimw fiti pisekin meinsin, pwe eu asoren kek mi unus ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. Ewe telinimw epwe chök eu ioien pipi, nge esap fokun kaüsefälitä.

¹⁷ Ousap amwöchü och me lein ekewe mettoch oupwe kenala, pwe ewe Samol mi Lapalap epwe emwen seni an song mi watte o ümöümöch ngenikemi. Iwe, epwe pwal tongeekemi o achomongakemi, usun a fen pwon fän akapel ngeni ämi kewe lewo,

¹⁸ are oua aleasochisi alon ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot o tümwünü an kewe allük meinisin üa allük ngenikemi ikenai, are oua pwal föri mine a pwüng fän mesan.”

14

Mine chon Israel resap tongeni föri lon ar letipeta

14.1-2

(Lif 11.1-47)

¹ “Iwe, ämi nöün ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. Iei mine ousap nekelekelei inisimi ika reipöpöla möküremi, lupwen oua letipeta ren eman mi mäla. ✧

² Pun ämi eu mwichen aramas mi pin fän iten ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. I a afilikemi me lein ekewe mwichen aramas meinisin mi nom won fanüfan, pwe oupwe nöün aramas.” ✧

Man mi limöch me limengau

14.3-21

³ “Iwe, ousap ochoch man mi anioput me ren ewe Samol mi Lapalap.

⁴ Ikkei ekewe man oua tongeni ochoch: Kow, sip me kuuch,

✧ **14:1:** Lif 19.28; 21.5 ✧ **14:2:** Eks 19.5-6; Tut 4.20; 7.6; 26.18; Tit 2.14; 1.Pet 2.9

⁵ chia me sokopaten chia iter kasele me ropak, kuuch mi mwacho, pwal sokun kuuch mi mwacho itan ipeks, ewe man itan antelop me sip mi nom won chuk.

⁶ Iteiten man meinsin mi keang kün pachapacher, ra pwal lülüsefäli ener, oupwe ochoch.

⁷ Nge seni me lein ekewe man mi lülüsefäli ener ika keang kün pachapacher ousap ochoch: kamel, üsangi, ewe man itan pacher mi nom won achau. Pokiten ra lülüsefäli ener, nge esap keang kün pachapacher, repwe limengau ngenikemi.

⁸ Iwe, ewe pik epwe pwal limengau ngenikemi, pokiten a keang kün pachapachan, nge esap lülüsefäli anan. Ousap ochoch fituker, ousap pwal atapa ekewe man, lupwen ra mäla.

⁹ Iwe, ekewe ik meinsin mi nom lon koluk ika leset a wor ililir me töröüner oua tongeni mongö.

¹⁰ Nge ekewe mönümanau meinsin esap wor ililir me töröüner ousap mongö, pun repwe limengau ngenikemi.

¹¹ Oua tongeni ochoch machang meinsin mi limöch.

¹² Nge ikkei ir ekewe machang ousap ochoch: Ikel me sokopaten ikel iter wolcher me ösprei,

¹³ ekewe machang iter pusar me sokopaten machang iter falkon,

¹⁴ iteiten sokopaten ängä,

¹⁵ ewe machang itan ostrich, kawakawen lepwin, nipöüwanei me sokopaten kawakaw,

¹⁶ kükün füküro me watten füküro, niaüpinik,

¹⁷ ekewe machang iter pelikan, karion, wolcher me kormoran mi usun chök niwanök,

18 öröpwech pwal sokopaten örö, ewe machang itan hupo me pöüte.

19 Iwe, ekewe kükün man meinisin mi äkkäs repwe limengau ngenikemi. Ousap fokun ocheer.

20 Nge ekewe kükün man mi limöch oua tongeni ocheer meinisin.

21 Iwe, ousap ochoch man mi püsin mäla. Oua tongeni ngeni ewe chon ekis mi nom lon ämi kewe telinimw pwe ochan. Oua pwal tongeni amömö ngeni eman chon siamü. Pun ämi eu mwichen aramas mi pin fän iten ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot.

Iwe, ousap kukuw eman apanen kuuch lon chönün oupwun ewe inelap.” ☆

Allük usun ewe eu leengol

14.22-29

22 “Iwe, oupwe aimwüela eu leengolun uän fotämi irä meinisin iteiten ier.

23 Mürin oupwe feila ren ewe leni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe filätä pwe aramas repwe fel ngeni ie. Ikenan oupwe mongö ewe eu leengolun uän fotämi wiich o ünümi ewe eu leengolun ünümemi wain. Oupwe pwal eäni ewe eu leengolun ämi apüra o ochei mweinöün nöümi kow me sip fän mesan. Iei usun oupwe kaiö pwe oupwe meniniti ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot iteiten fansoun.

24 Iwe, lupwen ewe Samol mi Lapalap a afeiöchükemi, nge esap ki ngenikemi le uwala ämi eu leengol ren ewe leni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe filätä pwe aramas repwe fel ngeni

☆ 14:21: Eks 23.19; 34.26

ie, pun a kon toau senikemi, nge ewe al a kon langatam ngenikemi,

²⁵ mürin oupwe akasiwili ewe eu leengol ngeni moni. Iwe, oupwe angei ewe moni o uwala ren ewe leni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe flätä.

²⁶ Ikenan oupwe kamö won ewe moni ngeni mine oua mochen. Oua tongeni kamö kow ika sip ika wain ika sokopaten minen ün ika mine oua chök mwoneiti. Iwe, oupwe mongö o pwapwa ikenan fän mesen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, ämi me chon leimwemi.

²⁷ Nge ousap manlükala chon ewe ainangen Lefi mi nom lon ämi kewe telinimw, pun esap wor fanüer me wiser leimi.

²⁸ Iwe, amüchülan iteiten ülüngat ier oupwe uwato ämi kewe eu leengol meinisin seni uän fotämi irä lon ewe chök ier o iseis lon ämi kewe telinimw.

²⁹ Ei mongö epwe fän iten chon ewe ainangen Lefi, pun esap wor fanüer me wiser leimi. Epwe pwal fän iten ekewe chon ekis, ekewe mi mäsen me ekewe fefin mi mä pwülüer mi nom lon ämi kewe telinimw. Repwe feito o mongö tori repwe möt. Are oua föri iei usun, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe afeiöchü angangen pöumi meinisin.”

✧

15

Ewe ierin musala
15.1-11
(Lif 25.1-7)

✧ **14:29:** Lif 27.30-33; Num 18.21

¹ “Iwe, amüchülan iteiten fisu ier oupwe amusala än aramas liwinimang ngenikemi.

² Nge iei usun lapalapen ämi amusala: Ewe chon mwütätä liwinimang epwe amusa mine a ngeni chon arun. Esap fokun echimwa seni pwin we chon Israel ewe liwinimang, pun a tori ewe fansoun ewe Samol mi Lapalap a filätä pwe aramas repwe amusala liwinimang.

³ Iwe, oua tongeni echimwa seni eman chon ekis pwe epwe ngenikemi an liwinimang. Nge meinsin mine pwimi kewe chon Israel ra angei senikemi oupwe amusala.

⁴ Ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe afeiöchükemi lon ewe fanü epwe ngenikemi pwe oupwe fanüeni. Esap wor eman epwe wöüngau leimi,

⁵ are oupwe chök aleasochisi alon ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot o tümwünüöchü le apwönüetä ekei allük meinsin üa ngenikemi ikenai.

⁶ Lupwen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe afeiöchükemi usun a pwon ngenikemi, oupwe mwütätä pisek ngeni chomong mwü, nge ämi ousap paaro seniir, oupwe pwal nemenem won chomong mwü, nge ir resap nemenem womi.

⁷ Iwe, are mi wor eman pwimi mi wöüngau lon ämi kewe telinimw mi nom lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi, ousap apöchöküla lelukemi are kichingau ngeni.

⁸ Nge oupwe suki pöümi ngeni pwimi we o mwüt ngeni ükükün mine a tüngor, ese lifilifil met an osupwang. ☆

⁹ Oupwe afälikemi pwe esap wor ekiiek mi ngau lon lelukemi, pwe oua apasa: A arap ewe afisuen ier, ewe ierin musala. Ousap pwal wowongau ngeni pwimi we mi wöüngau pwe ousap ngeni och. Pun pwimi epwe siö ngeni ewe Samol mi Lapalap o aturukemi, nge ämi oupwe tipis ren.

¹⁰ Iwe, oupwe kichiöch le fang ngeni pwimi we, nge ousap ekipwichi lon lelukemi, lupwen oua fang ngeni och. Pun are oua kichiöch, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe afeiöchükemi lon ämi angang meinisin, pwal lon meinisin mine oua popuetä le föri.

¹¹ Pun epwe wor chon wöüngau lon ewe fanü fansoun meinisin. Iei mine üa allük ngenikemi pwe oupwe fokun suki pöümi ngeni pwimi kewe mi osupwang o wöüngau lon ewe fanü.” ☆

Mine repwe föri ngeni chon angang ra nöüniir amanau

15.12-18

(Eks 21.1-11)

¹² “Iwe, are eman a amömö ngenikemi eman re Ipru ika eman fin Ipru, epwe angang ngenikemi ükükün wonu ier, nge lon afisuen ier oupwe angasala.

¹³ Lupwen oupwe angasala, ousap afeiloï fän an asöülapö.

¹⁴ Nge oupwe fangemong ngeni sip seni nöümi pwiin sip, wiich seni ämi lenien wichiwich umwun wiich, pwal wain seni ämi lenien üchüch föün wain. Iwe, oupwe ngeni seni mine

☆ **15:11:** Mat 26.11; Mark 14.7; Joh 12.8

ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a afeiöchü ngenikemi.

¹⁵ Oupwe chechemeni pwe ra piin nöünikemi amanau me lon ewe fanü Isip, nge ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a angasakemi. Iei mine üa ngenikemi ei allük ikenai.

¹⁶ Nge are ewe chon angang mwän epwe ürenikemi pwe esap mochen feila senikemi, pun a tongeekemi me ämi famili pokiten a tiueöch me remi,

¹⁷ mürin oupwe angei efoch pwangapwang o pwangeni selingan appwere ngeni asamalapen imwemi. Iwe, oupwe nöüni amanau lon ränin manauan meinsin. Oupwe pwal föri iei usun ngeni nöümi chon angang fefin.

¹⁸ Iwe, lupwen oua angasala ewe chon angang pwe epwe feila senikemi, ousap weires ren. Pun ükükün mine oua liwini ngeni, lupwen a angang ngenikemi wonu ier, a chök ükükün esopun liwinin eman chon angang mi mö. Mürin, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe afeiöchükemi lon meinsin mine oupwe föri.” ☆

Apinipinin ekewe mweinöün man

15.19-23

¹⁹ “Iwe, ekewe ätemwänin mweinöü meinsin seni nöümi pwiin kow me sip oupwe apini fän iten ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. Ousap nöüni le angang ekewe mweinöün nöümi kow, ousap pwal fichi ülöülen mweinöün nöümi sip. ☆

²⁰ Iwe, ämi me chon leimwemi oupwe ochei ekewe mweinöün man iteiten ier me fän mesen

ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot lon ewe leni epwe flätä.

²¹ Nge are a wor terin, are a mwok ika chun ika a wor och sokun terin mi ngau, ousap eäni asor ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot.

²² Oupwe chök ochei me lon ämi kewe telinimw. Chokewe mi limengau me chokewe mi limöch ra tongeni ochoch seni, usun ämi ochoch chia ika sokun chia itan kasele.

²³ Nge ousap chök ünümi chan ewe man, pwe oupwe ninätü lep wül usun koluk.” ✧

16

Ekewe ülüngat chulap mi keflitä

16.1-17

(Eks 12.1-20)

¹ “Iwe, oupwe chechemeni ewe maram Apip, pwe oupwe föri ewe Pasofer fän iten ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. Pun lon ewe maram Apip ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a emwenikemiiwu lepwin seni ewe fanü Isip.

² Oupwe feila o eäni asor ewe mönün Pasofer seni nöümi pwiin sip ika kow ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot me lon ewe leni i epwe flätä pwe aramas repwe fel ngeni ie.

³ Ousap mongö pilawa mi wor iis lon fitifengen me ewe mönün Pasofer. Iwe, lon ükükün fisu rän oupwe mongö pilawa esap wor iis lon, usun oua föri, lupwen oua sü seni ewe fanü Isip fän tawat. Oupwe mongö ei pilawa mi iteni pilawan riaföü lon ränin manauemi meinisin, pwe oupwe

✧ 15:23: Ken 9.4; Lif 7.26-27; 17.10-14; 19.26; Tut 12.16,23

chechemeni ewe rän oua towu seni lon ewe fanü Isip.

⁴ Iwe, esap wor pilawa mi wor iis lon epwe pwä remi lon leniemi meinisin lon ükükün fisu rän. Ousap fokun likiti och lusun seni fituken ewe mönün asor oua eäni lon pwinin ewe aeuin rän tori lesosor.

⁵ Ousap tongeni eäni asor ewe mönün Pasofer lon ämi kewe telinimw ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi.

⁶ Nge oupwe eäni asor ewe mönün Pasofer lon ewe chök leni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe filätä pwe aramas repwe fel ngeni ie. Oupwe eäni ewe asor lekuniol, lupwen akkar a tuputiu, pun lon ei fansoun oua towu seni Isip.

⁷ Oupwe kukuw ewe mönün Pasofer o ochoch me lon ewe leni ewe Samol mi Lapalap epwe filätä. Nge lesosor oupwe liwiniti imwemi.

⁸ Iwe, lon ükükün wonu rän oupwe mongö pilawa esap wor iis lon. Nge lon afisuen rän epwe fis eu mwich mi pin fän iten ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. Ousap föri och angang lon ewe rän. ✧

⁹ Iwe, oupwe aleani fisu wiik seni ewe fansoun ekärän aeuin ämi pökü ekewe irän wiich.

¹⁰ Mürin oupwe föri ewe chulapen wiik ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot ren ämi eäni asor seni püsin letipemi ükükün mine ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a afeiöchü ngenikemi.

¹¹ Iwe, oupwe pwapwa me fän mesen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot lon ewe leni epwe filätä pwe aramas repwe fel ngeni ie, ämi me

✧ 16:8: Eks 12.1-20; Lif 23.5-8; Num 28.16-25

nöümi mwän me fefin, nöümi chon angang mwän me chon angang fefin, pwal chon ewe ainangen Lefi mi nom lon ämi kewe telinimw, ekewe chon ekis, ekewe mi mäsen me ekewe fefin mi mä pwülüer ra nom leimi.

¹² Oupwe chechemeni pwe ra piin nöünikemi amanau me lon Isip. Iwe, oupwe tümwünüöchü le apwönüetä ekei allük. ☆

¹³ Mürin ämi ionalong föün wiich seni ewe lenien wichiwich me wain seni ewe lenien üchüch oupwe pwal föri ewe chulapen likachoch lon ükükün fisu rän.

¹⁴ Oupwe pwapwa lon ämi chulap, ämi me nöümi mwän me fefin, nöümi chon angang mwän me chon angang fefin, pwal chon ewe ainangen Lefi, ekewe chon ekis, ekewe mi mäsen me ekewe fefin mi mä pwülüer ra nom lon ämi kewe telinimw.

¹⁵ Iwe, lon ükükün fisu rän oupwe föri ewe chulap ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot lon ewe leni i epwe filätä. Oupwe fokun pwapwa, pun ewe Samol mi Lapalap epwe afeiöchü uän fotämi irä me angangen pöümi meinisin. ☆

¹⁶ Iwe, fän ülüngat lon eu ier nöümi mwän meinisin repwe feito o fel ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot lon ewe leni i epwe filätä. Repwe feito ren ewe chulapen mongö pilawa esap wor iis lon, ren ewe chulapen wiik me ewe chulapen likachoch. Iwe, resap tongeni feito fän ar asöülapö.

¹⁷ Iteiten eman me eman mwän epwe fang usun an tufich ükükün mine ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a afeiöchü ngeni.”

☆ **16:12:** Lif 23.15-21; Num 28.26-31 ☆ **16:15:** Lif 23.33-36,39-43; Num 29.12-38

*Usun angangen kapwüŋ**16.18-17.13*

¹⁸ “Iwe, oupwe afli soukapwüŋ me nöüwis ükükün ekewe ainang lon ämi kewe telinimw meinisin ewe Samol mi Lapalap epwe ngenikemi. Repwe eäni kapwüŋ ngeni ekewe aramas fän pwüŋg.

¹⁹ Ousap sorei mine a pwüŋg, ousap pwal lifilifil aramas. Ousap angei lifangen amichimich, pun ei sokun lifang a achuna mesen chon mirit, pwe ra sorei pwüŋgün chokewe mi pwüŋg. ✧

²⁰ Oupwe fokun eäni pwüŋg echök, pwe oupwe manau o fanüeni ewe fanü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi.

²¹ Iwe, lupwen oupwe senätä eu rongen asor fän iten ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, ousap pwal fotuki och sokun irä pwe uluulun ewe anüfefin Asera ünükün. ✧

²² Ousap pwal äütai efoch ür mi pin, pun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a oput. ✧

17

¹ Iwe, ousap eäni asor ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot eman ätemwänin kow ika eman sip mi wor terin, ese lifilifil met sokun. Pun ei sokun asor a anioput ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot.

² Iwe, are a fiſ me lon eu lein ämi kewe telinimw Kot epwe ngenikemi, pwe eman mwän ika eman feſin a föri mine a ngau me fän mesen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot ren an purätiau än Kot we pwon,

✧ **16:19:** Eks 23.6-8; Lif 19.15 ✧ **16:21:** Eks 34.13 ✧ **16:22:** Lif 26.1

³ are a feila o angang ngeni pwal ekoch kot, are a fel ngeniir, ika a fel ngeni akkar ika maram ika ngeni ekewe fü ewe Samol mi Lapalap esap tipeeu ngeni, ✧

⁴ nge oua rong usun me ren eman, mürin oupwe achocho le ais usun. Iwe, are a let o allükülük pwe ei sokun föför mi anioput a fis lon Israel,

⁵ mürin oupwe emwenato ewe mwän ika fefin mi föri mine a ngau ren asamalapen ämi telinimw o monei ngeni fau ewe aramas tori a mäla.

⁶ Nge epwe chök ninnila, are a wor ruoman ika ülüman chon pwärätä an tipis. Esap wor eman epwe ninnila are a wor eman chök chon pwärätä. ✧

⁷ Iwe, ekewe chon pwärätä repwe akomwen monei ngeni fau, mürin ekewe lusun aramas repwe monei ngeni fau tori a mäla. Iei usun oupwe limetawu me leimi mine a ngau. ✧

⁸ Iwe, are eu kapwüng a kon weires ngenikemi, kapwüngün nimanau, kapwüngün fitikoko, kapwüngün feiengau ika pwal ekoch kapwüng mi weires ngenikemi ra fis me lon ämi kewe telinimw, oupwe feila ren ewe leni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe filätä.

⁹ Oupwe feila ren ekewe souasor ir chon ewe ainangen Lefi me ewe souapwüng mi wiseni ewe wis lon ewe fansoun. Oupwe aisiniir, nge ir repwe aiti ngenikemi pwüngün.

¹⁰ Mürin oupwe chök föri usun mine ra aiti ngenikemi me lon ewe leni ewe Samol mi Lapalap

✧ **17:3:** Eks 22.20 ✧ **17:6:** Num 35.30; Tut 19.15; Mat 18.16; 2.Kor 13.1; 1.Tim 5.19; Ipr 10.28 ✧ **17:7:** 1.Kor 5.13

epwe filätä. Iwe, oupwe tümwünüöchü le föri meinisín mine ra emweni ngeníkemi.

¹¹ Oupwe chök föri mine ra aiti ngeníkemi, pwal mine ra apwüngala. Ousap fokun tokola seni.

¹² Nge are eman a aücho pwe esap aleasochis ngeni mine a kapwüngüla me ren ewe soukapwüng ika souasor mi angang ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, ewe aramas epwe fokun ninnila. Iei usun oupwe limetawu mine a ngau seni lon Israel.

¹³ Mürin, ekewe aramas meinisín repwe rongorong usun o niuokus pwe resap chüen aüchosefäl.”

*Kapasen öüröür fän iten ewe wisen king
17.14-20*

¹⁴ “Iwe, lupwen oupwe tolong lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngeníkemi pwe oupwe fanüeni o nonom lon, nge mürin oua apasa, ‘Aipwe eäni eman king usun ekewe mwü meinisín ra nom ünüküm,’ ☆

¹⁵ oupwe chök seikätä eman king ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a filätä. Oupwe chök eäni eman king seni leimi. Ousap eäni eman chon ekis king.

¹⁶ Nge ewe king esap achomongala nöün oris, esap pwal tinala aramas Isip pwe repwe kamö nöün oris, pun ewe Samol mi Lapalap a üreníkemi pwe ousap fokun liwinsefäliti ewe fanü. ☆

☆ **17:14:** 1.Sam 8.5 ☆ **17:16:** 1.King 10.28; 2.Kron 1.16; 9.28

17 Iwe, ewe king esap achomongala pwülüan pwe lelukan esap tokola seni Kot, esap pwal fokun achomonga nöün silifer ika kolt. ✧

18 Lupwen epwe tolong lon wisan wisen king lon mwün, epwe apirüelong lon eu puk ekei allük fän itan seni ewe puk mi nom fän tümwünüen ekewe souasor ir chon ewe ainangen Lefi.

19 Ewe puk epwe nom ren, pwe epwe aleani lon ränin manuan meinisin, epwe pwal tongeni kaiö seni usun an epwe meniniti ewe Samol mi Lapalap an we Kot ren an aleasochisi kapasen ekewe allük me ekewe pwüüng meinisin.

20 Ren ei esap lamalamtekie lelukan won pwin kewe chon Israel, esap pwal aleasolap ngeni ewe allük. Mürin epwe nemenem fansoun langatam lon mwün lon Israel, ir me mwirimwirin kana.”

18

Inetin ekewe souasor me ekewe mwän seni ewe ainangen Lefi

18.1-8

1 “Iwe, ekewe souasor ir chon ewe ainangen Lefi esap wor inetir ika wiser fanü lon Israel. Repwe mongö ekewe asor won ekkei ngeni ewe Samol mi Lapalap, pwal ekewe sokopaten asor, pun iei wiser.

2 Esap wor wiser fanü me lein pwir kewe chon Israel. Ewe Samol mi Lapalap i wiser, usun a fen pwon ngeniir. ✧

3 Iei wesewesen wisen ekewe souasor seni än ekewe aramas asor, ese lifilifil ika seni eman

✧ **17:17:** 1.King 11.1-8; 1.King 10.14-22.27; 2.Kron 1.15; 9.27

✧ **18:2:** Num 18.20

ätemwänin kow ika sip. Repwe ngeni ewe souasor pöün me fituken sapan pwal chükükanan.

⁴ Oupwe ngeni ekewe souasor mwen uän fotämi wiich, mwen chönün uän fotämi irän wain me ämi apüra seni föün olif, oupwe pwal ngeni aeuin fichiemi ülöülen nöümi sip.

⁵ Pun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a flätä i me nöün kewe mwän seni lein ämi kewe ainang meinisin, pwe epwe angang fän iten ewe Samol mi Lapalap tori feilfeilachök.

⁶ Iwe, are eman mwän seni ewe ainangen Lefi epwe feila seni eu lein ämi kewe telinimw, ia a imweimw ie, o feito ren ewe leni ewe Samol mi Lapalap epwe flätä, ese lifilifil inet epwe feito seni mochenin letipan,

⁷ a tongeni angang ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot usun chök chienan kewe seni ewe ainangen Lefi mi angang ikenan fän mesen ewe Samol mi Lapalap.

⁸ Iwe, epwe wor inetin mongö usun chök inetin chienan kewe, inamwo ika a fen angei moni seni mine an me won saman a amömöla.”

Kapasen fön usun angangen souanü

18.9-14

⁹ “Iwe, lupwen oupwe tolong lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi, ousap apirü ekewe föför mi anioput chon ekewe mwü ra föri.

¹⁰ Esap wor eman me leimi epwe keni eman nöün ät ika nengin pwe an asor ngeni anümwäl, esap pwal wor leimi eman soupwe, are eman souasisil, are eman souwo, are eman sourong, ☆

☆ **18:10:** Lif 19.26; Eks 22.18

11 are eman soupöüt, are eman souamwöngün, are eman souawarawar, are eman souasomä. ✨

12 Pun chokewe mi föri ekei sokun föför ra anioput me ren ewe Samol mi Lapalap. Iwe, pokiten ekei föför mi anioput ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a asüela chon ekewe mwü me mwemi.

13 Nge ämi oupwe unusen föföröch me fän mesen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. ✨

14 Pun chon ekewe mwü ämi oupwe fanüeni fanüer ra aüselinga souasisil me soupwe. Nge ewe Samol mi Lapalap esap mwüt ngenikemi pwe opwe föri iei usun.”

Kot a pwon eman soufos usun Moses

18.15-22

15 “Iwe, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe awora eman soufos me leimi usun ngang, nge ämi oupwe aleasochisi. ✨

16 Pun oua tüngor ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot lon ewe ränin oua mwichfengen me fäsonun ewe chuk Horep, lupwen oua apasa, ‘Aisap mochen rongsefäl mwelien ewe Samol mi Lapalap äm we Kot, aisap pwal mochen künasefäli ewe ekkei mi lapalap pwe aisap mäla.’

17 Nge ewe Samol mi Lapalap a üreniei, ‘Meinisin mine ra apasa a pwüing.

18 Ngang üpwe awora eman soufos me lein pwir usun en. Üpwe emwelielia pwe epwe kapas ngeniir meinisin mine üa allük ngeni.

19 Nge are eman esap aleasochisi ai kewe kapas ätewe epwe apasa fän itei, püsin ngang üpwe apwüngü. ✨

✨ 18:11: Lif 19.31 ✨ 18:13: Mat 5.48 ✨ 18:15: Föf 3.22; 7.37

✨ 18:19: Föf 3.23

²⁰ Iwe, are eman soufos epwe osunimwäli och kapas fän itei, nge ngang üsap allük ngeni, are eman epwe kapas fän iten pwal ekoch kot, ewe soufos epwe mäla.’

²¹ Nge are oua ekieki lon lelukemi, ‘Met sipwe silei ren ika ewe kapas sap alon ewe Samol mi Lapalap?’

²² Are eman soufos a kapas fän iten ewe Samol mi Lapalap, nge pwüngün ewe kapas esap fis ika esap let, iei ewe kapas esap alon ewe Samol mi Lapalap. Ewe soufos a osuni fän püsin mefian, iei mine ousap niuokusiti.”

19

Ekewe telinimwen op me kiännin fanü me lom

19.1-14

(Num 35.9-28; Jos 20.1-9)

¹ “Iwe, lupwen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a arosala chon ekewe mwü o ngenikemi fanüer, nge oua angei seniir fanüer o imweimw lon ar kewe telinimw me imwer kewe,

² oupwe aimwüela ülüngat telinimw fän itemi lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi pwe oupwe fanüeni.

³ Iwe, oupwe kinifeseni lon ülüngat kinikin ewe fanü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi pwe oupwe fanüeni o anükünüköchü ekewe al mi ale ngeni ekewe telinimw, pwe iteiten eman mi niela eman aramas epwe tongeni sü ngeniir.

⁴ Are eman aramas a niela chon arun fän chechengau, nge esap oput i me mwan, ätewe a

tongeni süla lon eu kewe telinimw o amanaua manauan.

⁵ A tongeni fis ei lapalap, pwe eman mwän me chon arun ra feila lemäl pwe repwe pöküpök irä. Nge lupwen a pöüätä ewe kouk pwe epwe pökü ewe irä, mächän ewe kouk a mwetewu seni pachan o küw ewe chon arun pwe a mäla. Ätewe a tongeni sü ngeni eu me lein ekewe telinimw o amanaua manauan.

⁶ Iwe, epwe fis pwe ewe chon kütta liwinin chan aramasan epwe tapweri ätewe fän an lingeringer, epwe liapeni o niela, pokiten ewe al ngeni ewe telinimw a kon langatam. Nge pwüngün pwe ätewe esap wisen mäla, pokiten esap oput chon arun me mwan.

⁷ Iei mine üa allük ngenikemi pwe oupwe aimwüela ülüngat telinimw.

⁸ Nge lupwen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe awatteela kiännin fanüemi o ngenikemi unusen ewe fanü, usun a fen pwon fän akapel ngeni ämi kewe lewo,

⁹ mürin oupwe achu pwal ülüngat telinimw ngeni ekei ülüngat. I epwe ngenikemi ei fanü, are oua apwönüetä ekewe allük meinsin üa allük ngenikemi ikenai ren ämi echeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot o awena manauemi fansoun meinsin ngeni mine a aiti ngenikemi.

¹⁰ Ren ei oupwe pinei än chokewe resap tipis repwe ninnila me lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi pwe oupwe fanüeni, pwe tipisin niela aramas esap nonom womi.

¹¹ Nge are eman a oput chon arun, are a operi o niela, mürin a süla lon eu lein ekewe telinimw,

¹² ekewe souakomwen an telinimw repwe titi seni ikenan. Iwe, repwe atolonga ewe mi niela eman aramas lepöün ätewe mi kütta liwinin chan aramasan, pwe epwe niela.

¹³ Ousap fokun tongei, nge oupwe alimöchüala ewe fanü seni tipisin nimanauei aramas esap wor ar tipis, pwe oupwe feiöch. ☆

¹⁴ Iwe, lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi pwe oupwe fanüeni, ousap amwökütü kiän fanüen chon arumi ekewe reikewe ra förätä.” ☆

Allük usun chon pwärätä

19.15-21

¹⁵ “Iwe, eman chök chon pwärätä esap naf an epwe tongeni atipisi eman mwän pwe a föri föföörün mwäneson ika sokun föföör mi ngau. Nge ren pwärien ruoman ika ülüman chon pwärätä a tongeni fis pwüngün ar atipisi. ☆

¹⁶ Are eman chon pwärätä mi ngau a atipisimwäli eman aramas,

¹⁷ ekewe ruu pekin mi aninifengen repwe feito fän mesen ewe Samol mi Lapalap, fän mesen ekewe souasor me ekewe soukapwüng mi wor wiser lon ewe fansoun.

¹⁸ Iwe, ekewe soukapwüng repwe ais tichik won ewe föföör. Nge are a pwä pwe ewe chon pwärätä a chofana, nge an aturu pwin we esap pwüng,

¹⁹ mürin oupwe föri ngeni usun mine a ekiekin föri ngeni pwin we. Iei usun oupwe limetawu ewe mi ngau seni lefilemi.

☆ **19:13:** Jos 20.1-9 ☆ **19:14:** Tut 27.17 ☆ **19:15:** Num 35.30; Tut 17.6; Mat 18.16; Joh 8.17; 2.Kor 13.1; 1.Tim 5.19; Ipr 10.28

²⁰ Iwe, ekewe aramas meinisin repwe rong usun o niuokus, pwe resap chüen föri ei sokun föföör mi ngau lefilemi.

²¹ Ousap tongei ei sokun aramas, pun oupwe liwini manau ngeni manau, eföü mas ngeni eföü mas, efoch ngi ngeni efoch ngi, efoch pau ngeni efoch pau, efoch peche ngeni efoch peche.” ✧

20

Allük usun maun

20.1-20

¹ “Iwe, lupwen oupwe feila maun ngeni chon oputakemi, nge oua küna oris me woken pwal eu mwichen sounfiu mi chomong senikemi, ousap niuokusitiir. Pun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot mi emwenikemiiwu seni ewe fanü Isip epwe etikemi.

² Lupwen oupwe amol ngeni maun, ewe souasor epwe feito o kapas ngeni ekewe sounfiu.

³ Epwe üreniir, ‘Oupwe rongorong ämi chon Israel. Oua amol ikenai pwe oupwe feila maun ngeni chon oputakemi. Esap kükünüla letipemi. Ousap niuokus ika chechech, ousap pwal niueitiir.

⁴ Pun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe etikemi o fiu fän itemi ngeni chon oputakemi, pwe epwe awinakemi.’

⁵ Mürin ekewe meilap repwe kapas ngeni ekewe sounfiu o üreniir, ‘Ifa usun, epwe wor eman mwän ikei mi aüetä imwan, nge esamwo asopwu? Ätewe epwe liwiniti imwan. Pun a tongeni mäla

✧ **19:21:** Eks 21.23-25; Lif 24.19-20; Mat 5.38

lon maun, nge pwal eman mwän epwe asopwu imwan.

⁶ Are ifa usun, epwe wor eman mwän ikei mi fotuki irän wain, nge esamwo ochei uan? Ätewe epwe liwiniti imwan. Pun a tongeni mäla lon maun, nge pwal eman mwän epwe ochei uän fotan irän wain.

⁷ Ifa usun, epwe wor eman mwän ikei mi kofot ngeni eman fefin, nge esamwo pwülüeni? Ätewe epwe liwiniti imwan, pun a tongeni mäla lon maun, nge pwal eman mwän epwe pwülüeni kofotun.'

⁸ Mürin, ekewe meilap repwe pwal üreni ekewe sounfiu, 'Ifa usun, epwe wor eman mwän ikei mi niuokus o kükün letipan? Ätewe epwe liwiniti imwan, pwe leluken chïenan kewe resap apwangapwangala usun lelukan.'

⁹ Lupwen ekewe meilap ra wes le kapas ngeni ekewe aramas, ekewe samolun sounfiu repwe kefilitä pwe repwe emweni ekewe aramas.

¹⁰ Iwe, lupwen oupwe feila ngeni eu telinimw pwe oupwe maun ngeni, oupwe akomwen eäni eu pwonen kinamwe ngeni.

¹¹ Are chon ewe telinimw repwe tipeeu ngenikemi o suki ngenikemi asamalapen ar telinimw, ekewe aramas meinisin mi nom lon repwe angang ngenikemi fän weires.

¹² Nge ika resap kinamwe ngenikemi, pwe ra maun ngenikemi, oupwe pwelifeili ewe telinimw fän pisekin maun.

¹³ Iwe, lupwen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a mwüt ngenikemi pwe oupwe liapeni

ewe telinimw, oupwe niela mwänin ewe telinimw meinisin ren ketilas.

¹⁴ Nge ekewe fefin me ekewe semirit, ekewe pwiin kow me pisekin meinisin mine a nom lon oupwe angei fän itemi pwe liapemi. Iwe, oupwe pwapwa ren choon wokumi oua angei seni chon oputemi, ewe Samol mi Lapalap a ngenikemi.

¹⁵ Iei usun oupwe föri ngeni ekewe telinimw meinisin mi toau senikemi, resap nom lon kinikinin ekewe mwü mi kan ngenikemi.

¹⁶ Nge are oua liapeni ekewe telinimw lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi pwe oupwe fanüeni, ousap amanaua eman mönümanau lon.

¹⁷ Oupwe fokun arosala chon Hit, chon Amor, chon Kanaan, chon Peris, chon Hiw me chon Jepus, usun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a fen allük ngenikemi.

¹⁸ Pun repwe aiti ngenikemi pwe oupwe föri ar kewe föför mi anioput, ir ra föri lon ar fel ngeni ar kewe kot, pwe oupwe tipis ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot.

¹⁹ Iwe, lupwen oupwe pwelifeili eu telinimw fän pisekin maun fansoun langatam o maun ngeni pwe oupwe liapeni, ousap pöküela ekewe irä ren kouk, pun oua tongeni mongö seniir. Ifa usun, ekewe irän lemäl ir aramas pwe oupwe maun ngeniir?

²⁰ Nge ekewe irä ousap tongeni mongö seniir, oua tongeni pökürela, pwe oupwe föri pisekin maun seni mwüchür o aea le maun ngeni ewe telinimw mi maun ngenikemi, tori a kuf.”

21

Mine chon Israel repwe föri, lupwen ra küna eman mi ninnila

21.1-9

¹ “Iwe, are a fis lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi pwe oupwe fanüeni, pwe eman a küna eman mi ninnila lemäl, nge esap pwä iö a niela,

² mürin, nöümi kewe souakom me nöümi kewe soukapwüing repwe feito lon ewe leni. Iwe, repwe aükü toauen ewe leni, ia ewe somä a nom ie, ngeni ekewe telinimw mi nom ünükün.

³ Mürin, ekewe souakom mine telinimwer ewe a kon kan ngeni ewe somä, repwe angei eman nienifön kow esamwo angang o mwärei efoch waas.

⁴ Iwe, ekewe souakomwen ewe telinimw repwe emwenala ewe nienifön kow lon eu lemol ia a pupu koluk ie, esamwo tu pwülün, esap pwal mwo fot irä won. Iwe, ikenan repwe kupi üen ewe nienifön kow.

⁵ Mürin, ekewe souasor ir chon ewe ainangen Lefi repwe pwal feito, pun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a filiretä pwe repwe angang ngeni, repwe pwal afeiöchü aramas fän itan. Iwe, mine ra apasatä lon iteiten kapwüingün fitikoko ika kapwüingün feiengau epwe fis.

⁶ Mürin, ekewe souakom meinisn seni ewe telinimw mi kon kan ngeni ewe somä repwe talü pöür me won ewe nienifön kow a kupukup üan me lon ewe lemol.

⁷ Iwe, repwe pwärätä o apasa, ‘Äm aisap nimanau ei aramas, aisap pwal küna iö a niela.

⁸ Äm Samol mi Lapalap, kopwe amusala än noum aramasen Israel tipis, chokewe ka angaseer seni Isip. Kosap anomu won noum aramasen Israel tipisin nimanauei eman esap wor an tipis.' Ren ei ewe tipisin nimanau epwe musala.

⁹ Iei usun oupwe limetawu seni me leimi tipisin nimanauei eman esap wor an tipis, pun oua föri mine a pwüng fän mesen ewe Samol mi Lapalap.”

Mine chon Israel repwe föri ngeni fefin mi oola lon maun

21.10-14

¹⁰ “Iwe, a tongeni fis pwe ka feila maun ngeni chon oputom, nge ewe Samol mi Lapalap a atolongeer lepoum pwe kopwe liapeniir.

¹¹ Are ka küna me lein ekewe chon oola eman fefin mi liöch pwe ka sani o mochen angei pwe pwülüom,

¹² kopwe emwenala neminewe lon imwom. Iwe, ewe fefin epwe reipöpöla möküran o fichiela ükkün,

¹³ epwe pwal pwilitawu üfan a üföüf lupwen an oola o nonom lon imwom, pwe epwe kechüeiti saman me inan lon ükükün eu maram. Mürin ka tongeni pwülüeni, nge i epwe pwülüom.

¹⁴ Nge are a fis pwe kosap chüen sani me mürin, kopwe mwüt ngeni pwe epwe feila ia a mochen feila ie. Nge kosap amömöla neminewe ren moni, kosap pwal föri ngeni usun mine ka föri ngeni eman amanau, pun ka fen kon ren.”

Allük usun ekewe mwänichi

21.15-17

¹⁵ “Iwe, are eman mwän a pwülüeni ruoman fefin, eman a tongei, nge eman esap sani, mürin

ir me ruoman ra nöönöü me won. Nge are nemineuwe ewe mwän esap sani a nöüni ewe mwänichi,

¹⁶ mürin, lupwen epwe ineti wöün ngeni nöün kewe mwän, esap tongeni ngeni ätewe nöün nemineuwe a tongei ewe wisen mwänichi, nge epwe ngeni ätewe nöün nemineuwe esap sani, pun i wesewesen mwänichi.

¹⁷ Iwe, epwe föri pwüngün inetin mwänichi ngeni ewe mwänichi nöün nemineuwe esap sani ren an epwe ngeni ruu inetin seni meinisín mine a eäni. Pokiten i aemanün nöün lon an pöchökül, iei mine ewe wisen mwänichi an.”

Mine epwe fis ngeni ät mi lükümach

21.18-21

¹⁸ “Iwe, are eman mwän a nöüni eman ät mi tipeförea o lükümach, esap mochen aleasochisi alon saman ika inan, are ra fen emiriti, nge esap fokun aleasochsiir,

¹⁹ mürin saman me inan repwe angei o emwenala ren ekewe souakomwen an we telinimw pwe epwe kapwüing.

²⁰ Iwe, repwe üreni ekewe souakom, ‘Iei i nöüm mi tipeförea o lükümach, esap mochen aleasochisi alom, a mongömong o ünüpuch.’

²¹ Mürin, mwänin ewe telinimw meinisín repwe monei ngeni fau tori a mäla. Iei usun oupwe atowu ewe mi ngau seni leimi. Iwe, chon Israel meinisín repwe rong usun o niuokus.”

Ekoch sokun allük

21.22-22.12

²² “Iwe, are eman mwän a föri eu föföör mi fokun ngau pwe a tipisin mäla ren, nge mürin ra niela o eitiuätä won efoch irä,

²³ inisin esap tongeni nom won ewe irä lon unusen ewe pwin. Nge kopwe peiaseni ewe mwän lon ewe chök ränin, pun eman aramas mi itiuätä won irä a anümamau me ren Kot. Kosap ali-mengaua ewe fanü ewe Samol mi Lapalap epwe ngonuk pwe kopwe fanüeni. ☆

22

¹ Iwe, are ka küna nöün pwiüm chon Israel kow ika sip pwe a malechela, kosap äsöpäsöp seni, nge kopwe aliwinala ren.

² Nge are ätewe nöün ewe man a toau senuk ika kosap silei nöün iö, kopwe uwala ewe man lon imwom. Iwe, epwe nom reöm tori pwiüm chon Israel epwe kütta. Mürin kopwe aliwini ngeni.

³ Iei usun kopwe pwal föri ngeni nöün aas, ngeni üfan me iteiten mettoch meinisin mine a pötüla seni pwiüm chon Israel, nge en ka küna. Kosap tükümala pwe ka küna.

⁴ Are ka küna pwe nöün pwiüm chon Israel aas ika kow a turutiu lepekin efoch al, kosap äsöpäsöp seni, nge kopwe alisi le ekisefälietä. ☆

⁵ Iwe, esap wor eman fefin epwe üföüf üfen eman mwän, esap pwal wor eman mwän epwe üföüf üfen eman fefin. Pun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a oput eman mi föri ekei sokun föföör.

⁶ Are a fis pwe ka küna me won efoch irä ika me won pwül eu fasen machang mi wor apanan ika sokul lon, nge ewe inelap a mot lon, kosap angei ewe inelap me apanan kewe.

7 Kopwe mwüt ngeni ewe inelap pwe epwe ässila, nge ekewe apanan ka tongeni angei. Ren ei kopwe feiöch o manauatam.

8 Iwe, lupwen kopwe aüetä eu imw mi fö, kopwe föri eu tit won osun pwe kosap atoto won imwom tipisin nimanau, lupwen eman epwe turutiu me won o mäla.

9 Iwe, kosap amora pwal eu sokun föün irä lon om tanipin wain. Are ka föri, uan meinsin repwe pin, uän ekewe föün irä ka amora pwal uän ekewe irän wain.

10 Kosap achufengeni eman ätemwänin kow me eman aas le tuw pwül.

11 Kosap pwal üföüf echö üf mi för seni ülen sip me seni silin irä. ✧

12 Kopwe teätä sokun fout lepwülün ufom owokot lesopun me rüanü.” ✧

*Allük usun sokun föföf lefilen mwän me fefin
22.13-30*

13 “Iwe, are eman mwän a pwülüeni eman fefin o kon ren, nge mürin a pöütala,

14 a pwal atipisi ngeni föföf mi ässäw o aitengaua ren an apasa: Üa pwülüeni ei fefin, nge lupwen üa kon ren, üsap küna me won ewe pisekin pwärätä pwe esamwo tori mwän.

15 Mürin, semen ewe föpwül me inan repwe angei ewe pisekin pwärätä pwe esamwo tori mwän o uwala ren ekewe souakom me lon asamalapen ewe telinimw.

✧ 22:11: Lif 19.19 ✧ 22:12: Num 15.37-41

16 Iwe, semen ewe föpwül epwe üreni ekewe souakom, 'Üa ngeni ei mwän nei föpwül pwe epwe pwülüeni, nge iei a pöütala.

17 A pwal atipisi ngeni föför mi ässäw o apasa pwe esap küna me won ewe pisekin pwärätä pwe esamwo tori mwän. Nge iei ewe pisekin pwärätä pwe nei föpwül esamwo tori mwän.' Iwe, repwe emeresala ewe üf fän mesen ekewe souakomwen ewe telinimw.

18 Mürin, ekewe souakomwen ewe telinimw repwe angei ewe mwän o wichi,

19 repwe pwal angei seni ipükü föün silifer o ngeni semen ewe föpwül, pun a aitengaua eman föpwül esamwo tori mwän me lon Israel. Iwe, ätewe epwe pwülüeni ewe föpwül, nge esap tongeni pöütala lon ränin manauan meinisin.

20 Nge are ewe pworaus a pwüng pwe ewe pisekin pwärätä an esamwo tori mwän esap pwä me won ewe föpwül,

21 repwe emwenawu ewe föpwül ren asamalapen imwen saman. Iwe, mwänin lon an telinimw repwe monei ngeni fau pwe epwe mäla, pun a föri eu föför mi ngau ren an lisowu me lon imwen saman. Iei usun oupwe limetawu ewe mi ngau seni leimi.

22 Iwe, are a pwä pwe eman mwän a kon ren pwülüen eman mwän, ir me ruoman repwe nin- nila, ewe mwän mi kon ren ewe fefin, pwal ewe fefin. Iei usun oupwe limetawu ewe mi ngau seni lon Israel.

23 Are eman mwän a churi eman föpwül mi kofot esamwo tori mwän me lon eu telinimw o kon ren,

24 oupwe emwenirewu me ruoman leasamalapen ewe telinimw o monei ngeniir fau pwe repwe mäla. Ewe föpwül epwe ninnila, pun esap köri eman epwe alisi, nge a fen nom lon eu telinimw. Nge ewe mwän epwe ninnila, pun a tipis ngeni pwülüen chon arun. Iei usun oupwe limetawu ewe mi ngau seni leimi.

25 Nge are eman mwän a churi eman föpwül mi kofot me lemäl, are a achomanauei o kon ren, ewe mwän chök epwe ninnila.

26 Nge ewe föpwül ousap föri ngeni och, pun esap föri och föför epwe ninnila ren. Ei föför a usun chök än eman mwän turufi chon arun o niela.

27 Iwe, ewe mwän a achomanauei ewe föpwül me lemäl o neminewe mi kofot a kökkö pwe eman epwe alisi, nge esap wor eman a tongeni alisi.

28 Are eman mwän a churi eman föpwül esamwo tori mwän, esap pwal mwo kofot, are a achomanauei o kon ren, nge mürin ra pwä,

29 ewe mwän epwe ngeni semen ewe föpwül lime föün silifer, epwe pwal pwülüeni ewe föpwül, pun a tipis ngeni. Esap tongeni pöütala lon ränin manauan meinisin. ✧

30 Esap wor eman mwän epwe turunufasei saman ren an pwülüeni pwülüen saman, esap pwal kon ren.” ✧

23

Sokun aramas resap tongeni choni ewe mwichen Israel
23.1-8

✧ 22:29: Eks 22.16-17 ✧ 22:30: Lif 18.8; 20.11; Tut 27.20

¹ “Iwe, esap wor eman mwän mi tatakis föün ika pöküela ewe kükün inis epwe choni nöün ewe Samol mi Lapalap we mwichen aramas.

² Esap wor eman upun rerewöl, esap pwal wor eman mwirimwirin epwe choni nöün ewe Samol mi Lapalap we mwichen aramas tori aengolun pilon.

³ Iwe, esap fokun wor eman chon Amon ika chon Moap, esap pwal wor eman mwirimwirin epwe choni nöün ewe Samol mi Lapalap we mwichen aramas, inamwo are a tori aengolun pilon.

⁴ Pun resap sounikemi fän pilawa me koluk won ewe al, lupwen oua towu seni Isip. Nge ra fen möni Palam nöün Peor we mwän seni Petor lon Mesopotamia, pwe epwe anümamauakemi. ✧

⁵ Nge ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot esap rongorong ngeni Palam, pwe a fen sorei ewe anümamau ngeni feiöch fän itemi, pun a tongeekemi. ✧

⁶ Ousap kütta ar kinamwe ika ar pisekisek lon ränin manauemi meininis.

⁷ Ousap oput ekewe chon Etom, pun ir aramasemi. Ousap pwal oput ekewe chon Isip, pun oua piin wasöla lon fanüer.

⁸ Iwe, mwirimwirir kewe mi uputiu lon aülüngatin pilon ra tongeni choni än ewe Samol mi Lapalap mwich.”

Ewe lenien sounfu epwe limöch
23.9-14

9 “Iwe, lupwen oua feila maun ngeni chon oputemi, nge oua nom lon ewe lenien sounfiu, oupwe tümwünükemi seni sokun mettoch mi limengau meinisin.

10 Are mi wor eman mwän leimi esap limöch pokiten chan mwän a towu seni lepwin, ätewe epwe towu seni ewe lenien sounfiu o nonom lükün,

11 lupwen a tori lekuniol epwe tütü, nge lupwen akkar a tuputiu, a tongeni tösefälilong lon ewe lenien sounfiu.

12 Iwe, epwe wor eu leni lükün ewe lenien sounfiu, ia oua tongeni feila o ngasala ie.

13 Epwe pwal wor remi efoch söfö lükün ämi pisekin sounfiu. Pun lupwen oupwe feila lükün, oupwe tuw eu pwang o irela ämi kiten mongö.

14 Pun ewe Samol mi Lapalap a fetalfeil leimi lon ämi lenien sounfiu, pwe epwe amanauakemi o akufu chon oputakemi me mwemi. Iei mine ämi lenien sounfiu epwe pin, pwe Kot esap küna och limengau me reömi o kul senikemi.”

Ekoch sokun allük

23.15-25

15 “Iwe are eman amanau a sü seni an samol o süla reöm, kosap aliwini ngeni an samol.

16 Epwe nonom reöm lon ewe leni a filätä ika lon eu lein ekewe telinimw ia a sani ie. Kosap ariaföüü.

17 Iwe, esap wor eman re Israel ika eman fin Israel epwe amömö inisin fän iten lisowu lon angangen lamalam. ✧

18 Kosap uwato liwinin eman fin lisowu ika liwinin eman mwän mi lisowu lon imwen ewe Samol mi Lapalap om we Kot pwe liwinin om pwon, pun ekei sokun aramas ra anioput me ren ewe Samol mi Lapalap om we Kot.

19 Kosap mwüt ngeni pwiüm chon Israel och mettoch fän iten om kopwe angei winnan won moni ika won mongö ika won och mettoch ka mwütätä.

20 Iwe, seni eman chon ekis ka tongeni angei winnen och mettoch ka mwüt ngeni, nge seni pwiüm kosap fokun angei winnen ewe mettoch ka mwüt ngeni. Are ka föri iei usun, ewe Samol mi Lapalap epwe afeiöchuk lon om angang meininis ka föri lon ewe fanü kopwe tolong lon pwe kopwe fanüeni. ✧

21 Iwe, are ka eäni eu pwon ngeni ewe Samol mi Lapalap om we Kot, kosap tunala fansoun om kopwe apwönüetä. Pun ewe Samol mi Lapalap om we Kot epwe fokun angei senuk mine ka eäni pwon, nge en kopwe tipis, are kosap apwönüetä. ✧

22 Nge kosap tipis, are kosap eäni eu pwon.

23 Kopwe tümwünüöchü le apwönüetä meininis mine ka apasa lon om pwon, pun ka püsin föri ei pwon seni letipom ngeni ewe Samol mi Lapalap.

24 Are kopwe tolong lon än chon arum tanipin wain, ka tongeni ochoch föün irän wain tori ka möt, nge kosap kinikinilong lon om chüük.

25 Iwe, lupwen om kopwe tolong lon än chon arum tanipin wiich esamwo pöküpök, ka tongeni

✧ **23:20:** Eks 22.25; Lif 25.36-37; Tut 15.7-11 ✧ **23:21:** Num 30.1-16; Mat 5.33

tülü umwun kewe, nge kosap pökü ngeni efoch kama.”

24

Allük usun mwüfesen

24.1-5

¹ “Iwe, are eman mwän a pwülüeni eman fefin, nge mürin esap chüen sani, pun a küna och ter me won, ätewe epwe makei echö toropwen mwüfesen. Iwe, epwe ngeni neminewe ewe toropwe o tinala seni imwan. ☆

² A tongeni fis, pwe mürin an feila seni imwan, pwal eman mwän a pwülüeni.

³ Nge are aruomanün pwülüän a pwal oput o makei echö toropwen mwüfesen, mürin a ngeni neminewe o tinala seni imwan, ika ewe aruomanün pwülüän a mäla,

⁴ ätewe mi pwülüeni me mwan o tinala, esap tongeni pwülüenisefäli, pun a limengau. Ei sokun föföör a anioput me fän mesen ewe Samol mi Lapalap. Kosap awarato tipis won ewe fanü ewe Samol mi Lapalap epwe ngonuk pwe kopwe fanüeni.

⁵ Iwe, are eman mwän a pwüpwülüfö, esap feila maun, esap pwal tolong lon och sokun angang. Epwe chök nom lon lenian lon ükükün eu ier, pwe repwe pwapwafengen me pwülüän.”

Ekoch sokun allük

24.6-25.4

⁶ “Iwe, esap wor eman a tongeni angei seni eman an lenien üsüs, sap mwo nge ewe föün üsüs

☆ **24:1:** Mat 5.31; 19.7; Mark 10.4

fän iten asisilen an liwinimang, pun epwe usun chök nge a angei seni mine a manau seni.

⁷ Are a pwä pwe eman aramas a soläni eman lein pwin kewe chon Israel, mürin a nöüni amanau ika a amömöla, ewe chon solä epwe ninnila. Iei usun kopwe limetawu ewe mi ngau seni leimi. ✧

⁸ Iwe, lupwen a toruk samaun rupun pwötür, kopwe afäluk pwe kopwe tümwünüöchü le apwönüetä meinisin mine ekewe souasor ir chon ewe ainangen Lefi ra aiti ngonuk. Kopwe tümwünüöchü le apwönüetä mine üa allük ngeniir. ✧

⁹ Kopwe chechemeni mine ewe Samol mi Lapalap om we Kot a föri ngeni Miriam, lupwen oua towu seni Isip. ✧

¹⁰ Are ka mwüt ngeni chon arum och mettoch, kosap tolong lon imwan, pwe kopwe angei ewe asisilen an liwinimang ngonuk.

¹¹ Kopwe chök ütä lükün, nge ewe mwän ka mwüt ngeni och mettoch epwe uwawu reöm ewe asisilen liwinimang.

¹² Nge are ewe mwän a wöüngau, kosap annut fän üfan a ngonuk.

¹³ Iwe, lupwen akkar a tuputiu, kopwe aliwinala ngeni an we asisilen lwinimang, pwe a tongeni annut fän üfan owokot o afeiöchuk. Ren ei föföör kopwe küna pwüng fän mesen ewe Samol mi Lapalap om we Kot. ✧

¹⁴ Iwe, kosap ariaföüü eman chon angang mi mö a wöüngau o mwelele, ese lifilifil ika i eman pwiüm

✧ **24:7:** Eks 21.16 ✧ **24:8:** Lif 13.1-14.54 ✧ **24:9:** Num 12.10

✧ **24:13:** Eks 22.26-27

chon Israel ika eman chon ekis mi imweimw lon eu lein om kewe telinimw.

¹⁵ Nge kopwe ngeni liwinin lon ewe rän a angang ngonuk mwen akkar esamwo tuputiu. Pokiten ewe mwän a wöüngau, a ekieki liwinin. Nge are ka amwöchü seni, epwe siö ngeni ewe Samol mi Lapalap, nge en kopwe tipis ren. ✧

¹⁶ Iwe, ekewe sam resap ninnila fän iten än nöür tipis, nge ekewe nau resap ninnila fän iten än semer tipis. Iteiten eman me eman epwe ninnila fän iten püsin an tipis. ✧

¹⁷ Kosap sorei mine a pwüng ngeni eman chon ekis ika eman mi mäsen, kosap pwal angei üfen eman fefin mi mä pwülüan fän iten asisilen an liwinimang.

¹⁸ Kopwe chechemeni pwe ra nounuk amanau me lon ewe fanü Isip, nge ewe Samol mi Lapalap om we Kot a angasok seni ikenan. Iei mine üa allük ngonuk pwe kopwe föri iei usun. ✧

¹⁹ Lupwen ka kini uän wiich lon om tanipi o manlükala eu pilük, kosap liwiniti om tanipi pwe kopwe angei. Kopwe likitala fän iten ekewe chon ekis, ekewe mi mäsen me ekewe fefin mi mä pwülüer. Ren ei ewe Samol mi Lapalap om Kot epwe afeiöchuk lon om angang meinisin.

²⁰ Lupwen ka wichiki om irä olif, kosap wichikisefäli palan. Kopwe likitala ekoch föün fän iten ekewe chon ekis, ekewe mi mäsen me ekewe fefin mi mä pwülüer.

²¹ Nge lupwen ka kini uän om irän wain lon om tanipi, kosap kinisefäli me mürin. Kopwe likitala

✧ **24:15:** Lif 19.13 ✧ **24:16:** 2.King 14.16; 2.Kron 25.4; Is 18.20

✧ **24:18:** Eks 23.9; Lif 19.33-34; Tut 27.19

ekoch föön fän iten ekewe chon ekis, ekewe mi mäsen me ekewe fefin mi mä pwülüer. ☆

²² Iwe, kopwe chechemeni pwe ra nounuk amanau me lon ewe fanü Isip. Iei mine üa allük ngonuk pwe kopwe föri iei usun.

25

¹ Iwe, are mi wor anini lefilen ruoman mwän, nge ra tori kapwüng, ekewe soukapwüng repwe eäni kapwüng lefiler. Iwe, repwe amusa ätewe esap tipis o apwüngü ätewe mi tipis.

² Are a pwüngüla pwe ätewe mi tipis epwe wichi-wich, ewe soukapwüng epwe üreni pwe epwe chapala pwe epwe wichiwich me fän mesan aukük ngeni ukükün an tipis.

³ Nge ätewe mi wichi ewe chon tipis esap tongeni wichi lap seni fän faik. Pun are wichiwichin epwe lap seni fän faik, pwiüm we chon Israel epwe itengau me reöm. ☆

⁴ Kosap föti awen eman ätemwänin kow, lupwen a puri ekewe irän wiich pwe föön repwe towu.” ☆

Usun än pwin eman mönümä pwüpwülü

25.5-10

⁵ “Iwe, are ruoman pwipwi ra nonomfengen o eman me leir a mäla, nge esap wor nöön mwän, pwülüen ätewe mi mäla esap tongeni pwüpwülü ngeni eman lükün ewe famili. Pwin pwülüen epwe feito ren o pwülüeni, epwe pwal föri pwüngün pwülüen pwin ngeni neminewe.

☆ **24:21:** Lif 19.9-10; 23.22 ☆ **25:3:** 2.Kor 11.24 ☆ **25:4:** 1.Kor 9.9; 1.Tim 5.18

⁶ Ewe aemanün nöün ät neminewe a nöüni me won epwe iteit seni iten pwin we mi fen mäla, pwe iten pwin esap mola seni lon Israel. ☆

⁷ Nge are ewe mwän esap mochen pwülüeni pwülüen pwin we, neminewe epwe feila ren ekewe souakom leasamalapen ewe telinimw o apasa, ‘Pwin pwülüei esap mochen pwe iten pwin we epwe sopwosopwola me lon Israel. Esap mochen föri pwüngün pwülüen pwin ngeniei.’

⁸ Mürin, ekewe souakom repwe körato ätewe o kapas ngeni. Nge are a chök sopwela an ekiek o üra, ‘Üsap fokun mochen pwülüeni,’

⁹ pwülüen pwin we epwe feila ren fän mesen ekewe souakom, epwe pwilitawu ipwen ätewe sus o atufa won mesan. Iwe, epwe apasa, ‘Tei usun mine a fis ngeni ewe mwän esap mochen oupwätüu familien pwin, pwe epwe wor mwirimwirin.’

¹⁰ Iwe, än ewe mwän famili me lon Israel epwe iteni: Ewe famili mi pwilipwiliwu ipwan sus.” ☆

Ekoch sokun allük *25.11-16*

¹¹ “Iwe, are ruoman mwän ra fiufengen, nge pwülüen eman leir a feito pwe epwe alisi pwülüen we seni lepöün ätewe mi awata, are a turufi an we kükün inis,

¹² kopwe pöküela pöün neminewe, nge kosap tongei.

¹³ Kosap nöünöü ruu sokun föün kilo, eföü mi chou me eföü mi pän.

¹⁴ Kosap pwal aea ruu sokun aükük, eu mi watte me eu mi kükün.

15 Om kilo me om aükük epwe üküköch me pwüing, pwe kopwe manauatam lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap om we Kot epwe ngonuk.

16 Pun ewe Samol mi Lapalap om we Kot a oput chokewe meinisin mi föri ekei sokun föförün atuputup.” ☆

Ewe allük pwe chon Israel repwe arosala chon Amalek

25.17-19

17 “Iwe, oupwe chechemeni mine ekewe chon Amalek ra föri ngenikemi, lupwen oua towu seni Isip.

18 Oupwe chechemeni usun ar maun ngenikemi me won ewe al, lupwen oua apwangapwang o malülü. Pwe ra ärala ekewe mi nom mürimi, chokewe meinisin mi asaimang pokiten ar apwangapwang, nge resap meniniti Kot.

19 Iei mine, lupwen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi ewe fanü o asösökemi seni chon oputakemi meinisin mi nom ünükümi, oupwe fokun niela ekewe chon Amalek, pwe esap wor eman epwe chüen chechemeniir. Ousap fokun manlükala mine üa ürenikemi.” ☆

26

Usun ewe asoren mwen ua me ewe leengol

26.1-15

1 “Iwe, lupwen ka tolong lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap om we Kot epwe ngonuk pwe kopwe fanüeni, lupwen ka pwal fafanü o nonom lon,

☆ 25:16: Lif 19.35-36 ☆ 25:19: Eks 17.8-14; 1.Sam 15.2-9

² kopwe angei ekoch mwen ua ka kini seni uän ekewe irä meinisin mi mär lon pwül me won ewe fanü ewe Samol mi Lapalap epwe ngonuk, kopwe isenirelong lon eu chük o feila ngeni ewe leni ewe Samol mi Lapalap om we Kot epwe filätä pwe aramas repwe fel ngeni ie. ☆

³ Iwe, kopwe feila ren ewe souasor mi wiseni ewe wis lon ewe fansoun o üreni, 'Üa pwärätä ngeni ewe Samol mi Lapalap ai we Kot ikenai pwe üa tolong lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap a pwon fän akapel ngeni ai kewe lewo pwe epwe ngenikich.'

⁴ Mürin, ewe souasor epwe angei ewe chük seni lepoum o iseis mwen ewe rongen asor än ewe Samol mi Lapalap om we Kot.

⁵ Iwe, mürin kopwe apasa ekei kapas me fän mesen ewe Samol mi Lapalap om we Kot, 'Ai we lewo eman re Aramea mi siamüfetal, a feila Isip me an mwich mi kükün o nonom ikenan. Iwe, ikenan a wiliti eu mwü mi watte o pöchökül pwal chocho.

⁶ Nge ekewe chon Isip ra aweiresikich o ariaföükich, ra pwal angangachoukich ren ar nöünikich amanau.

⁷ Mürin sa siö ngeni ewe Samol mi Lapalap än ach kewe lewo we Kot. Iwe, a rong mweliach o küna ach riaföü, ach angangachou me ach weires.

⁸ Iwe, ewe Samol mi Lapalap a emwenikichewu seni Isip ren pöün mi manaman o aköüpöü, fän eniweniu mi lapalap, pwal fän asisil me manaman.

⁹ A emwenikichelong lon ei leni o ngenikich ei fanü, eu fanü mi pwülüöch o fanüeräs.

¹⁰ Iei üa uwato mwen uän ewe pwül ewe Samol mi Lapalap a ngeniei.’ Mürin kopwe isetiu ewe chük mwen ewe Samol mi Lapalap om we Kot o fel ngeni.

¹¹ Iwe, kopwe pwapwa ämi me chon ewe aingangen Lefi me ekewe chon ekis mi nom reöm ren ekewe mettoch meinisin mi mürina ewe Samol mi Lapalap om we Kot a ngenikemi me chon leimwom.

¹² Iwe, kopwe uwätüu om eu leengol seni uän fotom irä meinisin iteiten mürin ülüngat ier o ngeni chon ewe aingangen Lefi, ngeni ekewe chon ekis, ekewe mi mäsen me ekewe fefin mi mä pwülüer, pwe repwe mongö o möt lon ar kewe telinimw. ✧

¹³ Are ka wes me uwätüu, mürin kopwe apasa ekei kapas fän mesen ewe Samol mi Lapalap om we Kot, ‘Üa atowu me lon imwei ekewe eu leengol meinisin mi pin o ngeni chon ewe ainangen Lefi, ngeni ekewe chon ekis, ekewe mi mäsen me ekewe fefin mi mä pwülüer, usun ka allük ngeniei lon om kewe allük meinisin. Üsap purätüu eu lein om kewe allük, üsap pwal manlükirela.

¹⁴ Üsap mongö seni ewe eu leengol lupwen üa letipeta, üsap pwal amwökütü och seni lupwen üa limengau, ika eäni asor och seni ngeni somä. Üa aleasochisi alom, en ai Samol mi Lapalap, o föri meinisin mine ka allük ngeniei.

¹⁵ Kopwe netiu seni leniom mi pin, seni läng, o afeiöchü noum aramasen Israel, kopwe pwal afeiöchü ewe fanü ka ngenikem, usun ka fen pwon fän akapel ngeni äm kewe lewo, ewe fanü mi

✧ **26:12:** Tut 14.28-29

pwülüöch o fanüeräs.’

Chon Israel ra pin fän iten Kot

26.16-19

¹⁶ “Iwe, ikenai ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a allük ngenikemi ekei allük me pwüüng pwe oupwe aleasochisir. Iei mine oupwe tümwünüöchü le apwönüretä seni unusen lelukemi me unusen ngünümi.

¹⁷ Ämi oua pwärätä ikenai pwe ewe Samol mi Lapalap i ämi we Kot, oua pwal pwon pwe oupwe aleasochisi alon o apwönüetä an kewe allük me pwüüng.

¹⁸ Iwe, ewe Samol mi Lapalap a pwärätä usumi ikenai, pwe ämi eu mwichen aramas a wesewesen aücheani o nöüni, usun a fen pwon ngenikemi, nge ämi oupwe aleasochisi an kewe allük meinisín. ✨

¹⁹ Epwe seikikemiitä won ekewe mwü meinisín i a afisiretä, pwe aramas repwe mwareitikemi o aitöchükemi, repwe pwal alingakemi. Iwe, oupwe eu mwichen aramas mi pin fän iten ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, usun a fen pwon ngenikemi.”

27

Ekewe allük repwe mak me won ewe chuk Epal

27.1-10

¹ Iwe, Moses me ekewe souakomwen Israel ra allük ngeni ekewe aramas o üreniir, “Oupwe aleasochisi ekewe allük meinisín üa allük ngenikemi ikenai.

² Lon ewe rän, lupwen oupwe pwerela peki-lan ewe chanpupu Jortan o pwerelong lon ewe

✨ **26:18:** Eks 19.5; Tut 4.20; 7.6; 14.2; Tit 2.14; 1.Pet 2.9

fanü ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe ngenikemi, oupwe senätä fau mi watte o amotour ngeni pweech,

³ oupwe pwal makei wor ekei allük meinisin. Lupwen oua tolong lon ewe fanü mi pwülüöch o fanüeräs, ewe Samol mi Lapalap än ämi kewe lewo we Kot a fen pwon ngenikemi,

⁴ o nom pekilan ewe chanpupu Jortan, oupwe senätä ekewe fau me won ewe chuk Epal o amotour ngeni pweech, usun üa allük ngenikemi ikenai.

⁵ Ikenan oupwe senätä eu rongen asor seni fau, nge ousap falei ekewe fau ren pisekin angang seni mächä.

⁶ Iwe, oupwe senätä eu rongen asor ngeni ewe Samol mi Lapalap seni fau resap fal o eäni asoren kek me won ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. ✧

⁷ Oupwe pwal eäni ämi asoren kinamwe ikenan o mongö ewe asor. Iwe, oupwe pwapwa me fän mesen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot.

⁸ Oupwe makeöchü ekewe allük meinisin won ekewe fau.” ✧

⁹ Mürin, Moses me ekewe souasor ir chon ewe ainangen Lefi ra üreni ekewe chon Israel meinsin, “Oupwe mosonoson o aüselingaei, ämi chon Israel. Ikenai oua wiliti nöün ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot mwichen aramas.

¹⁰ Iei mine oupwe aleasochisi alon ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot o apwönüetä an kewe allük me pwüüng üa allük ngenikemi ikenai.”

Ekewe kapasen anümamau seni won ewe chuk

*Epal***27.11-26**

¹¹ Iwe, lon ewe chök ränin Moses a allük ngeni ekewe aramas o üreniir,

¹² “Lupwen oua pwerela pekilan ewe chanpupu Jortan, ikei iten ekewe ainang repwe ütä me won ewe chuk Kerisim pwe repwe afeiöchü ekewe aramas: Simeon, Lefi Juta, Isakar, Josef me Peniamin.

✧

¹³ Nge ikei iten ekewe ainang repwe ütä me won ewe chuk Epal pwe repwe eäni ekewe kapasen anümamau: Rupen, Kat, Aser, Sepulon, Tan me Naftali.

¹⁴ Mürin, ekewe mwän seni ewe ainangen Lefi repwe pwärätä ngeni ekewe chon Israel meinisin ekei kapas fän mwelier mi leüömong,

¹⁵ ‘A anümamau eman mwän mi föri eu uluulun anümwäl seni mwüch ika seni mächä o fel ngeni lemonomon, pun ei mettoch mi för ren pöün eman soufal a anioput me ren ewe Samol mi Lapalap.’ Nge ekewe aramas meinisin repwe apasa, ‘Amen.’

✧

¹⁶ ‘A anümamau eman mwän esap asamolu saman me inan.’ Nge ekewe aramas meinisin repwe apasa, ‘Amen.’ ✧

¹⁷ ‘A anümamau eman mwän a amwökütü kiännin fanüen chon arun.’ Nge ekewe aramas meinisin repwe apasa, ‘Amen.’ ✧

¹⁸ ‘A anümamau eman mwän a atokala eman mi mesehun seni alan.’ Nge ekewe aramas meinisin repwe apasa, ‘Amen.’ ✧

✧ **27:12:** Tut 11.29; Jos 8.33-35 ✧ **27:15:** Eks 20.4; 34.17; Lif 19.4; 26.1; Tut 4.15-18; 5.8 ✧ **27:16:** Eks 20.12; Tut 5.16 ✧ **27:17:** Tut 19.14 ✧ **27:18:** Lif 19.14

19 'A anüamamau eman mwän a sorei mine a pwüng ngeni eman chon ekis, eman mi mäsen me eman fefin mi mä pwülüan.' Nge ekewe aramas meinisin repwe apasa, 'Amen.' ✧

20 'A anüamamau eman mwän mi kon ren pwülüen saman, pun a turunufasei saman ren.' Nge ekewe aramas meinisin repwe apasa, 'Amen.' ✧

21 'A anüamamau eman mwän mi kon ren eman man.' Nge ekewe aramas meinisin repwe apasa, 'Amen.' ✧

22 'A anüamamau eman mwän mi kon ren fefinan, ese liflifil ika neminewe nöün saman föpwül ika nöün inan föpwül.' Nge ekewe aramas meinisin repwe apasa, 'Amen.' ✧

23 'A anüamamau eman mwän mi kon ren inen pwülüan.' Nge ekewe aramas meinisin repwe apasa, 'Amen.' ✧

24 'A anüamamau eman mwän a niela chon arun lemonomon.' Nge ekewe aramas meinisin repwe apasa, 'Amen.'

25 'A anüamamau eman mwän mi angei eu lifangen amichimich, pwe epwe niela eman aramas esap wor an tipis.' Nge ekewe aramas meinisin repwe apasa, 'Amen.'

26 'A anüamamau eman mwän esap aleasochisi ekei allük o apwönüretä meinisin.' Nge ekewe aramas meinisin repwe apasa, 'Amen.' ✧

28

✧ 27:19: Eks 22.21; 23.9; Lif 19.33-34; Tut 24.17-18 ✧ 27:20: Lif 18.8; 20.11; Tut 22.30 ✧ 27:21: Eks 22.19; Lif 18.23; 20.15 ✧ 27:22: Lif 18.9; 20.17 ✧ 27:23: Lif 18.17; 20.14 ✧ 27:26: Kal 3.10

*Feiöchün aleasochis**28.1-14**(Lif 26.1-13; Tut 7.12-24)*

¹ “Iwe, are oupwe aleasochisi alon ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot o tümwünüöchü le apwönüetä an kewe allük meinisin üa ngenikemi ikenai, i epwe atekiakemiitä mwen ekewe mwü meinisin won fanüfan.

² Ekei feiöch meinisin repwe feito womi o akom mwemi, are oupwe aleasochisi alon ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot.

³ Ewe Samol mi Lapalap epwe afeiöchü ämi kewe telinimw, epwe pwal afeiöchü ämi kewe tanipi.

⁴ Iwe, ewe Samol mi Lapalap epwe afeiöchükemi o ngenikemi chomong nöümi, epwe achomonga uän ämi pwül, nöümi pwiin man repwe up, nöümi apanen kow me apanen sip repwe chomongola.

⁵ Epwe afeiöchü ämi chük pwe epwe wor chomong uän irä lor, epwe pwal afeiöchü ewe mongö oua amolätä seni.

⁶ Oupwe feiöch lon mettoch meinisin mine oupwe föri.

⁷ Iwe, ewe Samol mi Lapalap epwe akufu chon oputemi mi ü ngenikemi. Repwe feito won efoch al pwe repwe maun ngenikemi, nge repwe süla me mwemi won fufoch al.

⁸ Ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe afeiöchü ämi lenien iseis, epwe pwal afeiöchü meinisin mine oua föri. Iwe, epwe afeiöchükemi lon ewe fanü i epwe ngenikemi.

⁹ Iwe, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe aükemiitä pwe oupwe eu mwichen aramas mi pin

fän itan, usun a fen pwon ngenikemi fän akapel, are oua aleasochisi alon o föri meinsin mine a allük ngenikemi.

¹⁰ Mürin, aramasen fanüfan meinsin repwe küna pwe ewe Samol mi Lapalap a filikemiitä pwe oupwe nöün aramas, repwe pwal niuokusitikemi.

¹¹ Iwe, ewe Samol mi Lapalap epwe awöüükemi, epwe achomonga upun womi me nöümi pwiin kow, epwe pwal achomonga uän ämi pwül lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap a fen pwon fän akapel ngeni ämi kewe lewo pwe epwe ngenikemi.

¹² Ewe Samol mi Lapalap epwe suki ngenikemi läng an lenien iseis mettoch mi aüchea, pwe epwe apüngätü üt won fanüemi lon fansoun öch o afeiöchü angangen pöümi meinsin. Ämi oupwe mwütawu mettoch ngeni chomong mwü, nge ousap paaro seniir.

¹³ Ewe Samol mi Lapalap epwe föri pwe ämi ewe mökür, nge ousap ewe mechan. Iwe, oupwe chök nonom won, nge ousap nom fan, are oua aleasochisi ekewe allük än ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot üa allük ngenikemi ikenai, o tümwünüöchü le apwönüretä.

¹⁴ Ousap fokun aleasolap ngeni ekei kapas üa allük ngenikemi ikenai, ousap fel ngeni pwal ekoch kot o angang ngeniir.” ✧

Feiengauen lükümach

28.15-68

(Lif 26.14-46)

¹⁵ “Nge are ousap aleasochisi alon ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, ousap pwal tümwünüöchü

✧ **28:14:** Tut 11.13-17

le apwönüetä an kewe allük me pwüüng meinisín üa allük ngeníkemi íkenai, mürin ekei anüamamau repwe feito womi o nonom mwemi.

¹⁶ Ewe Samol mi Lapalap epwe anüamamaüa ämi kewe telinimw, epwe pwal anüamamaüa ämi kewe tanipi.

¹⁷ Epwe anüamamaüa masouen ämi kewe chük pwe esap wor chomong uän irä lor, epwe pwal anüamamaüa ewe mongö oua amolätä seni.

¹⁸ Epwe anüamamaüakemi pwe esap wor chomong nöümi, esap pwal wor chomong uän ämi pwül, nöümi apanen kow me apanen sip repwe chökükünüla.

¹⁹ Oupwe anüamamaü lon mettoch meinisín mine oua föri.

²⁰ Iwe, ewe Samol mi Lapalap epwe tinato womi anüamamaü, fitikoko me apwüüng lon meinisín mine oua föri tori oupwe mäla o müttir rosola pokiten ämi föför mi ngau me ämi likitala Kot.

²¹ Ewe Samol mi Lapalap epwe awarato mätter ngeníkemi, tori i epwe amochakemiüla me won ewe fanü oupwe le tolong lon pwe oupwe fanüeni.

²² Ewe Samol mi Lapalap epwe afeiengaukemi ren fius me pwichikar me pwo. Epwe tinala won fanüemi pwichikar watte me pwasapwas, moi me mesenipik. Ekei feiengau repwe torikemi tori oupwe rosola.

²³ Iwe, ewe läng aseme epwe usun chök piras, nge ewe fanü fami epwe usun chök mächä.

²⁴ Ewe Samol mi Lapalap epwe awili üt ngeni pi me pipisüsü o apüngätü won fanüemi tori oupwe rosola.

²⁵ Iwe, ewe Samol mi Lapalap epwe föri pwe oupwe kuf ren chon oputemi. Oupwe feila won efoch al pwe oupwe maun ngeniir, nge oupwe sü me mwer won fufoch al. Chon ekewe mwü meinisin won fanüfan repwe fokun niuokus, lupwen repwe küna mine a fis ngenikemi.

²⁶ Ekewe machang meinisin pwal ekewe manmwacho won fanüfan repwe ochei somämi, nge esap wor eman epwe asürela.

²⁷ Ewe Samol mi Lapalap epwe afeiengauakemi ren mach usun a fis ngeni chon Isip, epwe afeien-gauakemi ren pwo me kilingau me pwerik, nge esap wor säfeian pwe oupwe tongeni pöchökül ren.

²⁸ Ewe Samol mi Lapalap epwe pwal afeien-gauakemi pwe oupwe umwes me mesechun me sokongau.

²⁹ Oupwe atapfeil leoloas usun eman mi mesechun a atapfeil lon rochopwak, nge ousap küna alen ämi oupwe fefeitä. Iwe, aramas repwe chök ariaföüükemi o soläni pisekimi fansoun meinisin, nge esap wor eman epwe alisikemi.

³⁰ Are eman leimi a kofot ngeni eman föpwül, eman mwän epwe angei o kon ren. Oupwe aüetä eu imw, nge ousap nom lon, oupwe fotuki irän wain, nge ousap ochei uan.

³¹ Repwe niela nöümi ätemwänin kow me fän mesemi, nge ousap ochoch fituker. Repwe angei senikemi nöümi aas fän pöchökül, nge resap aliwini ngenikemi, repwe pwal angei nöümi sip o ngeni chon oputemi, nge esap wor eman epwe alisikemi.

³² Nöümi mwän me fefin repwe oola lon fanüen chon ekis. Iwe, oupwe küna ren mesemi, oupwe

pwal letipeta ren ämi positiir iteiten rän, nge esap wor ämi tufich pwe oupwe tongeni angaseer.

³³ Chon eu mwü ousap sileer me mwan repwe mongö uän fanüemi me uän ämi angang meinisin. Iwe, repwe chök ariaföüükemi o atatakisikemi fansoun meinisin,

³⁴ pwe oupwe umwesila ren mine oupwe küna.

³⁵ Ewe Samol mi Lapalap epwe afeiengaua pwäsukumi me pechemi ren mach mi fokun emetek, epwe würi seni fän pechemi tori won möküremi, nge ousap tongeni pöchökül ren.

³⁶ Iwe, ewe Samol mi Lapalap epwe emwenikemiila me ämi king oua seikätä womi ngeni eu mwü, ämi me ämi kewe lewo ousap silei me mwan. Ikenan oupwe angang ngeni pwal ekoch kot mi för seni mwüch me fau.

³⁷ Aramas repwe mairü ren mine a fis ngenikemi, repwe leawenikemi ren kapasen ämängau me kapasen turunufas me lein chon ekewe mwü, ia ewe Samol mi Lapalap epwe emwenikemiila ie.

³⁸ Iwe, oupwe amorafeili chomong föün irä lon ämi tanipi, nge kiniemi ua repwe chökükün, pun ekewe lifichimas repwe chök eni.

³⁹ Oupwe fotuki irän wain o angang ngeniir, nge ousap ioni föür ika ünümi chönün uar, pun muun repwe chök eni.

⁴⁰ Epwe wor irä olif lon unusen fanüemi, nge ousap epitikemi ewe noppuk seni, pun ekewe föün olif repwe chök mwor.

⁴¹ Epwe wor nöümi mwän me fefin, nge ousap nöüniir, pun repwe chök oola lon maun.

42 Ekewe lifichimas repwe eni ämi kewe irä meinisin me uän ämi pwül.

43 Iwe, ewe chon ekis mi nom remi epwe fefeitä o tekiatä, nge ämi oupwe fefeitiu o tekisonitiu.

44 Ewe chon ekis epwe mwüt ngenikemi met-toch, nge ämi ousap tongeni ngeni och. Iwe, i epwe ewe mökür, nge ämi oupwe mechan.

45 Ekei anümamau meinisin repwe torikemi, repwe tapwerikemi o tokumweekemi tori oupwe rosola, pun ousap aleasochisi alon ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, ousap pwal tümwünü an kewe allük me pwüüng a allük ngenikemi.

46 Iwe, ekei anümamau repwe eu asisil me eu manaman ngenikemi me mwirimwirimi kana tori feilfeilachök.

47 Iwe, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a afeiöchükemi ren chomong feiöch, nge ämi ousap angang ngeni fän meseik me pwapwan lelukemi.

48 Iei mine ewe Samol mi Lapalap epwe tinato remi chon oputemi, pwe oupwe angang ngeniir fän echik me kaka, fän selesa me osupwangen met-toch meinisin. Iwe, Kot epwe anomu won üemi efoch waas seni mächä tori epwe arosakemiila.

49 Ewe Samol mi Lapalap epwe pwal awarato womi eu mwü seni toau, seni lesopun fanüfan, chon repwe eäni eu fos ousap wewe ren. Iwe, repwe müttir feito womi usun eman ikel mi äkkäs.

50 Repwe afochongau, resap meniniti ekewe mi chinlap, resap pwal tongei ekewe semirit.

51 Iwe, repwe ochei nienifön nöümi pwiin kow o eni uän ämi pwül, nge ämi oupwe mäla ren echik. Resap pwal likiti fän itemi wiich, wain ika apüra,

nienifön nöümi pwiin kow ika nöümi pwiin sip, tori ra arosakemiila.

⁵² Iwe, repwe pwelifeili fän pisekin maun ämi kewe telinimw meinisin me lon unusen fanüemi ewe Samol mi Lapalap epwe ngenikemi, tori ämi kewe tit mi tekia o pöchökül oua eäniir apilükülük repwe turula.

⁵³ Pokiten chon oputemi repwe pwelifeilikemi fän pisekin maun o fokun ariaföüükemi, oupwe ochei fituken mwirimwirimi, fituken nöümi ät me nengin ewe Samol mi Lapalap ämi Kot a ngenikemi.

⁵⁴ Iwe, ewe mwän mi fokun äteson me leimi epwe maicha won mongö ngeni pwin, ngeni püsin pwülüan me nöün semirit mi chüen nom ren.

⁵⁵ Esap aochocheer fituken nöün a ochei, pun esap chüen wor och lusun, pokiten chon oputemi ra pwelifeilikemi fän pisekin maun o fokun ariaföüükemi lon ämi kewe telinimw meinisin.

⁵⁶ Iwe, ewe fefin mi fokun lieson me leimi, esap mwo nge ipweri pwül pokiten a fokun son, epwe maicha won mongö ngeni püsin pwülüan, ngeni nöün ät me nengin.

⁵⁷ Epwe maicha won ewe chienen mönükol me nöün we a nöüni, pun epwe ocheer lemonomon fän iten watten an osupwangen mongö, pokiten chon oputemi ra pwelifeili ämi kewe telinimw fän pisekin maun o fokun ariaföüükemi. ✧

⁵⁸ Iwe, are ousap tümwünüöchü le föri ekei allük meinisin mi mak lon ei puk, are ousap pwal meniniti iten ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, ewe it mi ling o eniweniw,

✧ **28:57:** 2.King 6.28-29; Kölk 4.10

⁵⁹ mürin, ewe Samol mi Lapalap epwe awarato ngenikemi me mwirimwirimi kana feiengau mi fokun lapalap, mi chou o müchümang, pwal samauchou mi müchümang.

⁶⁰ Epwe tinsefälieto womi ekewe samaun Isip meinisín oua niuokusitiir. Iwe, repwe fitipacheitikemi.

⁶¹ Ewe Samol mi Lapalap epwe pwal awarato ngenikemi sokopaten samau me riaföü meinisín resap mak lon ei puken allük, tori oupwe rosola.

⁶² Ika mwo oua chomong usun fün läng, ämi mi chüen manau oupwe chök chökükünüla pokiten ousap aleasochisi alon ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot.

⁶³ Iwe, usun ewe Samol mi Lapalap a pwapwa le afeiöchükemi o achomongakemi, iei usun epwe pwal pwapwa le afeiengauakemi o arosakemiila. Ewe fanü oupwe le tolong lon pwe oupwe fanüeni, oupwe pwal sä seni.

⁶⁴ Mürin, ewe Samol mi Lapalap epwe atoropasafeilikemi lein chon ekewe mwü meinisín seni esopun fanüfan tori esopun. Ikenan oupwe angang ngeni pwal ekoch kot mi för seni mwüch me fau, ämi me ämi kewe lewo ousap sileer me mwan.

⁶⁵ Nge lupwen oupwe nom lein chon ekewe mwü, ousap kinamwe, esap pwal wor lenien asösö ia oua tongeni nom ie. Ikenan ewe Samol mi Lapalap epwe ngenikemi eu lelukniuokus, meseattong me ekilolilen.

⁶⁶ Iwe, manauemi a chök nom fän öüchhüng, lepwin me lerän oupwe niuokus, pwe esap wor apilüköchün manauemi.

⁶⁷ Lesosor oupwe älälei, ‘Amwo epwe lekuniol,’ nge lekuniol oupwe älälei, ‘Amwo epwe lesosor,’ pokiten lelukemi a chök niuokus, pwal pokiten mine mesemi ra küna.

⁶⁸ Iwe, ewe Samol mi Lapalap epwe tinisefälikemiila Isip won sip, inamwo ika a fen ürenikemi pwe ousap chüen saisefäl ngeni ewe fanü. Ikenan oupwe püsin eänikemi amömö ngeni chon oputakemi, pwe repwe nöünikemi amanau, nge esap wor eman epwe mochen mönikemi.”

29

Än Kot pwon ngeni chon Israel me lon ewe fanü Moap

29.1-29

¹ Ikkei kapasen ewe pwon ewe Samol mi Lapalap a allük ngeni Moses fän iten ekewe aramasen Israel me lon ewe fanü Moap, lükün ewe pwon a fen föri ngeniir me fäsonun ewe chuk Horep.

² Iwe, Moses a körifengeni chon Israel meinisin o üreniir, “Oua küna meinisin mine ewe Samol mi Lapalap a föri fän mesemi ngeni Farao ewe kingen Isip, ngeni nöün kewe nöüwis meinisin, pwal ngeni unusen fanüan.

³ Oua püsin küna ekewe riaföü mi watte, ekewe asisil me ekewe manaman mi lapalap.

⁴ Nge tori ikenai ewe Samol mi Lapalap esap ngenikemi ekiek mi mirit, mas mi nenela me seling mi rongorong.

⁵ Iwe, a emwenikemi lon ewe fanüapö lon ükükün faik ier. Üfemi oua üföüf pwal ipwemi sus resap kamwala.

⁶ Ousap mongö pilawa, ousap pwal ün wain ika sokopaten minen ün. Ewe Samol mi Lapalap a föri ei pwe oupwe silei pwe i ämi Kot.

⁷ Nge lupwen sa tori ei leni, Sihon ewe kingen Hespon pwal Ok ewe kingen Pasan ra feito pwe repwe maun ngenikich, nge sa akufuur. ☆

⁸ Sa angei fanüer o ngeni chon ewe ainangen Rupen me Kat me esopun ewe ainangen Manasa, pwe repwe fanüeni. ☆

⁹ Iei mine oupwe tümwünüöchü le apwönüetä kapasen ei pwon, pwe oupwe fefeitä lon meinsin mine oua föri.

¹⁰ Iwe, ikenai ämi meinsin oua ü fän mesen ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot. Ekewe mwänirelan ämi ainang, nöümi souakom me nöümi kewe meilap, ekewe re Israel meinsin,

¹¹ nöümi semirit me pwülüemi, ekewe chon ekis mi nom leimi, ir ätekewe mi os ämi mwüch o üfi ünümemi koluk,

¹² ämi meinsin oua ü ikei, pwe oupwe tolong fän ewe pwon mi fis fän akapel, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot a föri ngenikemi ikenai.

¹³ Ei pwon a aükemiitä ikenai pwe ämi oupwe nöün aramas, nge i epwe ämi Kot, usun a fen pwon ngeni ämi kewe lewo, ngeni Apraham, Isaak me Jakop.

¹⁴ Iwe, ewe Samol mi Lapalap a föri ei pwon fän akapel, sap ngenikemi chök,

¹⁵ pwe pwal ngeni mwirimwirich resamwo uputiu, usun chök ngenikich meinsin mi nom ikei

ikenai fän mesen ewe Samol mi Lapalap ach we Kot.

¹⁶ Iwe, oua silei usun ach nonom lon ewe fanü Isip, pwal usun ach pwerelong lukalapen fanüen chon ekewe mwü sa lu seniir.

¹⁷ Oua küna ar kewe uluulun anümwäl mi an-ioput ra för seni mwüch me fau, seni silifer me kolt.

¹⁸ Oupwe afälikemi pwe esap wor me leimi eman mwän ika fefin, eu famili ika eu ainang ikenai epwe tokola seni ewe Samol mi Lapalap ach we Kot, pwe epwe feila o fel ngeni koten ekewe mwü. Pun ika eman epwe föri iei usun, epwe usun chök waaren efoch irä pwennan a märitä o uani ua mi poison me maras, ☆

¹⁹ Oupwe pwal afälikemi pwe esap wor eman me leimi a püsin ikeetä, lupwen a rong kapasen ei pwon mi fis fän akapel o ekieki lon lelukan, 'Üpwe chök feiöch, inamwo ika üa chei mochenin lelukei mi ülöförea.' Ei epwe chök afeiengaua ämi meinsin, chokewe mi mürina me chokewe mi ingau.

²⁰ Iwe, ewe Samol mi Lapalap esap amusala än ätewe tipis. An song me an lukomong epwe küw ewe mwän, nge ekewe anümamau meinsin ra mak lon ei puk repwe nonom won, tori ewe Samol mi Lapalap epwe amoola itan seni won fanüfan.

²¹ Ewe Samol mi Lapalap epwe aimwüela ewe mwän seni chon ekewe ainangen Israel meinsin, pwe epwe afeiengaua ren ekewe anümamau meinsin ra nom lon ewe pwon mi mak lon ei puken allük.

☆ **29:18:** Ipr 12.15

²² Iwe, ekewe täppin aramas repwe up me mürin, ir mwirimwirimi kewe me ekewe chon ekis mi feito seni fanü toau repwe küna feiengauen ewe fanü me samaun chon, ewe Samol mi Lapalap epwe aworato wor.

²³ Unusen ewe fanü epwe fokun tala o pönüla ren pirimston me salt, pwe esap wor eman a tongeni fotuki ika ämärätä och won, esap pwal pwük fetil won. Ewe fanü epwe usun chök Sotom me Komora, Atma me Sepoin, lupwen ewe Samol mi Lapalap a ataarala lon an song me lingeringer.

☆

²⁴ Iwe, chon ekewe mwü meinisín repwe ais, ‘Pwota ewe Samol mi Lapalap a föri iei usun ngeni ewe fanü? Met popun a kon watte an song?’

²⁵ Mürin, aramas repwe apasa, ‘Popun a fis ei pwe ekewe chon Israel ra atai ewe pwon ewe Samol mi Lapalap än ar kewe lewo we Kot a föri ngeniir, lupwen a emwenirewu seni ewe fanü Isip.

²⁶ Iwe, ra feila o angang ngeni pwal ekoch kot o fel ngeniir, sokun kot resap sileer me mwan, Kot esap pwal mwüt ngeniir pwe repwe fel ngeniir.

²⁷ Iei mine ewe Samol mi Lapalap a fokun song ngeni nöün aramas o awarato won ei fanü ekei anümamau meinisín mi mak lon ei puk.

²⁸ Iwe, ewe Samol mi Lapalap a wiiretä seni fanüer lon an song me chou me lingeringer watte o monerela lon pwal eu fanü, usun a fis ikenai.’

²⁹ Iwe, ekewe mettoch mi monomon än ewe Samol mi Lapalap ach we Kot. Nge ekewe mettoch mi pwäpwäla kapasen ei allük meinisín ach

me än nöüch kana tori feilfeilachök, pwe sipwe aleasochisiir.”

30

Mine chon Israel repwe föri pwe repwe feiöchsefäl 30.1-20

¹ “Iei üa mwüt ngenikemi pwe oupwe flätä lefilen feiöch me anüamau. Are ekei anüamau meinisin repwe fis ngenikemi, lupwen oua nom lein chon ekewe mwü ia ewe Samol mi Lapalap a asükemiila ie, ämi oupwe chechemeni pwe iei püsin filiem.

² Nge are ämi me mwirimwirimi kana oupwe liwiniti ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot o aleasochisi an kewe allük ren unusen lelukemi me unusen ngünümi lon meinisin mine üa allük ngenikemi ikenai,

³ mürin, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe afeiöchüsefälikemi o eäni tong ngenikemi. Iwe, epwe achusefälikemi seni lein ekewe aramas, ia ämi we Kot a atoropasafeilikemi ie.

⁴ Inamwo ika oua toropasfeil tori lesopun fanüfan, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe achusefälikemi o angeikemi seni ikenan.

⁵ Ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe emwenikemiilong lon ewe fanü, ämi kewe lewo ra fen fanüeni, pwe oupwe fanüenisefäli. Iwe, epwe alapala wöümi o achomongakemiila seni chomongun ämi kewe lewo.

⁶ Ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe limeti lelukemi me leluken mwirimwirimi kewe, pwe oupwe echeni i ren unusen lelukemi pwal ren unusen ngünümi, pwe oupwe manau.

⁷ Ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe anomu ekei anümamau meinisin won chon op-utemi mi ariaföökemi.

⁸ Nge ämi oupwe aleasochisisefäli alon ewe Samol mi Lapalap o apwönüetä an kewe allük meinisin üa allük ngenikemi ikenai.

⁹ Iwe, ewe Samol mi Lapalap epwe fokun afeiöchü angangen pöümi meinisin o achomonga mwirimwirimi, epwe oupu nöümi pwiin man o achomonga uän ämi pwül. Pun ewe Samol mi Lapalap epwe pwapwa le afeiöchüsefälikemi, usun a pwapwa le afeiöchü ämi kewe lewo.

¹⁰ Ei epwe fis, are oupwe aleasochisi alon ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot o apwönüetä an kewe allük me pwüüng ra mak lon ei puken allük, are oua pwal kuliti ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot ren unusen lelukemi me unusen ngünümi.

¹¹ Pun ei allük üa allük ngenikemi ikenai esap kon förea ngenikemi, esap pwal toweires ngenikemi.

¹² Esap nom läng pwe oupwe üra, 'Iö epwe feitä läng fän itach o uwätü ei allük rech pwe sipwe rongorong o aleasochisi?'

¹³ Esap pwal nom pekilan ewe matau pwe oupwe üra, 'Iö epwe feila pekilan ewe matau fän itach o uwato rech ei allük, pwe sipwe rongorong o aleasochisi?'

¹⁴ Nge ewe kapas a fokun kan ngenikemi, oua silei o amwöchü lükün, iei mine oupwe aleasochisi. ✧

¹⁵ Nengeni, ikenai üa iseis mwemi manau me feiöch, pwal mäla me feiengau.

¹⁶ Are oupwe aleasochisi ekewe allük än ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot üa allük ngenikemi ikenai, are oupwe pwal echeni i o aleasochisi alon pwe oupwe apwönüetä an kewe allük meinsin, an kewe pwüüng me an kewe öüröür, mürin oupwe manau o chomongola. Iwe, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe afeiöchükemi lon ewe fanü oupwe le tolong lon pwe oupwe fanüeni.

¹⁷ Nge are oupwe tokola, ousap pwal mochen aleasochisi alon, are oupwe fel ngeni pwal ekoch kot o angang ngeniir,

¹⁸ üpwe asile ngenikemi ikenai pwe oupwe mäla. Ousap fokun manauatam lon ewe fanü oupwe le feila lon pekilan ewe chanpupu Jortan pwe oupwe fanüeni.

¹⁹ Iwe, üa kökköri läng me fanüfan pwe repwe chon pwärätä usumi ikenai, pwe üa anomu mwemi manau me mäla, feiöch me anümamau. Iei mine oupwe filätä manau, pwe ämi me mwirimwirimi kana oupwe manau.

²⁰ Oupwe echeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, oupwe aleasochisi alon o fitipacheiti. Pun ren ei oupwe manau o ränin manauemi repwe langatamala lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap a pwon fän akapel pwe epwe ngeni ämi kewe lewo Apraham, Isaak me Jakop.” ✧

31

Josua a siwili Moses
31.1-8

✧ **30:20:** Ken 12.7; Ken 26.3; Ken 28.13

¹ Iwe, Moses a sopwela le apasa ekei kapas ngeni ekewe chon Israel meinsin

² o üreniir, “Ngang üa ierini ipükü rüe ikenai. Üsap chüen tufichin ai üpwe emwenikemi. Nge ewe Samol mi Lapalap a pwal üreniei pwe üsap tongeni feila pekilan ewe chanpupu Jortan. ✧

³ Iwe, ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe püsin feila mwemi pekila. Epwe arosala chon ekei mwü me mwemi, pwe oupwe angei seniir fanüer. Nge Josua epwe emwenikemi usun ewe Samol mi Lapalap a fän apasa.

⁴ Ewe Samol mi Lapalap epwe akufu chon ekewe mwü usun a akufu Sihon me Ok ekewe kingen chon Amor o ataela fanüer, lupwen a aroserele. ✧

⁵ Ewe Samol mi Lapalap epwe atolongeer lepöümi, nge ämi oupwe föri ngeniir ükükün meinsin mine üa allük ngenikemi.

⁶ Oupwe apöchökülakemi o tipepworä, nge ousap niuokus are niueitiir, pun ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot epwe etikemi. Esap tümwününgau ngenikemi, esap pwal likitikemi.”

⁷ Mürin, Moses a körato Josua o kapas ngeni me fän mesen ekewe chon Israel meinsin, “Kopwe apöchökülok o tipepworä. Pun en kopwe emweni ekei aramas le tolong lon ewe fanü ewe Samol mi Lapalap a pwon fän akapel ngeni ar kewe lewo pwe epwe ngeniir. Kopwe pwal ainet ngeniir ewe fanü o afanüeer.

⁸ Iwe, ewe Samol mi Lapalap i epwe akom mwom, epwe etuk, nge esap tümwününgau

✧ 31:2: Num 20.12 ✧ 31:4: Num 21.21-35

ngonuk, esap pwal likituk. Kosap niuokus ika rükö.” ☆

Ewe allük epwe alea iteiten afsuen ier

31.9-13

⁹ Iwe, Moses a makeelong ei allük lon eu puk o ngeni ekewe souasor seni ewe ainangen Lefi mi mwärei ewe pworun pwon än ewe Samol mi Lapalap, a pwal ngeni ekewe souakomwen chon Israel.

¹⁰ Mürin, Moses a allük ngeniir, “Lesopolan iteiten fisu ier, lon ewe ierin än aramas liwini-mang a musala, lon ewe chulapen likachoch, ☆

¹¹ lupwen chon Israel repwe feito pwe repwe fel ngeni ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot lon ewe leni i epwe filätä, oupwe aleani ei allük fän mesen chon Israel meininis pwe repwe rongorong.

¹² Iwe, oupwe emwichafengeni ekewe aramas, mwän, fefin me semirit, pwal ekewe chon ekis mi nom lon ämi kewe telinimw, pwe meininis repwe rongorong o kaiö usun ar repwe meniniti ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot o tümwünüöchü le apwönüetä kapasen ei allük meininis.

¹³ Iwe, nöür resamwo silei ei allük repwe rong o kaiö usun ar repwe meniniti ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot lon ükükün ränin ar nonom lon ewe fanü oupwe le feila lon pekilan ewe chan-pupu Jortan, pwe oupwe fanüeni.”

Amüchülan än Kot öüröür ngeni Moses

31.14-29

¹⁴ Iwe, ewe Samol mi Lapalap a üreni Moses, “Iei ränin om mäla a arapoto. Kopwe köri Josua pwe

☆ **31:8:** Jos 1.5; Ipr 13.5 ☆ **31:10:** Tut 15.1; Tut 16.13-15

oupwe feitopök lon ewe imwenfel seni mangaku pwe üpwe ngeni wisan.” Iwe, Moses me Josua ra feila lon ewe imwenfel seni mangaku.

¹⁵ Mürin, ewe Samol mi Lapalap a pwä ngeniir me lon ewe imw lon eu ürekuchu. Iwe, ewe ürekuchu a ü leasamalapen ewe imwenfel seni mangaku.

¹⁶ Iwe, ewe Samol mi Lapalap a üreni Moses, “A arapakan om kopwe le mäla o nom ren om kewe lewo. Mürin, ekei aramas repwe föri usun chök angangen lisowu ren ar fel ngeni pwal ekoch koten ewe fanü ia repwe feila ie. Iwe, repwe likitieila o ataela ai we pwon üa föri ngeniir.

¹⁷ Lupwen epwe fis ei, üpwe fokun song ngeniir. Üpwe likitirela o amona mesei seniir pwe repwe rosola. Iwe, chomong feiengau me riaföü repwe toriir, pwe repwe ais lon ewe ränin, ‘Ifa usun, ekei feiengau ra torikich pokiten ach Kot esap nom lefilach?’

¹⁸ Lon ewe ränin üpwe fokun amona mesei pokiten ekewe föföör mi ngau ra föri, pun ra fel ngeni pwal ekoch kot.

¹⁹ Iei mine kopwe makei ei köl o aiti ngeni ekewe aramasen Israel, pwe repwe kökölü. Pun ei köl epwe wisen pwärätä fän itei o ü ngeni ekewe aramasen Israel.

²⁰ Iwe, üpwe emwenirelong lon ewe fanü mi pwülüöch o fanüeräs üa pwon fän akapel pwe üpwe ngeni ar kewe lewo. Nge lupwen epwe wor chomong ener mongö pwe ra möt o kitin-upula, mürin repwe kul ngeni pwal ekoch kot o fel ngeniir. Iwe, repwe pöütieila o atai ai we pwon.

²¹ Nge lupwen chomong feiengau me riaföü

repwe toriir, ei köl epwe ü ngeniir usun eman chon pwärätä pwe mwirimwirir kana resap fokun manlükala. Pun mwen ai emwenirela lon ewe fanü üa pwon fän akapel pwe üpwe ngeniir, üa fen silei ar ekiek ra ekiekietä.”

²² Iwe, lon ewe chök ränin Moses a makei ei köl o aiti ngeni ekewe aramasen Israel.

²³ Mürin, ewe Samol mi Lapalap a awisa Josua nöün Nun we mwän ngeni wisan o apasa, “Kopwe apöchökülök o tipepworda, pun en kopwe emwena-long ekewe aramasen Israel lon ewe fanü üa pwon fän akapel pwe üpwe ngeniir. Ngang üpwe etuk.” ✧

²⁴ Iwe, lupwen Moses a awesöchüela le makee-long lon eu puk kapasen ei allük meinisin,

²⁵ a allük ngeni ekewe mwän seni ewe ainangen Lefi mi mwärei än ewe Samol mi Lapalap pworun pwon,

²⁶ “Oupwe angei ei puken allük o iseni lepekin ewe pworun pwon än ewe Samol mi Lapalap ämi we Kot, pwe epwe nom ikenan, pun a wisen pwärätä o ü ngenikemi.

²⁷ Pun üa silei ämi lükümach o tipepöchökül. Nengen, ikenai, lupwen üa chüen manau ngenikemi, oua lükümach ngeni ewe Samol mi Lapalap. Nge epwe fen ifa usun mürin ai mäla?

²⁸ Oupwe emwichato rei souakomwen ämi kewe ainang meinisin, pwal ekewe meilap, pwe üpwe apasa ekei kapas me fän meser o kökköri läng me fanüfan pwe repwe chon pwärätä usur.

²⁹ Pun üa silei pwe mürin ai mäla oupwe fokun föri föför mi ngau o aleasolap ngeni mine üa allük ngenikemi. Iwe, lon kan rän mwach feiengau

✧ **31:23:** Num 27.23; Jos 1.6

epwe torikemi, pun oupwe föri mine a ngau me fän mesen ewe Samol mi Lapalap o asonga ren ämi uluulun anümwäl oua föriir.

Än Moses köl
31.30-32.47

³⁰ Mürin, Moses a apasa kapasen ei köl seni lepoputan tori lesopolan, nge ekewe chon Israel meinisin ra rongorong ngeni:

32

¹ Ämi läng, oupwe aüselinga ai kei kapas, nge en fanüfan, kopwe rongorong mine üa apasa.

² Amwo ai kapasen kait epwe püngütiu usun üt, ai kapas epwe wüch usun amurenipwin, epwe usun chimwo won ewe fetil mi pwüküfö, pwal usun püngün üt won iräkis.

³ Pun üpwe asilefeili iten ewe Samol mi Lapalap. Oupwe ingemwareiti tekian ach Kot.

⁴ I ewe achau, an föföör ra unusen mürina, pun an kewe al meinisin ra pwüng. I eman Kot mi allükülük, esap wor an mwäl, a pwüng o wenechar.

⁵ Nge ämi chon Israel oua föri föföör mi ngau ngeni Kot.

Ousap chüen iteni nöün, pun a wor terimi.

Ämi eu täppin aramas mi ngau o rikirik.

⁶ Ifa usun, iei ämi kilisou ngeni ewe Samol mi Lapalap,

ämi aramas mi tiparoch o umwes?

Ifa usun, sap i sememi we mi förikemi, a afisikemiitä pwe oupwe eu mwü.

- 7 Oupwe chechemeni ewe fansoun lom, oupwe ekieki usun ekewe täppin aramasen lom. Oupwe aisini sememi, ir repwe aiti ngenikemi mine a fis. Oupwe pwal aisini ekewe souakom, ir repwe apworaus ngenikemi usun ewe pworaus.
- 8 Lupwen ewe mi Unusen Tekia a ngeni chon ekewe mwü fanüer, lupwen a aimwüfeseni ekewe aramas, a föri kiännin lefilen ekewe aramas won ükükün iteiten nöün Israel kewe mwän. ☆
- 9 Nge a filätä ekewe mwirimwirin Jakop pwe ir repwe püsin nöün aramas.
- 10 Kot a küneer me lon eu fanü mi pön, me lon eu leni mi pön o uren sokun wörüwör. A pwelifeiliir o foleniir, a tümwünüür usun chök fituken lon mesan.
- 11 Usun eman ikel a mamasa fasan o äkkäs asen nöün kewe apansüsü, usun a ameresala pöükässin far o amwöchüür pwe repwe nom won, a pwal uweeretä won pöükässin,
- 12 iei usun ewe Samol mi Lapalap a chök emweni nöün aramas. Esap pwal wor eman kot ünükün.
- 13 A föri pwe ekewe mwirimwirin Jakop repwe nemeni ekewe lenien tekia won fanüfan o amongöü ngeniir uän ekewe tanipi. A amötü ngeniir chönün chunen seni lon achau, pwal apüra seni lon achau mi pöchökül.
- 14 Kot a aünü ngeniir milik seni ekewe pwiin kow me sip.

☆ 32:8: Föf 17.26

A aochocha ngeniir kirisin ekewe nienifön sip me
 ekewe ätemwänin sip,
 pwal fituken kow me ätemwänin kuuch seni Pasan,
 a pwal amongöü ngeniir föün wiich mi fokun
 mürina.
 Iwe, a aünü ngeniir wain seni chönün föün irän
 wain.

15 Nge Jesurun * a kitinupula o rochongau,
 a kitinupula, a wattela o misimis.

Mürin a likitala Kot ewe mi föri,
 a turunufasei ewe Achau an Chon Amanau.

16 Iwe, chon Israel ra kupeti leluken Kot ren ekewe
 koten lükün,
 ra asonga ren ar uluulun anümwäl mi anioput.

17 Ra asor ngeni anüroch, nge sap ir kot,
 ra asor ngeni ekewe kot resap fokun sileer me
 mwan,
 ngeni minefön kot ra kärän chök pwä,
 sokun kot ar kewe lewo resap niueitiir. ☆

18 Ra likitala ewe Achau mi nöüniir,
 ra manlükala ewe Kot mi ngeniir manau.

19 Lupwen ewe Samol mi Lapalap a küna ar föföör,
 a song o pöütala nöün mwän me fefin.

20 Iwe, a apasa, “Üpwe amona mesei seniir o pii met
 sopolar.

Pun ir eu täppin aramas mi ngau,
 aramas resap allükülük.

21 Ra kupeti lelukei ren eman kot sap i kot,
 ra pwal asongaei ren ar uluulun anümwäl.

* 32:15: wewen Jesurun Israel ☆ 32:17: 1.Kor 10.20

Iei mine üpwe kupeti leluker ren chokewe sap ir eu mwü,

üpwe asongeer ren eu mwü mi umwes. ☆

22 Pun eu ekkei a ngetenget ren ai song,
epwe küri epin lenien sotup,
epwe kenala fanüfan me mine a mär won,
epwe pwal keni longolongun ekewe chuk.

23 Iwe, üpwe ionätä feiengau wor,
üpwe pwal eitala ai kewe föün esefich wor.

24 Repwe mäla ren echik,
repwe rosola ren pwichikar watte me mätter mi afeiengau.

Üpwe tinala rer manmwacho
me serepenit mi poison pwe repwe küür.

25 Iwe, aramas repwe mäla ren maun lon alen
ekewe telinimw,
nge lon ekewe imw epwe fis niuokus watte.

Alüal me föpwül repwe rosola,
pwal mönükol mi chüen oup me chinlap.

26 Pwüngün ai ekiiek pwe üpwe aroserela,
pwe esap wor eman epwe chüen chechemeniir.

27 Nge üa oput än chon oputeer tunosikesik,
pun repwe wewengau ren o apasa,
'Püsin kich sa awinnakich, ei esap förien ewe
Samol mi Lapalap.'

28 Iwe, chon Israel eu mwü esap wor chon öüreer,
esap wor ar mirit.

29 Are epwe wor ar tipachem,
repwe wewe ren o ekieki usun sopolar.

☆ 32:21: 1.Kor 10.22; Rom 10.19

30 Pwota eman mwän epwe tongeni tapweri engeröü,
pwota ruoman repwe tongeni asüela engol ngeröü?

Ifa usun, esap fis ei pokiten ar Kot a amömörela, pokiten ewe Samol mi Lapalap a asechirela?

31 Pun ekewe chon oputeer ra püsin silei pwe ar kewe kot resap usun än chon Israel Kot.

32 Iwe, ar irän wain a feito seni ekewe irän wain lon Sotom, pwal seni ekewe tanipi lon Komora.

Ar kewe föün irän wain ra poison, umwur ra maras.

33 Ar wain a usun poisonun serepenit me natanaten sokun serepenit mi fokun afeiengau.

34 Ifa usun, ewe Samol mi Lapalap esap iseis ei lon an imwen iseis, esap lokeelong lon an lenien iseis?

35 Iwe, ewe Samol mi Lapalap epwe ngeniir chappen ar föför me liwiningauer lon ewe fansoun, lupwen pecher epwe mit.

Ränin ar feiengau a arap, ar kapwüng epwe warakai. ✧

36 Pun ewe Samol mi Lapalap epwe apwüngü nöün aramas o tongeäsini nöün kewe chon angang,

lupwen a küna pwe esap chüen wor ar pöchökül, esap pwal chüen wor eman lusun, ese lifilifil ika ir amanau ika chon ngas. ✧

37 Mürin, ewe Samol mi Lapalap epwe aisiniir,

‘Ia ra nom ie ämi kewe kot, ewe achau oua op fan?

³⁸ Oua aochocheer kirisin ämi kewe asor
o aünü ngeniir wainin ämi asoren ün.

Repwe feito o alisikemi,
repwe pwal tümwünükemi.

³⁹ Iei oupwe mefi pwe fokun ngang chök ewe Kot,
esap wor eman kot ünüki.

Ngang üa niela, üa pwal amanaua, üa akinasa, üa
pwal amoela.

Esap wor eman a tongeni ettiwu me lepei.

⁴⁰ Pun üa aitetä pei läng o pwon fän akapel:

Mwo manauai mi nom rei tori feilfeilachök,

⁴¹ lupwen üa seimi nei ketilas mi mweriwewiw

pwe üpwe eäni kapwüng,

ngang üpwe ngeni chon päüeniei chappen ar föföör
o apwüngü chon oputaei.

⁴² Woki kewe föün esefich repwe ün cha,

nei ketilas epwe ochoch fituk,

chan chokewe mi ninnila me chan chon oola,

pwal möküren samolun chon oputaei.’

⁴³ Ämi chon ekewe mwü, oupwe fiti nöün ewe

Samol mi Lapalap kewe aramas le meseik,

pun epwe apwüngü chokewe meinisin mi niela

nöün chon angang

o ngeni chon ü ngeni chappen ar föföör,

epwe pwal limeti fanüen nöün aramas seni tipis.”

✧

⁴⁴ Iwe, Moses me Josua nöün Nun we mwän ra
feito o apasa kapasen ei köl ngeni ekewe aramas
meinisin.

✧ **32:43:** Rom 15.10; Pwär 19.2

⁴⁵ Nge lupwen Moses a wes me apasa ekei kapas meinis ngeni chon Israel meinis ngeni,

⁴⁶ a pwal üreniir, “Oupwe iseis lon lelukemi ekei kapas meinis ngeni üa pwäri ngenikemi ikenai, pwe oupwe tongeni eäniir allük ngeni nöümi, pwe pwal ir repwe tümwünüöchü le apwönüetä kapasen ei allük meinis ngeni.

⁴⁷ Pun ei allük esap fos pön ngenikemi, ngei fen manauemi. Oupwe aleasochisi pwe oupwe manauatam lon ewe fanü oupwe le pwerela lon pekilan ewe chanpupu Jortan, pwe oupwe fanüeni.”

Kot a mwüt ngeni Moses pwe epwe neneloi ewe fanü Kanaan

32.48-52

⁴⁸ Iwe, ewe Samol mi Lapalap a kapas ngeni Moses lon ewe chök räniin,

⁴⁹ “Kopwe feitä won ei chukun Aparim itan Nepo mi nom lon ewe fanü Moap sasape ngeni Jeriko. Kopwe neneloi ewe fanü Kanaan üpwe ngeni ekewe aramasen Israel pwe repwe fanüeni.

⁵⁰ Iwe, ewe chuk kopwe feitä won, kopwe mäla me ie o chufengen me om kewe lewo, usun Aaron pwiüm we a mäla me won ewe chuk Hor o chufengen me an kewe lewo.

⁵¹ Pun ämi ruoman ousap allükülük woi me lein ekewe aramasen Israel me arun ewe kolukun Meripa arap ngeni Kates me lon ewe fanüapön Sin, ousap pwal pwärätä pwe üa pin me lein ekewe aramasen Israel.

⁵² Iwe, kopwe nenengeni chök ewe fanü me toau, nge kosap tolong lon ewe fanü üpwe ngeni ekewe aramasen Israel.” ☆

☆ **32:52:** Num 27.12-14; Tut 3.23-27

33

Moses a afeiöchü chon ekewe ainangen Israel

33.1-29

¹ Iei ewe kapasen feiöch Moses ewe aramasen Kot a afeiöchü ngeni ekewe aramasen Israel mwen an mäla.

² Iwe, a apasa,

“Ewe Samol mi Lapalap a feito seni ewe chuk Sinai,

a saramoto woch seni ewe chuk Seir,

a tineto seni ewe chuk Paran,

a feito seni ekewe engol ngeröün chon pin,

ekkei mi ngetenget a nom lepelifichin.

³ Ellet, a tongei nöün aramas.

Nöün chon pin ra nom lepöün.

Iwe, ra chapetiu arun pechen o angei an öüröür,

⁴ ewe allük Moses a ngenikich

pwe epwe än mwirimwirin Jakop.

⁵ Ewe Samol mi Lapalap a kingen Jesurun,

lupwen ekewe ainangen Israel me ar kewe souemwen meinsin ra chufengen.”

⁶ Iwe, Moses a apasa usun ewe ainangen Rupen,

“Chon ewe ainangen Rupen repwe manau,

nge resap mäla, nge nöür mwän repwe chokükün.”

⁷ A apasa usun ewe ainangen Juta,

“Ai Samol mi Lapalap, kopwe rongorong än chon Juta siö,

kopwe aliwinisefäliir ngeni ekewe lusun ainang.

Kopwe maun fän iter,

kopwe alisiir le fiu ngeni chon oputeer.”

⁸ Nge a apasa usun ewe ainangen Lefi,

“Kopwe ngeni chon ewe ainangen Lefi noum
kewe chon pin om Tumim me om Urim *.

Ka sotuniir me Masa,
ka anini ngeniir me arun ewe kolukun Meripa. ☆

⁹ Ra kapas usun semer me iner, ‘Üsap sileer.’
Resap aücheani pwiir, resap pwal silei nöür.
Nge ra apwönüetä om kewe kapas
o tümwünü om pwon.

¹⁰ Iwe, repwe aiti ngeni ekewe mwirimwirin
Jakop om pwüing,
pwal ngeni ekewe chon Israel om allük.
Repwe iseis apach mi pwokus fän mesom
o eäni asoren kek won om rongen asor.

¹¹ Ai Samol mi Lapalap, kopwe afeiöchü ar tufich
o etiwa angangen pöür.
Kopwe kupi wilen chon pälüeniir me chon oputeer,
pwe resap chüen ütäsefäl.”

¹² Iwe, a apasa usun ewe ainangen Peniamin,
“Iei chon ewe ainang ewe Samol mi Lapalap a
echeniir,
ra nom ren fän kinamwe. A tümwünüür fansoun
meinisin
o imweimw rer lon fanüer mi chukutekison.”

¹³ Nge a apasa usun ewe ainangen Josef,
“Ewe Samol mi Lapalap epwe afeiöchü fanüer ren
ewe amurenipwin seni läng,
pwal ren ewe koluk mi nom fan.

¹⁴ Repwe feiöch ren uän ar irä mi fokun mürina
akkar a tineitiir,
pwal ren mine a uamong iteiten maram.

* **33:8:** Tumim me Urim ruu minen asisil ra aea le asisila letipen
Kot ☆ **33:8:** Eks 28.30; Eks 17.7; Num 20.13

15 Repwe feiöch ren ekewe irä mi mürina ra mär won ekewe chukun lom, ren ekewe uän irä mi somola ra mär won ekewe chukutekison mi nom tori feilfeilachök,

16 ren ekewe lifang mi mürina seni pwül me meinisin mine a mär won, pwal ren än Kot we chen, ewe mi nom lon ewe iräföföfö mi pulopul. Ekewe feiöch repwe feito won chon ewe ainangen Josef,

pun i ewe samol me lein pwin kana.

17 Iwe, lingen Josef a usun chök lingen mweinöün ätemwänin kow, nge mächän ra usun chök mächän eman ätemwänin kow mi mwacho.

Ren mächän kewe epwe purei ekewe aramas meinisin tori lesopun fanüfan.

Iei usun lapalapen ekewe engol ngeröün aramas seni ewe ainangen Efraim,

pwal ekewe ngeröün seni ewe ainangen Manasa.”

18 Iwe, a apasa usun ekewe ainangen Sepulon me Isakar,

“Chon ewe ainangen Sepulon repwe pwapwa lupwen ar saifetal lematau.

Nge chon ewe ainangen Isakar repwe pwapwa lon imwer.

19 Repwe körato chon ekewe mwü ngeni chukur.

Ikenan repwe eäni asor mi pwüing.

Repwe angei wöür seni leset,

pwal ekewe mettoch mi aüchea ra nom fän pi.”

20 Nge a apasa usun ewe ainangen Kat,

“Oupwe mwareiti Kot mi awatteela fanüer.

Kat a öüröürela usun eman laion

pwe epwe nomwuti pau ika mökür.

21 Ra filätä eu fanü mi mürina seni meinisin pwe repwe fanüeni,
 pun wisen eman chon nemenem a iseis fän iter.
 Iwe, lupwen mwänirelan ekewe aramas ra mwichefengen,
 ra apwönüetä än ewe Samol mi Lapalap allük me pwüüng.”

22 Iwe, a apasa usun ewe ainangen Tan,
 “Ewe ainangen Tan eman apanen laion mi mwetewu seni Pasan.”

23 Nge a apasa usun ewe ainangen Naftali,
 “Än Kot echeni chon ewe ainangen Naftali a somo-somola,
 a ur ren feiöchün ewe Samol mi Lapalap.
 Ra lölöni ewe nomun Kalili o fanüeni ewe fanü ör.”

24 Iwe, a apasa usun ewe ainangen Aser,
 “Chon ewe ainangen Aser repwe kon feiöch mwen ekewe ainangen Israel.

Repwe kon aüchea me lein pwiir kana,
 repwe wöü ren chomong apüra seni föün olif.

25 Iwe, lokkun asamalapen ar kewe telinimw repwe för seni mächä me piras.
 Lon ükükün ränin manauer ina pwal ükükün ar repwe pöchökül.”

26 Esap wor eman usun än Jesurun we Kot,
 a sai lemenen läng pwe epwe feito o alisuk,
 a pwal sai lein ekewe kuchu lon an ling.

27 Ewe Kot mi nom lon fansoun esemüch om lenien op,
 a iseni fomw pöün mi nom tori feilfeilachök.
 Iwe, a asüela chon oputom me mwom o ürenuk pwe kopwe aroserela meinisin.

28 Iei mine chon Israel ra nonom fän kinamwe,
ekewe mwirimwirin Jakop ra imwüla lon eu
fanüen wiich me wain,
ia läng a apüngätü amurenipwin ie.

29 Israel, ka feiöch. Iö a wewe ngonuk?

En eu mwichen aramas mi küna manau me ren
ewe Samol mi Lapalap.

I tittum me om soualilis, pwal i noum ketilas mi
ewinnok.

Chon oputom repwe feito reöm o pwarorotiu
ngonuk,
nge en kopwe puriretiu.

34

Moses a mäla

34.1-12

¹ Iwe, Moses a feitä seni ewe maasiesin Moap
tori ewe chuk Nepo won ungen Piska mi sasape
ngeni Jeriko. Ikenan ewe Samol mi Lapalap a
aküna ngeni unusen ewe fanü seni Kiliat tori Tan,

² unusen ewe fanü Naftali, ewe fanü Efraim me
ewe fanü Manasa, unusen ewe fanü Juta tori ewe
matau watte mi nom lotou.

³ A pwal aküna ngeni ewe fanü Nekep me ewe
fanü seni ewe lemolun Jeriko, ewe telinimw ia a
wor ie chomong irä palm, tori Soar.

⁴ Mürin, ewe Samol mi Lapalap a üreni Moses,
“Iei ewe fanü üa pwon fän akapel ngeni Apraham,
Isaak me Jakop pwe üpwe ngeni mwirimwirir. Üa
mwüt ngonuk pwe kopwe nenengeni ewe fanü
ren mesom, nge kosap tolong lon.” ☆

☆ 34:4: Ken 12.7; Ken 26.3; Ken 28.13

⁵ Iei usun Moses nöün ewe Samol mi Lapalap we chon angang a mäla ikenan lon ewe fanü Moap, usun mine ewe Samol mi Lapalap a apasa.

⁶ Iwe, Kot a peiaseni Moses lon ewe lemol lon ewe fanü Moap sasape ngeni Pet-peor. Nge esap wor eman a silei lenien peiasan tori ikenai.

⁷ Moses a ierini ipükü rüe, lupwen a mäla. Mesan resap toputop, nge an pöchökül esap kisila.

⁸ Iwe, ekewe aramasen Israel ra kechüeiti Moses me lon ewe maasiesin Moap lon ükükün ilik rän, tori fansoun ar kechü me letipeta a wes.

⁹ Iwe, Josua nöün Nun we mwän a ur ren tipachem, pun Moses a iseis pöün won. Iei mine ekewe aramasen Israel ra aleasochisi Josua o föri usun mine Moses a allük ngeniir fän alon ewe Samol mi Lapalap.

¹⁰ Seni ewe fansoun esap wor eman soufos lon Israel usun Moses, ätewe ewe Samol mi Lapalap a fos newenewen ngeni. ✧

¹¹ Esap wor eman usun Moses a föri asisil me manaman ewe Samol mi Lapalap a akünöü ngeni, pwe epwe föri me lon ewe fanü Isip ngeni Farao me nöün kewe nöüwis meinisin, pwal ngeni un-usen fanüan.

¹² Esap wor eman soufos a föri manaman mi pöchökül me föför mi lapalap o eniwokus usun Moses a föri me fän mesen ekewe chon Israel meinisin.

Paipel
The Holy Bible in the Chuukese language of the
Federated States of Micronesia

copyright © 1984, 1989, 1991, 2001 Liebenzel Mission

Language: Chuukese

Translation by: Liebenzell Mission

Old Testament © 1989, 2001 Liebenzel Mission New Testament © 1984, 1991
Liebenzel Mission

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in
any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual
words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2024-01-24

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 24 Jan 2024

c48fd7-5e91-508c-a792-018261cf838c